

Tone Pretnar

STKAL SEM GA

IZ ŠTIRIH

NORIH RIM

Tone Pretnar

**Stkal sem ga
iz štirih norih rim**

1993

Zbrane grafomanije slovenskih pesnikov

Antona Pretnarja Zbranih grafomanij 3. zvezek

Ureja M. Hladnik.

Posebna izdaja debatnega lista Slave.

886.3-1

49686

Si 4034 / 1993

CIP — kataložni zapis o publikaciji
Narodna in Univerzitetna knjižnica, Ljubljana

886.3-1

PRETNAR, Tone

Stkal sem ga iz štirih norih rim : [Antona Pretnarja Zbranih grafomanij 3. zvezek]; [uredil Miran Hladnik]. — Ljubljana : Slava, 1993. — (Zbrane grafomanije slovenskih pesnikov) (Slava. Posebna izdaja)

35324160

Ovitek oblikoval Nejč Slapar.

Predlogo za tisk pripravil M. Hladnik.

Natisnila tiskarna Požgaj, Kranj.

Naklada 600 izvodov.

Knjigo sta finančno podprla Znanstveni inštitut Filozofske fakultete in Filozofska fakulteta, dobi pa se v knjižnici na slavistiki, Aškerčeva 2, Ljubljana.

Vsebina

Urednikov uvod	5
Samo pisalo sem imel in z njim	15
Vsak na svojem bregu se imava rada	15
S kulico se slutnja piše	19
Bila nekda je čebela	24
Empirično ne da se razodeti	29
V referatu vse je zbrano	29
Dubrovnik je gol turistov	39
Sred septembrske Varšave	46
Slovo je žalostno od seminarja	57
»Adijo,« reče Kranjec ob slovesu	57
Onkraj te prstjene hiše	67
Lepi cvet slavistika	67
Ceste so knjige	79
Kjer slavcu peti gre	81
Ceste ne bodo gnale nas k pogubi	86
Poglejmo, kaj se letos je zgodilo	95
Akrostih naj oplazi ga po riti	95
Današnji dan je poln luči in slave	101
Minerva danes je ovenčana	103
Že cvetijo kakor roža	117
Jest na świcie Pan nad Pany	117
J ana punca tam z Žironce	119
Miklavž naj Mimici prinese	127
Boža, ti si pesniški izdelek	133

Lenčka Logarca	137
Albinca	139
Erika K & K	140
Sreča hodi k Silviji	145
Pri Karmen zdaj sedim v predzadnji klopi	147
Roža naj ne bo zaman	151

Miran, mi smo te zaman čakali in smo šli Pod Lipico 157

Čast, ki pa imenu kdaj pa kdaj preseda	173
Prosim, nič več korektur	173
Raj pa se ljudem izmika	178
Za en sonet papir je treba vzeti	181
Rja pa požre nam jeklenine mnoge	184
Zahvalo so mi naročili peti	187
In se toži nam za tabo	191
Poslušajo te množice zglubljene	193

Blestijo iskre pesniške ideje 195

Prepozni soneti	195
Ker so deželo pesmi bogatili	198
Za okni vzhod krvav in strah pred vrati	206

Ust pa ni za vsak bonbon 209

Urednikov uvod

Pričujoča knjiga je praktično četrta po vrsti, bibliografsko gledano pa tretja po vrsti Zbranih grafomanij slovenskih pesnikov. V NUK-u sta pod kazalko Tone Pretnar opisani takole:

Antona Pretnarja zbranih grafomanij ... / ur. Miran Hladnik. — 1982-. — zv. : ilustr. — (Zbrane grafomanije slovenskih pesnikov)

1. snopič : (komentirana izd.). — Tržič ; Kranj ; Ljubljana ; Kraków : [samozal.], 1982. — 147 str. ; 21 cm

Kseroks. — 3. izd. — Število izv. 1. snopiča: 1. izd. 20 izv., 2. izd. več kot 20 izv., 3. izd. 10 izv.

2. zvezčič. — Ljubljana : [samozal.], 1983 [i. e. 1984]. — 261 str. ; 12 cm

Izšlo v Celovcu. — 3. izd. — Urednikov uvod Miran Hladnik; str. 2-4. — Navedba zbirke v 2. zvezčiču: Zbrane grafomanije slovenskih avtorjev. — Kseroks

Tretji zvezek je bil tanek in bibliografsko neregistriran. Prinesel je le grafomanije Miranu Hladniku in njegovim. Ker ne najdem nobenega izvoda več, si ga dovoljujem skoraj v celoti vključiti v tole knjigo in si od njega sposoditi tudi zaporedno številko.

Zbrani rokopisi se nahajajo na najrazličnejših podlagah, na mehkem gostilniškem servietu ali ozkem listku z računom za zapitek, na drobnih listkih iz bloka ali kar na onih formata A4, na hrbtni strani raznih vabil za sestanke in predavanja, na razglednicah, v knjigah kot posvetilo; nekaj je bilo celo natisnjenih. Sem in tja pesmi vrsti naslovljencev na istem listu predstavljajo nekakšno tematsko celoto, saj so uglasene na isti dogodek, ki jih je spodbudil, največkrat na simpozijsko ali seminarsko dogajanje, prepire na oddelku ipd. Čeprav bi se

jih dalo razporediti pod posameznimi akrostihiranci, so vendar ostale združene v skupnem tematskem okviru. Razporeditev grafomanij torej ni vedno čista: razdelki se oblikujejo včasih po naslovnikih (ti so grafomanu različno blizu: znanci, prijatelji, prijateljice, knjižničarke, sošolci, službeni, znanstveni in pisateljski ter prevajalski kolegi, otroci, javne osebe v politiki in kulturi) ali po priložnostih, ob katerih so bile napisane: zagovor diplomske naloge, magistracija, doktorata, selitev v novo stanovanje, poroka, rojstvo otroka, oddelčni, raziskovalni sestanek, znanstveno predavanje, simpozijsko ali seminarsko dogajanje (največ v Ljubljani in Dubrovniku, pa tudi na Poljskem in drugod), literarni večer, kulturni dogodek v knjižnici, obletnica mature, časopisna polemika, slavistična ekskurzija. Naslovniki se bodo tako morali poiskati v različnih razdelkih, ne le po prvi črki svojega imena ali priimka. Ozadje nastanka in čas zapisa sta se po desetih letih marsikje izgubila.

Prevodov, pisem, Pretnarjevih gimnazijskih proznih poskusov in drugih dokumentov praviloma ni v tej knjigi, včasih pa le ilustrirajo zgodbo, ki jo sicer pišejo grafomanije.

Prva dva zvezka, čeprav izdana v skromnem številu izvodov, sta nesluteno dodatno sprostila grafomansko aktivnost Toneta Pretnarja (Tonček je vsak poklonjeni izvod Grafomanij opremil z novim akrostihom) pa tudi njegovih apostrofirancev, ki so mu začeli vračati verzificirana posvetila in voščila; nekaj tega je bilo natisnjeno že v drugem zvezku Grafomanij, nekaj odmevov pa prinašajo naslednji odstavki uvoda; prišlo je tudi do nujnih popravkov komentarskega dela prejšnjih Grafomanij. Za vzorec:

Dragi Mirane,

Kranj, 15. 6. 84

Enkrat si pa kot urednik »zatajil«.

1. Bonboniera se ni »brezkoristno raztopila« potem, ampak je taka prišla že do mene. Zato sem ti pa pisala, da ste lumpaciji. Imela sem vas kar na sumu (pred sugestijo 1. zv. Grafomanij), da ste se ustavili kje tam, kjer bog roko ven moli, »Iskrene želje« pa prepustili na milost, bolj nemilost julijskemu soncu.

2. Kakšen »nepoučen« bralec bi utegnil posumiti, da tista tovarišica podarja knjige dvema mladima, fejest fantoma zato, ker je že »do te mere« postarana. Pazi, kaj bodo o Vama nekoč pisali literarni zgodovinarji!

No, saj veš, da je špas! /.../ Marija /Žagar/

Ko se je urednik prvih dveh knjižic 1984 ravnal v Ameriko, je med Pretnarjevimi občudovalci zavladal strah, kaj bo z nadaljevanjem grafomanij. Da se bogato gradivo ne bi pogubilo, so bili imenovani novi uredniki: najprej Rajko Korošec, potem pa — ko je hramba grafomanij presegla njegove moči — obitelj Terseglav-Seliškar. V tej zvezi je nastala celo korespondenca, ki do neke mere dokumentira stanje stvari:

Premantura 20. 7. 1984

Dragi Miran,

v Premanturi zbrani oboževalci Toneta Pretnarja se sprašujemo in s skrbjo oziramo v bodočnost: kaj bo z grafomanijami, ko boš ti v Ameriki?! Imamo jih nekaj zbranih in zdi se nam škoda, da bi med tvojim službovanjem v ZDA (glej sliko) [na kartici je barvni sitotisk Cornelia McSheehy iz ZDA z naslovom OK, zategni me, prikazuje pa na kanapeju ležečo in razkrečeno damo v zelenem dresu in aerobičnih štumfih z razrezano torto v naročju in sliko strumnega telovadca na drogu v kotu sobe] grafomanije ne zagledale belega dne. Mogoče bi sam določil začasno naslednico (tako eksplozivno kot na sliki), da bi delo teklo dalje. Mimogrede: podnaslov k sliki je bil v Sloveniji napačno (puristično) preveden in se pravilno glasi: O. K., nategni me! — Marko / No, nazaj k stvari: family Mohor obhaja en heavy mal de tête, ker smo zadnje čase odkrili in dokumentirali 2 grafomaniji graf. Antona Pretnarja iz leta 1974 in 2 grafomaniji istega avtorja iz leta 1984. Bo li še došel urednika, preden odpluje v Novi Svet?

Do desne poševnice je pisal Marko Terseglav, po njej pa Miha Mohor, podpisani so še Mojca, Lejla, Eva, Ivanka, Matjaž in Jernej. Uredniška kriza se je razraščala:

Dragi grafoman,

tako uradno ti pravim in tako uradno ti tipkam, ker so novice uradne, čeprav ne čisto jasne. Zakaj mi pa nič ne rečeš, a je mogoče, da so šle reči mimo tebe? Rajko je povedal Marku, da je Miran sklenil zaupati zbiranje grafomanij za to leto eni imaginarini Švabičevi 3, in prihodnji teden pride Rajko sem ne samo z borovnicami, ampak tudi že z grafomanijami, ki naj se odslej tu hranijo. Pri nas je zdaj preplah, sprašujeva se, ali je Marko tisti ali sem jaz tista; Marko vztraja, da jaz, glede na likovno sporočilnost tistega pisanja Miranu, ki pa je preveč kvantaška za na papir. Ti bo Marko povedal. Ni mi znano, kakšne so še Miranove želje, da bo vse skupaj teklo solidno, še manj pa, kaj misliš ti. Lahko ti zagotovim, da bojo grafomanije padale v lepo rumeno škatlo, ne morem pa ti zagotavljati nivoja Miranove interpretacije.

Če je vse res tako, kot pravijo, te prosim, da mi nakažeš pot do grafomanij, ki je za mene le daljša in manj enostavna kot za Mirana. A naj jo sama odkrijem? A je treba po pesem o lučni recenziji v Kranj ali v Trzič ali mogoče kar v Ljubljano, in če v Ljubljano, ali na faks ali k Mraku ali v Plečnika? Kaj se naj reče, da jo pošlji, prinesi, daj Rajku ali Rosani? Kako dolgo hodi pošta iz Amerike? Rajko je edini up, da se razblinijo te megle. Kako, a naj ti kar rečem, sem z vsemi grafomanijami, ki so nastale po Miranovem

odhodu? Veš da ne morem. Kaj pa se je zapisalo za slovo od urednika?

Da te ne bo strah od mojega straha, je tu tolažeča misel avtoritete F. P., saj veš da sva s Hladnikom enaka. V odnosu do pojavov. Če nič ne komentiramo, če gledamo samo ta enačaj, če zanemarimo, kaj bi midva k temu rekla, pol je pa vse prav. Pol pa vse teče.

Vseeno je važno: če je mogoče vse šlo mimo tebe in če ti ni prav, me razveljavi.

M/ojca Terseglav Seliškar/

Lj., 24. avg. 1984

Zagonetni odgovor je prišel 3. septembra 1984, vsebuje pa le tri vrstice:

Mojca Seliškar
Švabičeva 3

Na vljudno vprašanje ali se hvaležno odgovarja da.

grafoman

Tokratne grafomanije prinašajo praviloma le verze, ne pa, razen kadar gre za avtorski komentar (dokaj skromneje ohranjenih) proznih posvetil in pisem. Da vse to do neke mere vendarle sodi v isto grafomansko kategorijo, dokazuje nedavno odkritje, ki ga dolgujemo avtorici spodaj navedenega pisma:

Majda Stanovnik
ZRC SAZU
Novi trg 3, Ljubljana

Ljubljana, 1. 2. 1993

Cenjeni dr. Hladnik,

ob zvezku Vašega debatnega lista Slava (VI, št. 2), posvečenem spomenu dr. Toneta Pretnarja, tem lepem dokumentu žalosti in pretresenosti zaradi izgube ljubeča, človeško in strokovno dragocene, v obeh sodobnikov za smrt še povsem nedozorelega človeka, imam majhno stvarno pripombo. Povezana je z vašo trikratno objavo Enega Tončkovega pisma iz leta 1985 — v Slavi je objavljeno s tem naslovom na str. 85–87 in malo prirejeno v faksimilu Vašega spominskega zapisa In memoriam Tonetu Pretnarju na str. 40, ki je bil prej natisnjen v Slovenskih novicah 4. 12. 1992.

V tem pismu je med drugim opisano avtorjevo doživljanje tiskovne konference, na kateri je kot sourednik predstavil prvo knjigo Zbranega dela Alojza Gradnika. Med udeleženci te konference omenja tudi Majda Stanovnik z Ocvirkom. Majda Stanovnik je oseba, ki je

ne poznam in tudi ne vem za to, da obstaja, se pa po imenu samo za črko 'v' razlikuje od mojega imena in jo je zato najbrž lahko zamenjati za mano (mogoče se je to zgodilo tudi avtorju pisma?). Sporočam Vam, da mene na tej tiskovni konferenci ni bilo, ne z Ocvirkom ne brez njega. Če je z Ocvirkom (morda?) mišljen prvi glavni urednik zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev Anton Ocvirk, moram pripomniti, da se tudi on te konference kot realna oseba ni mogel udeležiti, ker je umrl januarja 1980.

V svojem nekrologu In memoriam Tonetu Pretnarju navajate načrt za objavo Pretnarjevih zbranih ali izbranih del, med katerimi pisem sicer ne omenjate — če pa bo do njihove izdaje le prišlo, Vam gornje pojasnilo mogoče ne bo odveč.

Z lepimi pozdravi,

Majda Stanovnik

Kot se je vpeljalo v prejšnji knjigi izpred desetih let, naj bo v Uvodu prostor tudi za verzna posvetila velikemu grafomanu:

Ahaj Tonči!

Tavžentroža na trati,
O njej sanjalo je srce,
Nam jo treba bo nabrati,

Čas zaganja se v stezé
In riše Tončkovo ime.

Brno, 10. 11. 1985

A./lbinca/ L./ipovec/

Tone pesem novo vije,
On ne posluša čisto nič,
Naj raje kakšno zel zaužije,
Če hoče svež spet bit' ko ptič.

Ko pa sestanek bo končan,
Uničen prvi pameten bo dan.

S./ilvija/ B./orovnik/

Svarilo (Pre)prosto po nekaterih slov. pesnicah in pesnikih

Grafomanija je kot škrlatinka,
imel jo je Tone, dobi jo še Tinka
in Minca, Albinca, Alicja in še;
o, Hladnikov Miran, gorjé ti, gorjé!
Minca /Hermina Jug-Kranjec/

Avtoričin komentar: Pri vsei svoji jezikoslovni izobrazbi /.../ se avtorica zaveda šepavosti rime v zadnjih dveh vrsticah, vendar meni, da z njo samo nadaljuje

(pozitivno) tradicijo dela slovenske verzne produkcije. Čas in kraj nastanka: Seja Oddelka, petek, 30. 3. 84 ob 10.30 (v predavalnici št. 5). Ozračje na seji je bilo v vseh pogledih vzpodbujevalno.

Grafomanija je tudi dialoška zadeva. Verjetno na kakšnem simpoziju sta nastali naslednji dve kitici, na kateri meri očitno fragment daljše Grafomanije neznanega avtorja, znabiti A. Flakerja, najdene v kupu simpozijjskih grafomanskih produktov:

Nam kremo ljubi Bog je storil
in k njemu bomo se vrnili
skoz intelekta krematorij
in raj z razumom naselili.

Prej pa je treba urediti
vsa zaporedja, pol segmentov,
da bi vanj s tuje mrzle riti
ne vsilili zlih elementov.

Giganti ne vode dijalog
Jēr im treba monološka tema,
I reci, Tonček, nismo li svi
Intelektualna krema!

Imanentno pesniški sta naslednji dve grafomaniji:

Tebi tko se v glavi verzi
O rečeh vsakdanjih mer.
Ni to znanost, pesem je.
Če zanika je preresen
Kdo slavistov, ni za hec,
Umetnost ljubi dolcga časa.
Grafomanu sladki lon
Rujno vince, šal nemalo —
Ampak na račun njegov —
Fino teče nam zabava!
Ob prebiranju pa vsak
Misli si: poskušal bo
Akrostišne skoke verzov.
Noče misel z glave prava,
Uf — zavzdihne, stran odtava.

Luko Paljetak: Časniku pera

s prisjećanjem na Antona
Janeza Damascena Deva in
osjeća je srca nad pjesmom
o Lenori

Toliko toga prenijeti treba
Od zvijezde ne do zvijezde, a da nije
Na užtrb ni drugoj, jer vreba
Eter na takav teret što ga krije
Tanki omotač riječi, u to djelo
Uputiti se može samo časnik
Pera iz krila utve čije tijelo
Rastapa se na ledu što je vlasnik
Enigme; pjesme kao i Lenora
Tuguje, čeka — gotovo je svisla! —
Na ljubavnika što će doći po nju,
A on je goli kostur koji zora
Razasuti u žudnju će, na konju
Jašući žurno, zna da prevest mora
U jedno noć je preko ruba smisla.

4. III. 1992

V grafomanskom žanru se je poskusil tudi sicer resni pesnik Marko Juvan. Svojo grafomansko imitaciju je posvetil Tonetu Pretnarju, ko je ta postal So-vretov lavreat:

Ilov zasopli, skozigozdni beg
aluzij, ki ne skrivajo se več
v okolju semantičnih tolmunov,
rimanih na brezjezični vek —
enote plavih lokostrelcev,
aristokracije drobnih zrenj,
tarčam iščejo pomen s puščico,
ustreljeno iz gošče skupnih mnenj —
tisoč ranic v sto plasteh
odkrijejo v trofejah,
na jasi, spet v svojih mejah —
encijan z višin diši, diši,
trirobi smisel
ulova kri strjuje v med

12. 6. 1991

Na razglednici s Čateža, napisani okoli 11. novembra 1992, se je ohranil naslednji verzni zmazek (razglednica naslovniku ni bila več odposlana):

Dragi Tone — klatež,
 mi spet smo šli v Čatež,
 medtem ko ti tam mladeš
 študente, nedolžno mladež,
 mi gremo se tu literarni kradež
 in zvrnemo na tvoje zdravje — en glaž,
 jaz in on in ona

1., 2., 3., 4. letnik slavistike + absolventi

Še preostanek iz te mape:

Marysia knjigo je poslala ..

Marysia książkę mi posłala —
 Od sveg vam srca, Tone, chwała.
 W Białymstoku się urodziłem
 Białostockiego odrobiłem,
 Xeroxy z książki już odbiłem
 I vanitas teh uspokoiłem.
 Marysi książkę już zwróciłem
 I dużo czasu nie straciłem.
 Marysi rzekłem: dziękuję Pani,
 A z Tonetom se dobimo —
 v naši Ljubljani.

A. Flaker

Na kartici z grafomanijo Cesara Zavattinija GrEiner & kRoPilaK, izdani v Zagrebu.

Grafoman plynie wokół świata
 i referaty wszędzie czyta —
 Muza mu wieniec sławy splata,
 a Muza przecie też kobita.

Choć się alfabet był pokrótcił,
 tekst grafomana zawsze plynny:
 on swojej Muzy nigdy nie rzuci,
 a jeśli — to nie z własnej winy.

W każdej się książce inaczej dzieje;
 pod innym mostem się spotykają
 dziś Muzy ... Lecz tam wiatr sławy wieje:

tak nam poeci tylko bajā..

Z glębokiem povazaniem

-inka

Knjiga je namenjena Pretnarjevim znancem in prijateljem. Ti vedo, da je njegova strokovna bibliografija objavljena v Slavistični reviji 1993/2, da so njegovi neknjižni prevodi izšli zbrani v založništvu iste Slave, ki je izdala tudi tole knjigo in pred meseci Pretnarjevo spominsko številko (Slava 1992/93, št. 2). Če pa pride v roko nepoučenemu, bo zadoščala tale grafomanova samopredstavitev (prispeval jo je za Zbornik predavanj SSJLK leta 1992):

Tone PRETNAR, docent primerjalne slovanske književnosti na filozofski fakulteti v Ljubljani, rojen 9. avgusta 1945, v glavnem preševa lastnosti slovanskih ubeseditev evropskih verznihi oblik in vzorcev, jih primerja med seboj in si prizadeva povedati kaj o njihovem (pretežno modalnem) pesniškem pomenu. Sem in tja prevede kakšen verz iz poljščine, ruščine, hrvaščine, makedonščine, litvanščine in kakšnega drugega jezika. V prostem času izdeluje (tudi po naročilu) verzne grafomanije.

Seveda ni bilo mogoče zbrati vsega Pretnarjevega grafomanstva. Če bo tale knjiga le spodbudila dovolj sramežljivih hranilcev njegovega grafomanskega bogastva, da ga posredujejo uredniku, obljubljam o dodatek h knjigi.

Zahvaliti se je treba vsem obdarovancem, ki so Pretnarjeve grafomanije pretipkali v računalnik in jih take posredovali uredniku. Polovico rokopisov je pretipkal urednikov oče (brez njegove zastojkarske pomoči knjiga še zlepa ne bi bila pripravljena), kar je še ostalo, urednik sam. Kljub skrbnemu branju je nekaj mest v rokopisu ostalo nejasnih (označena so s tropičji) ali pa so bila (v nasprotju s znanstvenokritičnimi izdajami!) celo narobe interpretirana. Tolažim s z dejstvom, da Tone sam ni hotel biti enoumen in ga je veselilo, če so se stvari lahko razbirale na več načinov naenkrat. Od tod tudi sem in tja samovoljnost pri ločilih in velikih začetnicah, čeprav je znano, kako je bil Pretnar v teh stvareh pri strokovnem pisanju natančen. Pri več rokopisnih predlogah je obveljala tista, ki je bila domnevno zadnji avtorjev prepis koncepta.

Besedilo je urednik pripravil za razmnoževanje z namiznouredniškim programom $\text{\LaTeX}$.

Samo pisalo sem imel in z njim

Vsak na svojem bregu se imava rada

Jesenski

V oktober potujejo misli,
vanj izlija se nemir pomladi,
ki je mimo mene šla zvečer,
ko sem pozabil nanjo.

V najneznatnejšem kotičku srca sem še dober,
kadar prislunhem cvetju, ki vene,
in ko ptice, ki leti iz pomladi v pomlad,
ne prosim sonca.

Noč. Morda mesečina.
Hodiva ob vodi. Vsak na svojem bregu.

Voda je preplitva, da bi jo preplaval,
vdrla bi mi v čevlje, če bi jo prešel ...
Vsak na svojem bregu se imava rada.

Da se spoznam

Kdorkoli mimo gre, podari mu oči
in, če kdo vrne se,
ukradi mu pogled,
da zvedel boš, kdo si.

Če mimo prideš kdaj,
ti podarim oči
in, če slučajno greš nazaj,
na mene se ozri,

da se spoznam.

Za širokimi polji so ozke soteske
In za širnimi morji ozki potoki,
pa vsak večer
prenašam vodo norij v vrečice
in polja izlivam v soteske,
ker sem nekdaj, z oblaki želja
izgubil
svojo dolino.

Poskušal sem te doseči
pa sem le sanjal.

Prišla si zjutraj, še v somraku,
in podaril sem ti sanje izza napol spuščениh trepalnic, da bi
mi
opoldne, v široko odprte oči
natrosila resnice.

Potem si šla
in mimogrede si pogledala moj cvetlični grm,
vstal sem, potrgal z njega vse cvetove
in jih poljubil (da bi nihče drug ne poljubil tvojega pogleda),

zakaj vsakomur nekdaj podari usoda majceno stvar
— samo zanj,
da skozi življenje išče kotiček,
da bi jo zaklenil vanj,

in za vsakomer ostane spomin
— samo zanj,
pa vendar ne more najti prostora,
da bi ga zaprl vanj.

Asociacije

1

Stara igla zarjavi,
ker je nihče ne briše,
da komaj predre papir.

Tudi pogled zarjavi,
če ga nihče ne poboža,
pa vendar z lahkoto raztrga
hinavščino s tujih oči.

2

Tema je. V zvoniku bije.
Obmolčne, pa se spet oglasi.

Tema je. Srce bije:
neprestano, pa bo nekoč
za vselej obmolknilo.

3

Stene sobe so prazne,
da bom jutri narisal življenje nanje.

Tudi srce je prazno,
pa vendar živi.

4

Dež trka na okno.
Jočem.

Krogi (glasilo ZMS na Gimnaziji v Kranju) 1964, št. 2, str. 11-13.

Pesem

Sejal v nebo bom svojo kri
in uvele želje
z oltarja zatajenega poštenja
bom izlil.

Ne bom več hodil za grobovi
rožnatih teles in zapoznelega vstajenja:
za njimi upihnil sem svoj zadnji greh.

Peter Tornan

Krog 1964, št. 1, str. 7.

Majhna želja

V tihi zimi,
mrzlem vetru,
nerojenem mlademu cvetju,
si želim
prek trav,
livad
s teboj v pomlad.

Pesem

Ljudje so kot papirnati cvetovi
kot rožnata,
rumeno-modra vrtnica,
ki v keramični vazi
brez vode
hrepeni za soncem.

Bramor (glasilo XXI. gorenjske MDB Tone Nartnik – Černivc, Celje), 31. 7. 1962.

S kulico se slutnja piše

Ustnice funkcionalne
in očala in nakit.

To reči so nebanalne,
le da fantič je zabit.

Eden plava, ena gleda,
bog izmeri daljnogled
in plavuti in seveda
še kak znanstveni zaplet.

S kulico se slutnja piše,
kakor s svinčnikom srce,
zanemarljive so hiše,
v vrtu pa kosti trohne.

Bistrica je polna dreka
noter plavajo smeti,
boga ribica se veka,
Mojca si pa nos maši.

Paradigme so kot cipe,
to že vsak zelenec ve,
ta in ona zbira tipe:
tip je s cipo tip šele.

Mrak po soncu se sprehaja,
punca ga pokonc drži,
kdo akacijam duh oplaja,
kadar Mrak pri Zoisu spi.

Eden poljščino študira,
eden piha dim pod nos,
temu pade v med sekira,
ta ne pleše, ker je bos.

So verbalne paradigme,
ki povejo vsakomur,
kdo požene in s čim migne:
Bog nas varuj pijandur.

Prazna množica prezvita,
če jo šteje kavalir,
če je prazna, jo žre zvita
zver, a polna loka pir.

Osem zmeraj se smeji,
osemdvajset je veriga,
če na jezik stopiš ji,
klepetulja z ritjo miga.

Ljubljanca je zahrbtna reka,
kakor mavrica blešči,
svinjarija se v njo steka,
Pretnar na Kardelja šči.

Miranu gre to na živce,
ker sistema se boji.
Rukni Miran, eno šilce,
da boš prost resničnosti.

Prost je vsak zidar brez dela.
Prost, ker v senci rad leži,
in ga žena je vesela,
ker ne dela ji skrbi.

Pleme Kranjsko pravdo pelje
na sodniji in čez njo.
Potlej kislo zelje melje
in zaliva ga z vodo.

Rudi ki in Majda kne
sta vesela kranjska lika,
on bi rad, ona pa ne,
pa če še tako ga mika.

Beda se v Ljubljanco gleda,
zdaj je zadaj, zdaj je spredaj.
Sili v vis, se v jezik rini:
to so Topi in Gjurini.

Nuk ni zajec, ne uide,
Miran ga za rep lovi.
Vsak račun se s plusom zide.
Če ga ni, ga kurc boli.

Pesmi so nastale spomladi 1982, shranila pa jih je Mojca Kalanova iz Tržiča.

Fuzbal še se fuzbali.

Fuk pa je brez fukarij.

Krči orjejo trebuhe,
slovnice in druge muhe.

Osebnostim osebno gre
v vedno višje forume.

Če po štengah kaka pade,
druga ji portfelj ukrade.

Čisto spodaj pa je sneg
zbrizgan kakor kisel smeh.
Ki po snegu hodijo,
jim skoz čevlje je mokro.

Spi,
kadi,
slepi
ljudi.
Uro
srčno
po sto
in sto.
Sva
duha
oropana,
pokrpana.

Zelen peresnik
pesem piše.
In nič resnih
glav ne sliši.
Pamet sama se sprehaja
sploh brez srama
preko kraja,
kjer cvetijo
rdeče cveti
s poezijo
v epoleti.

Na 3 cm širokem listku Radenske z računom za zapitek, ki je znašal $120 + 10 + 200 + 90 + 90 = 510$ din. Okoli leta 1985.

Kdor šiva, sešije,
kdor šivanka, zašije.
To so krakovske coprnije.

Na separatu Pretnarjevega članka O sztuce translatorskiej Frana Miklosica i Stanka Vraza, v Roczniku Slawistycznym, datirano s 6. 5. 1984.

*ZOSIENKOM POCIECHY Z ZYCIA
ZYCZY GRAFOMAN Z TRZICA*

Očitno telegram na naslov ORLOS MITAN JURCZAK IFS UJ MICKIEWICZA 9/11 KRAKOW.

Zahaja sonce in zaiti noče,
Ampak vse trmasto v nebo tišči,
Mojstrijo mojstra dnevi in noči —
In bo dosegel, kar doseči hoče.

Resničnost pa le upanje je vroče:
Oko v solzah kot biser se blešči
In solza in še biser za ljudi —
Ne bo res tisto, kar se zdi mogoče.

Tale sonet pa bi bil rad vesel,
Ogrel srce in streznil nam glavé,
Nikogar naj ne pekle bi solze,

En zadnji vrag pa naj bi konec vzél.
Tale sonet pa tak je, kakor je —
A daj Bog, da ga ne umori plevel.

V Tržiču, 4. sušca 1988

Naslovnika soneta sta učitelja iz Loma pod Storžičem Mira in Tone Kramarič. Pesem je nastala v času pred prvimi parlamentarnimi volitvami, kjer so bili sicer v nasprotnih taborih, vendar pošteni drug do drugega.

*Vojni čas je težek čas,
preže sovražniki in mraz
in tudi lakota pritiska.
Vojna je velika stiska.
Vojna je odprta rana:
iz nje v potokih teče kri.
Vojna nikdar ni končana,
nikdar dosti ni krvi.
Zato želim si prav srčno,
da bi vojne ne bilo.*

Kranj, Manci za novo leto 1991/92

*Bilo je prijetno, bilo je lepo,
da bi še poslušalcem prijetno bilo!*

V Kranju, 17. 6. 1991

Verz v spominsko knjigo napovedovalke na kranjskem radiu Jelene Jukič.

Imeti dano eno je življenje:
Dovolj za čas, zadosti za človeka —
In če tesnoba v radost se

Nedokončana grafomanija neugotovljeni naslovljenki, na enakem pisemskem listu kot prejšnja, le da je tokrat na sliki Jalovec s Slemena.

Bila nekdanj je čebela

Poet je Tone Pretnar

avtor stihov teh,
verzov on je ratar,
bralec valja se po tleh.

Balada o krtovi deželi

Kratka je življenja cesta,
Ampak v svetlo luč drži,
Rodu bodi zmeraj zvesta,
Marks pa naj te ne skrbi.
Eno pesem bomo peli
Notri v krtovi deželi.

V beli dan veselo ukaj
Eno lepo pesmico.
Skočno v polko se zasukaj
Noter v krtovo zemljo.
In tako veselo bo.

Tisti, ki je to napisal,
Ostro kazen naj dobi.
Noter h krtom jo bo zbrisal
Enkrat kakor tri kosti.
Tisti, ki je to napisal
Uka muz res vreden ni.

Poslanica:

Laž očital je pisanju
En estet, ki pije čaj.
Če bo vztrajal v našem sranju,
bo nesmrten vekomaj.

23. vinotok 1985

Slon ima zbolele okle,
Lesketajo se v temi.
Osmani zgubijo cokle
Noter v črni Turčiji.

Vince misel nam zbistri
In spomine zamegli.

Se ponavlja grafoman
Enkrat v sredo, enkrat v stran.
Bog je šele križan — bog
In križ znamenje nadlog.

Dež — znanilec listopada,
Res pa kar v neres razpada.
Usta vinu se smeje.
Gregor zmeraj gori gre.
Iгла šiva skoz blago.
Mir, ki ni ga, pa še bo!

vesn na vrat na nos pri stroju
eno željo izpolniti
srčen v strahu plašen v boju
nor in zmeden morebiti
išče pisec pot k nastroju

Rime radi je izpremenjen zadnji verz: išče grafoman nastroje
— išče pisec pot k nastroju. Rimoradnost pa je mogoče
tudi pretveza. Za javnost se grafoman bolj čišla, kot ga
čišla firma pri delu. Modernosti radi so izpuščena ločila
in ukinjene velike začetnice. Modernoradnost pa nima
nikakršne pretveze.

Grafomanijo je komentiral grafoman sam. Natipkana je na hrbtni strani vabila
na predavanje Jarmile Panevove iz Prage, ki je bilo 28. oktobra 1985 ob 9.00
v predavalnici št. 4 na FF. Vesna je gotovo Vesna Požgaj-Hadži.

Bila nekda je čebela.
 A brez trota nevesela.
 Rešila jo je sapica,
 Brž ko od rože je prišla.
 Ko svet kakor blazen diše,
 Akrostih grafoman Ti piše.

Barbki pesnici to prgišče grafomanij

28. 5. 1984

Barbari Suši.

Bralcu

Močno čeljust, krepak želodec,
 želim Ti, bralec moj zavzet.
 In če ne utrpita škode,
 Prebaviš Sebe z mano vred.

Grafomanova usoda

Samo pisalo sem imel in z njim
 drevo sem — mislim — našel zase pravo.
 Če stkal sem ga iz štirih norih rim,
 bo kar dovolj za grafomansko slavo.

1. junija 1984, ko mi je Meta Kušar prodala Nietzschejevo Radostno znanost v srbohrvaščini in sem bravši to knjigo, ukradel in iz nje prikrojil po svoje štiri nore rime. Zraven je bil, ko sem knjigo kupoval, tudi g. urednik, ki mu je za ameriški lektorat Majda Kne nerekovala cene potrebnih in zanimivih knjig, ki bodo po posredovanju Marka Kranjca romale jeseni čez lužo. Dami sta slovenski pesnici in prijateljici urednika in grafomana, sicer pa knjigarnarici na Šubičevi ulici.

Karakteristika oseb

Če nisi osebnost, pa servis vsaj bodi,
reklame obesi ob slehernem shodi.
Pa bojo v štacuno hodili ljudje,
pa bojo ljubile te tuje žene.

Če nisi politik, pa mislec vsaj bodi,
ves bel se boš svetil na nebesnem svodi,
da bojo v trenutku spoznali ljudje,
kako da vremena se Kranjcem jasne.

Ker nisem poet, naj bom kar grafoman,
če zdržal pod rušo bom leto in dan
in bojo grob tihi odprli ljudje,
srca ne bo niti slovenske solze.

Napisano na hrbtni strani natrganega vabila na predavanje dekana nottinghamske univerze, rusista prof. dr. Malcolma V. Jonesa, ki je v sredo, 9. oktobra 1985 dopoldne na Filozofski fakulteti v Ljubljani govoril o Dostojevskem in Rousseauju. Pesem ima naslov.

Gredo v svet bel grafomanije črne,
Otipljejo, kar se prijeti da,
Se ognejo lažem svetlikanja
Počasi, z branjem se jim smisel vrne.

Eksekutiva misel jim okrne,
Življenje jim soli doda.
A kot na konec pridejo sveta,
Gredo v svet bel grafomanije črne.

Ako se kdo odloči jih prebrati,
Razmišlja malo naj — ali nič — ob njih.
Jezljivi vanj vpisani so obrati,

Ení po nas tepo, drugi po njih.
V Vesolju se obrati pomirijo
In mar jim ni več za grafomanijo.

Na hrbtni strani vabila na sejo sveta oddelka, ki je bila 28. maja 1984 ob 12. uri v sobi 210 na FF. Marija Žagar je bila urednikova profesorica za slovenščino v kranjski gimnaziji.

Kozorog na sliki ni iz

Šentanske doline pod Lju-

beljem, pa bi lahko bil.

Tudi jaz nisem svetovni pot-

nik, pa bi lahko bil.

Pa grem vseeno na pot.

V Trziču, 24. 9. 1990

»Postoj, trenutek, lepši si kot lep!«

Enkrat v življenju vzklikne grafoman.

Trg je bolj slep, kot nekdaj bil je lep.

Resnico vzame kot laž tja v en dan.

Up je naš gojzd. Gojzd varianta step.

Petru Kolšku, ki je s Tonetom napravil intervju v Delu, 12. junija 1987, pod naslovom Visoška kronika je postala na Poljskem šolsko branje. Ob tej priložnosti je o grafomaniji povedal tole:

Grafomanija jemlje, kar je že narejenega: to je privid poezije, »naročena« poezija. Hkrati je to prva šola, kako priti do nekega izraza v besedilu, kjer je prvo izrazilo verz. Za grafomanijo je pomembno, da je obrtno dobro narejena, ni odveč, če je začinjena z moralistiko in vsebuje akrostih. Pisati grafomanije, pomeni pripadati negativni pesniški akademiji.

Empirično ne da se razodeti

V referatu vse je zbrano

Zaide mojster kdaj pa kdaj v Ljubljano,

A le zaide, ker gre spet nazaj,

Srce razvname družčine tu zbrane,

A le razvname, ker gre spet nazaj.

Šablona, ki naj v ta sonet se zgane.

Ostane naj, kar je, in gre nazaj.

Frizira naj nam čute in možgane,

Le las ne, ker se ji mudi nazaj.

A kaj pomenita te dve terceti,

Kam neki meri njuno sporočilo?

Empirično ne da se razodeti

Resnice, ki jo je nebo razkrilo

Junakom, ki se jih laste soneti.

A prav zato je prav nesmisle peti.

Na predavanju prof. dr. Aleksandra Flakerja, Cankarjev dom, 5. novembra 1984, ko je na eni strani sedela Mojca Seliškar, Terseglavova žena, katere pesmi je bilo ponoči slišati iz radijskega studia prebrane, na drugi strani pa Karmen Kenda, ki je svojega fanta Marka Juvana pripeljala s seboj. Poetesi in grafomanu ni znano, kdo je bila rdečelaska, ki je pripeljala s seboj prof. dr. Franceta Bernika. Se bo pozvedelo!

Bere Jože referatek,
ki nikakor ni prekratek,
ki je vsekakor predolg,
za eno frazo, za en molk.
V referatu vse je zbrano:
strukturalne praprvine,
pa zavzetost, ki ne mine
je veselje po sekljanju
in po naših živcev klanju,
ki poslušamo ga zbrano.

Zgoraj same so laži.
Jože tekst svoj govori.
Dopadljivo, jedrnato,
elegantno, vznemirljivo,
kot da na domačo njivo
žlahtno bi sadil solato.

Lado je zašpasal špas:
dami dve pšeničnih las
gresta skup v eno besedo:
Ada, Breda dasta Breado.

Jože tega se zaveda,
stokrat rekel je: seveda.
Petdesetkrat pa: in pa
to se zbranosti poda!

Grafoman gre med puriste,
rad imel bi tekste čiste.
Čisti, čisti, kjer se da,
le doma smeti ima.

Prvega Jožeta zob boli,
Drugemu Jožetu nič ne fali
Kdo sta, ki sta?

Francu, ki pomen v imenih išče,
poklanja Lado pogorelo Leonizišče.
A Ladotu se Franček ne zahvali,
ker tega v šoli niso še jemali.

4. 7. 1984

Po datumu sodeč očitno simpozijska grafomanija. Jožeta sta najbrž Jože Koruza in Jože Toporišič (morda pa je celo eden od njiju Jože Pogačnik?), Breda je Pogorelec, Ada je Vidovič-Muha, Lado je Nartnik, Franček najbrž Zdravec.

Vojskujejo se pravopisci,
Leže napake kakor snopi,
A to ni ajda; na strnišči
Dež zadnji pleva je oropal:
Ušel je smisel misli topi.

Interpretacijo te grafomanije glej v Tončkovi Slavi (1992/93, št. 2).

Uspavanko si znanost poje,
Riše spomenik v oblake,
Šume lepi v lepe spake,
Ujčka, troši jih po svoje.
Liter je za tekočino,
Isti za vodó, kri, vino.

Ars uspavanko si poje,
Ljubi tekst grafeme svoje
In gre z njimi v ljute boje.

Uršula bi bila Kowalska, Ala pa Pakulanka.

Čisti misli čista grafomanija

Bil je krasen znanstven simpozjon.
Razvojen v misli, vedi in števili.
Enkratni so se upi razgrnili
Dostojno v gloriijo, nebeški lon.
In ki zasedala si častni tron,
Peresniki te bojo še slavili,
Osipali z željami in voščili,
Gradeč vsem znanostim močan zaklon.

Otočje se bo zraslo v kontinent.
Raj se porodil bo iz zemskih vrtov.
Estet za ta del bo še bolj kontent
Led zbijal z zapuščenih smrtnih prtov.

Edinost druží naše lepe vede
Cel čas pokorne čisti misli Brede.

V Ljubljani, 30. julija 1984

K verzom iz čiste misli nagovoril in tipkal Niko

Dobri roki dobra grafomanija

Lepo pripravljen znanstven simpozijon
Je bil razvojen v misli, vedi in števili.
Uki se enotno so na njem zvrstili
Bleščeče v glorio, nebeški lon.

In ki občasni si zasedla tron,
Cel čas peresniki te bodejo slavili
In obsipavali z željami in voščili,
Četudi znanost bo že šla v zaton.

Raste otočje v trdem kontinentu
Nebo poraja se iz zemeljskega vrta
In je zato estet še bolj kontent

Vedoč, da se iz smrtnega bo prta
Edinost zlila v znanstvene obljuje
Cel čas pokorne dobri roki Ljube.

V Ljubljani, 30. julija 1984.

Tudi fant je čisto priden,
Ostro njega je pero,
Misli piše, in previden
Abstrahira um s snovjo.

Žar učilnico obliva,
Učenost skoz okno sili.

Saj so še vesoljstva živa,
Ampak vsako kaj prekriva,
Jih bomo že uredili.

Ostro naše je pero,
Vemo vse, kar hočemo.

Cel svet bomo v roke vzeli,
Uspavanko mu bomo peli.

Tarča se nastavlja strelu,
Eksa rum vsak morski volk.
Kdor se je iz sebe selil,
Sebi plačeval bo dolg!
Tarča se nastavlja strelu,
Ošpice vsak preboli,
Gore je že sneg pobelil,
Reč požrla ni reči.
Ampak, kaj je tarča strelu?
Fin de sičle je naš čas
In sneg je lase pobelil —
Jasno — vsakemu od nas.
Ampak, kaj je tarča strelu?

Dostojne so reči in marsikaj
Uspeva nam dostojno izraziti.
Lastnosti te nam ljubi Jezus daj,
A ne preveč, da ne bi morebiti
Razsélili v nemär prevèč duha,
Jadikovali, da smo v tla zabiti,
Elementarili, živeli Bogu skriti
V oblakih zasmrajenega dežja.
In v strahu čakali rešitelja.
Marsikateremu od nas ni dano
Analizirati temo neznano.

Prvinske vse reči v jezikoslovju
Eksaktno se dado proučevati,
Toda prevečkrat otrpnejo v okovju
Različnih več sistemskih aparatov.
Uspevajo kot rožica v skalovju
Srebrno-zlato v temno noč cvetijo,
Gojimo jih kot misel o domovju,
A ni nam mar za vso njih poezijo.
Ljudje v ljubezni rasejo v ljudi,
Ljudi sovraštvo spremeni v zveri.
Ugasne duh sred mrtvih aparatov.

Postajajo reči precej zabavne.
 Up rase nam v možganih in kosteh.
 Bojujemo se za reči veljavne.
 Ljubezen pa še jemljemo kot greh.
 Izhajajo učeni časopisi.
 Kdor še živiš, se pač po njih ravnaj,
 Ugibaj se jih, kdor več človek nisi,
 Mrličem bolj kot tisk ustreza raj.

Oljka sili v kljun golobu,
 Bolnega ne nosi zdrav.
 Človek se obrača v grobu.
 Eskim črnc je postal.
 Srček dela tika taka.
 Take Ježek nam je pel.
 Večnost ni minuta vsaka.
 Oljko je golob ujel.

Bolj ko se dviga nekaj v kaj,
 Osebek se v o-seb-ek spaja,
 Liriko požira zmaj,
 Tujec pa beži iz raja
 Aja tutaja, aja tutaja.

Mi se igramo kar navzkriž,
Igra pa je lepa miš.
Raj le hoče biti raj,
A je tudi marsikaj,
Ni pekel ne paradiž.

29. 6. 1988

Na simpoziju, ko je Tone hotel biti prestavljen s četrтка na petek, pa za to ni bilo razumevanja.

falš začimba je shlapela
iz falš županovega zrezka.
falš sinica je zapela
falš napev za dva falš zvezka

Miklošič je red spremenil,
atematskih glagolov
in v poseben ladelc vklenil
in zato je zmeraj nov.

Simpozijonomanije

Uvodna

Je pogled dol z galerije
v znanost, kjer v sedanost vpije
ene misli svetla luč.

Naj se Turek v luknjo skrije,
ajdovske naj požrtije
v kot zapre, da skozi ključ-

avnico ne vdoro dišave,
ki bi Kranjce brumne, prave
od kopita odvrnile
in bi njih premodre glave
osamile srži zdrave
in resničnost razjasnile.

Resničnost generalizira
in odvrča se od vira,
srčni išče si izvir.

Sama sebe karikira
do negibnosti, do mira,
več ne ve, kaj je nemir.

Pa se je narisal strip,
pa se je polegel strup.
Prva reč ima utrip,
drugo pije živ obup.

Živ obup je kot zmajan
hlod, kakor podrta hiša,
kakor izgubljen kristjan,
ki ga ni gospod uslišal.

Večni Soabecedorek

Srčno otreseš se veljavnih knjižnih muk,
če komu več en si soabecedorek.

Misli misel pisano marelo,
želja ohcet si želi veselo.

Če ta dan bo vreme nasmejano,
bo že prav, da smo prišli v Ljubljano.

Pesniško se pero angažira
v ustvarjalnost književno;
bolj svobodna mu je mera,
bolj estetski občutki so.

Dolga je povest o rimi,
daljša žanrska zavest,
kar v dosegu je, to primi,
potlej krepko stisni pest.

In utrip lastnost je žil,
je kot star avtomobil,
ki več klancev ne premaga,
ki ne zmore niti praga.

Milost je lastnost srca,
ki se drugemu preda
srcu in ki skupaj z njim
milost plete si spomin.

Majhna reč ni majhna rada,
majhna rada ni oblast,
če dežuje, močno pada,
majhnost dobra ni za rast.

Simpatija se rojeva
enkrat vsaj na petnajst let.
Barbarič nam razodeva,
da je to prav za naš svet.

Franu Miklošiču sonet je poustvaril
 Romantik, ki obvladal je jezike,
 A hkrati iz zakladnice velike
 Nekaj prebliskov mladeži podaril.

Umetnost je v umetnost preudaril,
 Misli prelival v blagozvočne like
 In malce preoblikoval oblike,
 Ker je z besedo spretno gospodaril.

Lipo presadil v svoje stoletje,
 Od doma glas rad slišal bi v tujini,
 Šepet pa tudi zanj v šepet odet je

In klic zamre v nevidni domovini.
 Če se pa zlije v polnozvočno petje,
 Uzre Slovenec v vsej ga veličini.

Objavljeno v JiS XXXVII/1-2 (1991/92), str. 26.

Dubrovnik je gol turistov

Adrija toplo objema
Ljudstvu kožo in telo.
Bilo bi lepše nama dvema
In srcu stokrat bolj toplo,
Naravnost fino, če še ti
Celila bi si tukaj rane
Iz predpočitniške Ljubljane.

Vse poletje seminarimo slavisti.
Zato so znanstveni pogledi čisti.
A med pogledi včasih pride prav
trenutek prost za lep pozdrav.

Tone še bel, Dragi že rjav
pošiljata vsem lep pozdrav.
Tu več komarjev je kot knjig,
a tudi v knjigi je komar.
Tak je pradačni Dubrovnik
vsak čas dobi kdo pesem v dar.
Dubrovnik, 12. 7. 1984

Mimici Dernikovič Tone in Dragi.

Dubrovnik je gol turistov.
Up za znanost hranimo.
Nas ne bo požar počistil.
Jasno k znanosti gremo.
In te lepo pozdravljamo!

Dunji Fališevac.

Hrani nas tradicija,
 Rasti naši misli da,
 Vendar kako naj misel rase,
 Aktualna za vse čase.
 Tako vprašanje se glasi,
 Skrb zlije se s skrbmi, s skrbmi
 Ko se čisto zlijejo
 In se na čisti vrh povzpne,
 Ljubezen je posebna reč,
 Alegorije so ji vseč.
 Tako je že ves čas pri nas,
 Izgnan je bil iz šole špas.
 Neresne so stvari za v koš
 In dragi bralec, priden boš
 Se po resnobi ravnal,
 T.... grehe poravnal.
 Iskal boš smisel in ideal.

Osrčje Dubrovnika sonce žge,
 Rok Dubrovničanom pa ne prežre
 Igrača, ki naš svet obrača,
 Grenka, trpka kakor smrt,
 Angel vanjo je zaprt,
 Ne le angel, tudi bog,
 O, daj, reši nas nadlog!

Dragi Dragi,
 nudisti so nagi,
 ti pa si človek srečen,
 ker si čez in čez oblečen.

Dragi Stefanija.

Ko se začne za vas sonet pisati,
 Je treba reči, da so vsi soneti,
 Osebam spoštovanim kdaj zapeti,
 Signali simpatije in da brati
 Izbranec zmore jih katere krati
 Pri kavi, pivu; v sobi ali kleti,
 Up, ki je v njih; naj novi up zaneti
 V duši izbranca, ki jih rači brati.
 Otoka včerajsnja sta še v spominu.
 Naj danes se v spomin Vaša beseda
 Čvrsto zapiše, sočna kakor vino
 In jasna kakor sonce, ki pogleda
 Na umski svet, ko so se na obali
 Iz vseh dežel sveta slavisti zbrali.

Je akrostih v sonetu že manira
 Ob takih in drugačnih dobrih delih.
 Že ko sonet pisati smo začeli,
 Ko smo začeli črpati iz vira
 Uspavajoče budnega nemira
 Brezdanjosti, ki ves sonet naseli,
 Razlagati obliko nam veleli
 Arhaični rimski so praviri.
 To je težava, ker duha vročina
 Ubija z znojem kakor z ostrim mečem
 Ljudem izbranim, če lahko to rečem,
 In njim, ki ljudstvo pravi jim živina.
 Čas je končati, to veli oblika,
 Ust tvojih se drži modrost velika.

Sonet brez / v akrostihu

Rad napisal
 Ampak že pri
 Dostikrat je človek
 Očenaš je zmeraj

Sama vidiš,
 Ampak čista veda
 V belo hišo sanj;
 Komaj zažari,

Ars je ljubi Bog
 Takega daru
 Išče ptica ga,

Človek pa je sam,
 Izigral boga,
 Časti zato nov svet

Vrtič ogradi dekle,
 Eno rožo posadi.
 Lepa roža zacvete,
 Ampak komu naj cveti.
 Gre po cesti mlad soldat.
 Odtrgal rožico bi rad.
 Rad na prsi jo pripel,
 A s sabo knoflice ni vzel.

Rajska ptica žvrgoli,
 A glasu ni slišati.
 Daje morje drzen glas.
 Komaj Bog bo rešil nas.
 In nam dal svoje dari.

Mirni bi vesel sonet;
 Iskri se pojavi plamen.
 Rekel v cerkvi: Amen.
 Naši vesti svet.

A dovolj ni tvoj pogled.
 Vodi te na samem
 En kristalni kamen
 Ljudem postane svet.

Človeku vdihnil dušo.
 Išče zaman žival,
 Črv išče ga pod rušo.

Edinstven pravzaprav,
 Vnemar zavrgel čas,
 Afirmativen glas.

Tako poteka prva naj kvarteta:

A zmeraj je v začetku abecede,

Misleč, da tudi je začetek vede,

A naj začetek tega bo soneta.

Ljudem življenjsko pot gosto prepleta

Izdaja, laž, izkrivljenost besede,

Dvoličnost in podobne sprenevedbe,

Igrivost, ki nam lepo smrt obeta.

Reči po sebi pa so prav zabavne,

Enakomerne in za vse pripravne.

Ko jih prenikne iskra ironija,

Tedaj se človek mnog od smeha zvija,

Oči mu zamegli solzica mala. —

Razorožila me je tvoja šala.

Za Stjepana Damjanovića.

Mi mislimo književnost s teorijo,

A teorijo naj prežme gradivo;

Trna je kot zrno, ki je padlo v njivo

Enkrat, da polja zorno obrodijo.

Tako književniki čas preživijo,

Umre telo, a dušo neumrljivo

Ljudem ohranja žive misli tkivo.

O tem peresa naših dni molčijo.

Nebo je red, ki uredi človeka.

Človeka krila bi nosila k nebu,

Ampak brez kril, ki se jih bil je znebil

Razseljen angel v skrivnih potih zraka,

Je nemogoče in do konca veka

Up sreče padlega človeka čaka.

Poglejmo, kaj se letos je zgodilo
 Raguzi v prid in v škodo Dubrovnika.
 Apostolom pri tem gre čast velika.
 Nas bi brez njih v tej šoli sploh ne bilo.

Je spet k začetku, h koncu zazvonilo.
 Ker ni prišlo do kratkega tu stika,
 Ostalo je življenje, ki vse mika,
 Vsem nam prinaša sadežev obilo.

In ni strani sveta, ki bi neznana,
 Četudi ne dokončno, nam v spominu
 Enkrat za vselej čista vsa ostala.

Vsa svetla se bo rada nasmejala
 Iz čistega srca v najmlajšem vinu.
 Mladost bo z vami, Vesna, Ivo, Ana.

Zazvonil zvon bo prazničnem sonetu,
 A z zvonom slava bo čez svet donela
 In z njim bo tvoja duša himne pela,
 Vedrila mrke Kranjce bo po svetu.

Albátros po Baudelairu se v poletu
 Na večne čase vpiše v krila bela.
 Albatrosa pa niso tla vesela,
 Celo zapirajo mu pot po svetu.

Enkrat sta Dedal, Ikar kakor ptici
 Se s pticami poistiti hotela,
 A udarila je vanju božja strela.

Resnica naj upira se resnici,
 Jasnina bo na poti v noč temnela,
 A z njo zorela tvoja bodo dela.

Zaradi Vašega je referata —
 Ampak samo zaradi njega — vredno
 Sem v Zagreb priti kakor vedno —
 A kaj je vedno? — vprašal brat bi brata.

Še so odprta nam v umetnost vrata,
 Odprta okna so, umita čedno,
 Frizi, tapete nam pregledno
 Leskečejo v književna dela zlata.

A če so zlata res, to je vprašanje.
 Kdor vprašal bo, ne bo po mraku blodil.
 Enkrat za vselej, tukaj in povsodi
 Resnice zase bo dojel in vanje
 Jadra usmeril čez neznano morje —
 Artist mu krmar bo in Ars obzorje.

Na hrbtni strani povzetka naslovljenčevega referata Krleža i slikarstvo.

Sred septembrske Varšave

Šla je proza v referatek
čisto znanstveni
ki ni dolg bil niti kratek
ampak trdoživ.

Slišale so ga mladenke
čisto znanstvene
in postale so Slovenke,
kot dekletom gre.

Kje je metoda in kje je ta dvom,
kje je resnica, ki zgubil sem jo.
Našle metodo še, vrgle proč dvom,
dale resnico mu izgubljeno

Miranečku, kohanečku
rad te imam, dala bi ti liter vina,
da bi z nami ga pil.

Dikcija in ritem pesmi spominjata na ono poljsko Szła dziewczeczka do la-
seczka..., ki jo je apostrofirani urednik tako rad prepeval na poteh po Poljski.

Osnutek za odlomek občutenja tega srca

MIRAN posul se je s pepelom,
ker poljščine še ne zna.
Svoj referat živčno bere,
rime pa mu pišem jaz.

MNOŽIČNO ga imamo radi,
čeprav nekam je sumljiv;
znanstvenik te ponavadi
muči, dokler si še živ.

Ta referat je best seller,
vendar s pomislekom krajšim —
je za mojo dušo MELEM,
je mogoče celo slajši.

Tega se bojim, seveda:
če me enkrat znanost vzame
in navduši me ta veda —
ne bo več pomoči zame!

Po lastni sodbi bere Silvija,
čeprav v kavbojkah ni prišla.

Žalostno-standardna idila
znanstveno se ji smehlja.

Pornografijo hoče skriti
v smeh demokratičen se oblači —
ne more tej gospe uiti,
ker jo žgečka in jo privlači.

Vse literarne delikatese
v cirkusu znanja nam postreže:
in iz dežele je prišla sloveče
in nam nasmeh ponuja nežen.

Silvija Borovnik.

Je bilo kar dosti dela
O, Marička, o Jožička.
Že sva mislila vesela
In kakor ta dva oslička
Cesto zmerit prek Ljubelja
In, o Jožica, Marička
Mrtvoudna obsedela
Abotno sva sredi vrela
Raznih fakultetnih sranj,
Izobrazbenih ukan!
Ja, naj Bog zatre to bedo —
In sva pri vaju prvo sredo.

Jožici Čertov in Marički Smolić, ki sta ju Pretnar in Hladnik svojčas rada obiskovala v Celovcu, na poti s Poljske proti domu.

Boljša so prišla vremena.
Rase ajda v lipov cvet.
Ajda lipo še razvnama.
Nosi stara mama pled.
Cesta dolga je in bela
In mi smo družina vesela.

Srečali smo se v Dąbrowi,
 smo popili dolg požir,
 prvi je požiral Tone,
 Miran žvečil je svoj pir.
 Vladek nas gosti kot kralje,
 ampak že hitimo dalje
 s Silvijo in Rajkom v Krakov,
 s svojim avtom ne pa z vlakom.
 Jutri, preden jutro sine,
 bomo pred pragom domovine?

Wypiański pomnik ma w Krakowie,
 Łaskę każdy pisarz zna,
 A ziółka nam przynoszą zdrowie,
 Dopóki jest lekarzem czas.
 Klaniamy Tobie się i żonie,
 O! dziękujemy wam »v en glas«:
 Miran, Silvija, Rajko, Tone.

Na obisku pri Vladku Krzyži v Dąbrowi Górniczi.

Mislimo na vas vsak hip
 In hujši je srca utrip.
 Raj se zdi nam izgubljen
 In daleč ves planinski svet
 In daleč govor naš vznesen.
 Ne bo se dan obrnil spet,
 Odšli bomo v domače kraje.
 Tako komando Rajko daje.

Rajko pa je tu oblast.
 Otroško dušo on pozna,
 Kot vsaka jo pozna oblast.

On vas pozdravlja iz srca.
 Miran (ki slabo vest ima),
 Alicija, Tone, Rajko

Sonet je bil poslan na razglednici z naslovom: *Żalostna družina Mirana Hladnika* (Mira, Mojca, Jure in druga nadstropja). Varianta zadnjih dveh verzov na konceptu: Miran, njegova družčina; / Alicja, Tone, Silvija. / Kraków, 6. 5.

O zeliščih, Muza poj,
in zmeraj zdrav napev bo tvoj.

Če prijatelj te obišče,
mesto kave daj zelišče.

Bolj domače bo ognjišče,
če na njem zavre zelišče.

Eden fuka, drug kurb išče,
Janez pa goji zelišče.

To je ena močna zel,
Adam vsak je je vesel.

Je je vesela vsaka Eva,
predmet našega napeva.

Kadar zjutraj vstaja Eva,
oganjček že dogoreva,

na ogenjčku zeli vro vroče,
ki jih Eva hoče, hoče.

Da jo reši iz nadlog,
svet spet ustvarja Oče Bog.

Prvo vrže vanj prgišče
novo že kali zelišče.

Če en glid tebè boli še,
skuha Eva ti zeli še.

In če kaj se v meni vname,
ga popari tudi zame.

In ko že kipi zelišče,
zašepečeš: vri še, vri še.

V drugi sobi kot raj mlad
piše Rajko referat.

In peresce, piši, piši!
o zeliščih, o zeliščih:

Stoji Moravski trg Lesce,
zelišč premnogo v njem cvete.

Med njimi žajbel, trta, meta,
boljša kakor jed pogreta.

Ena piše vrtiljak,
ki ga bere Kranjec vsak.

Tovariš!

Če nočeš jutri na smetišče,
pij zelišče, pij zelišče.

Če kdaj te kontrarevolucijon obiše,

...

Silvija:

Če te bridka smrt obiše,
ji porin pod nos zelišče.

Če ne moreš na stranišče,
pij zelišče, pij zelišče.

Če je živo tvoje tkivo,
preizkusil boš koprivo.

Če zataji prebavna cev,
pomaga ti zdravilna zel:
Slovenec znana je povsod
kot rožica forget me not.

Nàpak ... zavest botanična
je v tole rmanje prišla.

da te matilda ne obiše,
pij zelišče, pij zelišče.

ne tablete, bog obvarij,
zel zdravilno si popari.

in če te kje bo krč prijel,
deni tja zdravilno zel.

na zna zdravilnih vseh zeli
človeški duh popisati.

v starih pratikah uče,
s čim zdraviš glavo, s čim srce.

in stare pratike vedo,
kaj je zoper podargo.

kaj je zoper revmo, kap,
kaj za lakot in tek slab,

kaj če drevenijo prsti,
to zamerkaj si po vrsti.

ni zdravilna vsaka zel,
marsiktera je plevel.

s plevelom dušo zdravijo,
zmešanost in aboto.
in ko bo človek čisto zdrav,
mu bo iz glave cvet pognal.
kakšen cvet, odgovor išče
svet, ta cvet pa je zelišče.
to je ta zdravilna zel,
ki zdravje si od nje prejel.
zdravje, to je dar neba
trošt vsakega smrtnika.

Nastalo v Katovicah 1984, če me spomin ne vara, v neki gostilni na podeželju,
ob konjaku in drugih dobrotah.

Maj šele je na začetku,
Angino Rajko pestuje,
Resnica se prilega petku,
Tegobe pa posmeh požre.
Hitijo v mehke pernice
In spet je zgodba na začetku.

Kar more pesnik, jaz ne morem,
Arcnije rasejo z zelišč,
Resnico trpajo v zapore,
Manipulacija je križ,
Estetika je ustvaril bog,
Ni ne bogat in ne ubog.

Misel s katro se prevaža,
Išče pot si med ljudi.
Misel je za sklepe maža
In blaži, kar duh skeli.
Cankar je že zgodovina
In nam skače iz spomina.

Tone, Silvija, Miran, Alicja, Rajko
Katowice, 6. 5. 1984

Zadnji dve naslovnici sta Karmen Kenda, zdaj poročena Jež, in Mimica Der-
nikovič. S poti na znanstveni simpozij o trivialni literaturi v Katovicah. Katra
je zeleni renault 4, ki ga je vozil Hladnik, preden je začel kupovati dražje
avtomobile srednjega razreda.

Hotelu je ime hotel,
Evropsko v njem dobiš blago.
Lekarne je zavzela zel.
Gore na jugu ostale so.
In tja pozdravi naj gredo!

Helga Glušič.

Prdec Miran si prižge
Enkrat, dvakrat na večer.
Tebi pesem piše se —
En ptič jo nese čez gore,
Resnice pa ta ptič ne zve.
Trd bodi, neizprosni mož jeklen,
Oklep si vsak večer očedi
Naš narod že je pogubljen
Evropski žrejo ga sosed.
Trd bodi, neizprosni mož jeklen,
Usta, zobe si vsak večer očedi.

Vseh šest kitic je napisano na serviet. Kateri Miran si je v hotelu Silezija leta 1984 v Katovicah prižgal prdce, kateremu Petru je namenjena ta grafomanija in zakaj ravno Petru, urednik nima pojma.

Uspeh je čudežna beseda,
Roka je še vedno v modi,
Še bogastvo je, še beda,
Kradeš, revščina povsodi,
In zelišča so seveda.

maj 84

Urški Kowalski.

Bridka naša je resničnost:
Oljko zgubil je golob,
Žarke ogenj je izničil,
Izveličar legel v grob.
Cesta je morila cilje
In usahnilo je obilje.

maj 84

Brezsrčnima Gorenjcema
Ostane le, da se kesata,
Že res, da se vsega ne da
Enkrat storiti. A od brata
Ne pričakuješ, da izda
In izneveri bližnjega.

Za kakšno opravičilo gre in če je res namenjeno Boženi Tokarzevi, se urednik ne spominja več.

Maj nas je pripeljal sem,
Aleluja je za nami,
Resnost lastna je ljudem
In živalim. Drugi krami
Črka blede misel išče,
Knjiga seli se iz hiše,
In roke trgajo zelišče.
maj 84

Marički Smolić iz Katovic v Celovec.

Dajmo srcu več srca,
Angelom več upanja.
Raj je čudna reč za nas.
Amerika pa čudni čas.
Smo ljudje, ki smo ljudje,
Zanje slave se glase,
Enkrat slava je tu poraz,
Misel pa je zmeraj zdrava.

Dragi prijatelji! Strastno čakava Stojko na varšavskem mednarodnem letališču. Najino letalo ima strastno zamudo, midva pa čas za korespondenco. V prvih vrstah vas vse lepo pozdravljava, v drugih vrstah pa pošiljava grafomanijo za glavo družine:

Maksima naj bo sledeča:
Arniko na rano daj.
Rana bode manj skeleča,
Krasta pa bo vekomaj.
Usta zgani v lep smehlaj.

Marko Terseglav.

Danes vreme se jasni,
 Reke tečejo bolj čedne,
 Ajda v soncu se medi,
 Gospodične so vsevedne;
 In letala ni in ni.
 Celo uro že zamuja
 In vsa točnost mu je tuja.

Dragica Bešlin, zdaj poročena na Dunaju.

Ajda da čebelam med,
 Luč prežene mrak s sveta;
 Besedi se med besed
 In nastane pesmica!
 Ni umetnost; grafoman
 Cepi verze kot najet
 In pošilja v širni svet.

Albinca Lipovec.

Mirno tu poteka čas
 In jesensko sonce greje
 Cudnie blogosloawi nas
 Hladno sonce skozi veje.
 Ajda v soncu se mudi:
 Lzy są w oczach, gorzkie lzy.

Z Aško čakava Stojko na varšavskem letališču, letala pa ni in
 ni! Joke about time. Lep pozdrav od pomožnega učitelja
 na službeni poti

Nedatirani trije listi z množico grafomanij in prevodov. Iz drugih dokumentov razbiramo, da so bile narejene okrog 1. oktobra 1985 in potem prepisane na razglednico posamičnim naslovljencem, najprej Terseglavom.

Sred septembrske Varšave
zbrale so se modre glave.
Ko pa so pomodrovale,
so se spet domov podale.
Mi pa smo kar tu ostali
in v oktobru uživali.

Aška, Ivona, Tone

V Varšavi, 1. vinotoka 1990

Marskteri romar se poda na Poljsko,
Anglosaško ali v druge kraje.
Rad je tam, ampak ga kmalu daje
Tožedomje, mu srce zastrupi.
In takrat razglednico si kupi,
Napiše nanjo lep pozdrav
In k Vam ga ptiček nese iz daljav.

Martini Križaj, poročeni Ortar.

Naravnost h koncu vsak začetek seže
So dnevi, ko se le polica reže,
Otrobe pa je treba presejati.

Neznani prej smo se postali brati,
En jezik vas nas v skupni voz zapreže,
Tako da ni čutili zgubne teže —
Zverdam pa prepustimo vos ravnati.

>Adijo,< reče Kranjec ob slovanu,
>Se še vrnilo,< tudi rad doda
>Le spijva se kosarček ali dvale

Ostane naj podobna vam v očesu
Večerne zarje, ki se ni zula,
Gleda v zvon glas slovarskega.

Oh raključku nekega setnarja za lajce.

Dajta vraga se jama
 Konec boč oči to
 Ajda se vraga v
 Gledajoč se vraga
 In kake in kake
 Kajta se vraga
 In kake in kake

Še vraga vraga
 Konec se vraga
 Konec se vraga
 Konec se vraga
 Konec se vraga
 Konec se vraga
 Konec se vraga
 Konec se vraga

Dajta vraga se jama

V Vraga, 1. vraga 1999

Dajta vraga se jama
 Konec boč oči to
 Ajda se vraga v
 Gledajoč se vraga
 In kake in kake
 Kajta se vraga
 In kake in kake

Matere in mame se jama
 Konec boč oči to
 Ajda se vraga v
 Gledajoč se vraga
 In kake in kake
 Kajta se vraga
 In kake in kake

Dajta vraga se jama

Matere in mame se jama

Dajta vraga se jama
 Konec boč oči to
 Ajda se vraga v
 Gledajoč se vraga
 In kake in kake
 Kajta se vraga
 In kake in kake

Dajta vraga se jama
 Konec boč oči to
 Ajda se vraga v
 Gledajoč se vraga
 In kake in kake
 Kajta se vraga
 In kake in kake

Dajta vraga se jama
 Konec boč oči to
 Ajda se vraga v
 Gledajoč se vraga
 In kake in kake
 Kajta se vraga
 In kake in kake

Slovo je žalostno od seminarja

»Adijo,« reče Kranjec ob slovesu

Enkrat začeto mora se končati:
Naravnost h koncu vsak začetek seže.
So dnevi, ko se le potica reže,
Otrobe pa je treba presejati.

Neznani prej smo že postali brati:
En jezik vse nas v skupni voz zapreže,
Tako da ni čutiti zgubne teže —
Zvezdam pa prepustimo voz ravnati.

»Adijo,« reče Kranjec ob slovesu,
»Se še vrnite!« tudi rad doda.
»Le spijva še kozarček ali dva!«

Ostane naj podoba vam v očesu
Večerne zarje, ki še ni zašla,
Odeta v zven glasu slovenskega.

Ob zaključku nekega seminarja za tujce.

Šestnajst limerikov plus dva

Uvod

Knjiga, pojdi med ljudi,
iskro radosti v njih vžgi!
Saj usoda limerika
se ne tiče naslovnika,
z njim le bralca zveseli!

1

Deklica z Dolenjskega
veselo včasih pokramlja.
A včasih se tako mi zdi,
da misel nekam ji zbeži.
A kam, ve samo deklica.

(Andreja)

2

Cvetijo sredi trav cvetice —
cvetijo pesmi Korošice:
vsaka že tak vonj ima,
da se sred drugih prepozna.
To so cvetke Korošice.

(Cvetka)

3

Je iz Evrope, ne iz raja,
a zdi se, da od tam prihaja,
ker vse Eve slast pretresa,
jesti sad tega drevesa,
ki stoji le sredi raja.

(Eva)

4

V laseh ji še odseva Praga
in zato je še bolj draga;
še bolj mil pa je njen glas,
ker nam modro pravi čas
iz pisateljskih zadreg pomaga.

(Hana)

5

Po ljudsko pesem uravna
hči pesniška, Ljubljanka,
in v branje da nam in v opis
očetov davni rokopis
ob smrti vodje naroda.

(Helena)

6

Rdečelaska iz Varšave
zmeraj najde tekste prave
in nato jih — en, dva, tri —
v prevode zale prelevi
in nam z njimi meša glave.

(Joanna)

7

Beograd ni zmeraj maja.
Od tam Maja k nam prihaja
zdaj z letalom skozi zrak,
zdaj jo k nam prinese vlak,
da smo zmeraj sredi maja.

(Maja)

8

Zdaj prav prišla bi melodija,
ki bi zapela jo Marija:
od Kosova do Kobarida
mostove njena roka zida.
Ne kamen, tke jih melodija!

(Marija)

9

V zadnji klopi se smehlja
radostna Poljakinja.
Zdaj primeren vic pove,
zdaj sanjavo v okno zre
in z njo gre v cvet komedija.

(Marzena)

10

Barva vinčeca je zlata,
zlata so nebeska vrata,
zlata dobra je beseda,
zlat še božji tron izgleda,
pa ni zlat tako kot Zlata.

(Zlata)

11

Fant prihaja iz Devina,
kjer — kot zgodba opominja —
Vida je na produ stala.
Sla jo je v tujino gnala,
vredna večnega spomina.

(Adrijan)

12

To ni laž, to je resnica:
onkraj meje je Gorica.
Iz Gorice je prišel
na seminar en fant vesel
z občutkom za poanto vica.

(Dario)

13

Možu izza oceana
beseda redkokdaj je dana.
Ko besedo že ima,
jo dobro izrabiti zna:
z njo tke most preko oceana.

(David)

14

Mož iz Galicije, iz Lvova
bolj molčečega je kova.
Res veljal pregovor bo:
molk je boljši kot zlato.
Torej zlatega je kova.

(Viktor)

15

Mož iz daljnega Ohia
Tavčarjev roman prevaja.
Je v detajlih in celoti
sicer že na pravi poti,
a še kar naprej prevaja.

(Timothy)

16

En učenjak iz Krakova
besede krive poravna.
Kako ravna jo se žebli,
ga Venó Taufer podučí.
Zato z besedo prav ravna.

(Zdzisław)

Sklep

Zdaj končana je ta vaja:
sonce vzhaja in zahaja.
In zato bo zmeraj prav,
ko boš knjigo to prebral.
Knjige ni: s teboj nastaja.

Nagrafomanil Tone Pretnar

V Ljubljani, poleti 1988

Apostrofiranim v spomin,
drugim v zabavo!

Slovo od seminarja

V srcu in duši,
v lupini možgan
je misel edina,
je ogenj zažgan.

Tam skriti zakladi,
tam sestre in brati,
tam Tone nas vodi
tam moramo brati

romane, sonete,
zamisli razvnete
in žalostne ode
od drage prirode.

Naj uro ustavi
vesoljni Urar,
naj ostane pri
zdravju naš drag Seminar!

Ljubljana, v juliju 1989

(David)

13

(David)

14

(Viktor)

Slepomišja dvostišja

Uvod

Cilje resne, cilje višje
ima dvostišje slepomišje,
ker osebe uravna
v čisto kratka verza dva.
Če moč volje mu ne usliši,
pa preprosto slepomiši.

I

Prva je Alicija,
unikat iz Krakova.

II

Vsak četrtek je okras trid-
nevnih muk, kajneda, Astrid.

III

Zapeti hvalo punčki vsaki
priprav(lj)en glas ima pesnik Baki.

IV

Kdaj je ruda dragocena,
zna povedati Božena.

V

Skoz najbolj zadrto zanko
bi se vsak izvlekel z Branko.

VI

Minerva hodi ti prepevat
pod pero, prijatelj Dževad.

VII

Kar veleva možu stan,
ročno postori Fabjan.

VIII

Kar znenada zagori gor
proti nebu, ugame Igor.

IX

Svet je zdaj očit, zdaj skrivan,
tega se zaveda Ivan.

X

Rad presaja svet opevan
iz jezika v jezik Levan.

XI

Zemlja je v ozvezdje vtkana
ena zvezda je Marianna.

XII

Kot pesem peta, ne izpeta
stopa skozi svet Marijeta.

XIII

Kot napev drag iz spomina,
kot blag vetrc je Marina.

XIV

Napačno bo zvrnil v prav
z levo roko Milosav.

XV

V zdravilstvu srečo, smisel, up ter t
isto pravo vidi Rupert.

XVI

Iz spoznanja rože sanja,
pleve in zaliva Tanja.

XVII

V srž predmeta priti zna
sosnoveška Uršula.

XVIII

Moder je, v modrosti tih —
iz takele snovi bo Zdzich.

XIX

Zmeraj skozi prava vrata
stopi v pravo sobo Zlata.

Sklep

So iztekla se dvostišja
po pravilu slepomišja.
Če v njih oseb ne najdete,
je vendar v slehernem ime
tega, ki Toneta zanima,
da ga hitro z nečim zrima.

Zlata Šundalić, ki je dvostišja shranila, se ne spominja, na katerem seminarju naj bi bila napisana Slepomišja dvostišja.

Srečala sva se nekoč v blagodejni senci:
jaz, ki nekaj hotel sem, in moja draga Nancy.

Ni dekleta, kot je Shirley,
pravijo Ljubljanci vrli.

Dvostišji z nekega seminarja, po spominu Mihe Breganta.

Namesto predgovora

Oblikovani so v veselju vsi pojavi,
Brezličnosti v jeziku ni in v svetu:
Lepota, ki jo jezik je presvetil,
Ima svoj vir v človeku in naravi.

Kadar podoba zaživi v sonetu —
A le če bil zapet je v meri pravi
In hkrati v srcu bil spočet in glavi —
Nedvomno se je smisel posonetil.

S tem pa po-smislila se je oblika:
Mineva čas, a smisel še ohranja
In hkrti zmeraj davna je in zdanja,

Sorodna sama sebi se odmika
Enkrat, a drugič spet se s sabo stika —
Le v smislu sama sebe udejanja.

Objavljeno kot moto v zborniku predavanj na XXVI. SSJLK (Ljubljana, 1990),
ko je bil Tone predsednik seminarja.

Slovo je žalostno od seminarja,
 Ljudska duša pa ob tem trpi.
 Oko z veseljem žalostno strmi
 V prihodnost, kjer nas pričakuje zarja,
 Ozaljšana z lepotami pisarja.
 Jutri, na žalost bomo se razšli.
 Emona bo ostala, kjer stoji,
 Že vlak s kolesi ob tirnice udarja.
 Adijo naša Ljubljana, Ljubljana!
 Ljubljanica, Grad in Tivoli,
 Ostani zdrava in nikar bulana.
 Saj veš, da je pri nas vse manj arcnij.
 Trikrat na dan se bomo spomnili
 Na Mirana, Toneta, Darinko in
 Ob letu bomo spet nazaj prišli.
 Ljubljana, 17. 7. 1991

Komentar profesorja Ivana Žagarja, ki je posredoval tele verze: Profesor Pret-
 nar je imel navado, da nas je seminariste po vstopu v razred prijazno pozdravil,
 odložil na mizo svoje rekvizite, prebral in napisal na tablo program pred-
 avanja za dotični dan. Takole je začel: »Oznani!lo. Modro vodstvo naše šole mi
 je naložilo, da vam sporočim... Danes ob 10,30 si bomo v sobi 209 ogledali
 razstavo slovenistične literature, ob 11 h nadaljujemo z lektoratom, ob 11,30
 se zberemo pred fakulteto, kjer se bomo skupinsko slikali, ob 18 h priprava
 na na nedeljsko ekskurzijo v veliki predavalnici«. Nato se je obrnil k tabli
 in napisal: 1. Zoološka ura (Franci Zagoričnik) (ogrevanje). 2. Tradicionalna
 forma in avantgardistično sporočilo (Zagoričnikov sonet in štirivrstičnica). 3.
 Pišemo, da se iskre krešejo. (Kolektivna grafomanska delavnica — občutenje
 srca skupinskega avtorja — spevorečnika nad pesmijo od seminarja.) — Pri
 prvih dveh točkah smo bili v pasivni vlogi, pri tretji pa nas je profesor pritegnil
 k sodelovanju. Tako je nastala grafomanija

Med resničnostjo in snom
 se sprehaja s smislom dvom
 In se spaja z Ivanom.

V Ljubljani, 18. malega srpana 1992

Ivanu Žagarju, rednemu udeležencu poletnih slovenističnih seminarjev. Zapi-
 sano na zlato obrobljen pisemski papir z Jalovcem v levem zgornjem kotu. So
 tudi drugi seminaristi iz Tonetove zadnje skupine dobili svoje grafomanije?

Onkraj te prstjene hiše

Lepi cvet slavistika

Raziskovalni sestanek

Gnojijo reberniki prst,
Jasni prst rebernikom ude.
Up pri obupancih je čvrst,
Rudarstvo je pri nas brez rude.
Iskalci so pri nas brez cilja,
Napaka pa v napako cilja.

»Bomba je predlagati
Red in delo drugemu,
Enkrat čas premagati,
Da ne bo potonil v dnu
Ali umrl brez sledu.

Šelesti papir in glas,
Ura meri mrtvi čas.
Mrtvi čas mrtvo beži
In raziskovalcev ni.

Srce ne vpraša za denar,
Kosti sestavljajo skelet.
Angležem ni Balkana mar,
Za nas pa je preslana jed
Antiprogramski ognjemet.

Lastovk pa še ni nazaj,
 Jug še jih drži v naročju.
 Ura bije, vstaja zmaj,
 Bolj si zrel in bolj otročji —
 Izobražen v vseh področjih!◀

Zenit dosegla bo z roko mladina!
 Nihče o tem naj dvómiti ne upa!
 Absolutizma ne pogási kupa
 Ne vode, ne šampanjca in ne vina.

Oснаžena bo stala domovina,
 Svetla in jasna sred laži, obupa.
 Tema bo zginila iz glav in trupa,
 Mojstrila se bo forma in vsebina.

Ljudje bodo le senca še spomina.
 Ajdjé plašni in mučeni kristjani.
 Dobrota bo: ne zbiti s klinom klina.

In ko se bomo vračali iz kina,
 Ne bomo nikdar več iz raja zgnani.
 In zmeraj trša nam bo korenina!

Miranu in znanosti na samem začetku rožnega cveta!

Isti beli lističi
 Razgibavajo poeta,
 Enkrat v njih je, spet ga ni,
 Najbrž za dekleti leta:
 Isti frajer jutranji.

Išče predmet teorijo,
Res pa zmeraj skozi pade:
Eno samo melodijo
Nos'jo v srcu srake mlade.

In književnost se plodi
Notri v tej Sloveniji.

Onstran vsake teorije
Vrsta filozofov rase,
A cveteče melodije

Kosu sivi vrabček krade.
Potlej lirika cvete
Onstran zbrane kranjščine.

Pesnik zida teorijo,
Ogne motnih se voda,
Vrag pa jemlje poezijo
In prav vzeti je ne zna.

Ta grafomanija se je zapisala za sosedo, ki želi v Eagletona
(kot devetkrat manjša zbrana množica) vstopiti.

17. sušca 1988

Na seminarju prof. Paternuja ob knjigi T. Eagletona, Književne teorije, 1987.

Bivajo reči, kot so,
so pa tudi v poeziji,
tu pa se spreminjajo
v drobne šopke belih lilij.

Politika je avantgarda,
tako je vsaj tukaj pri nas,
umetnostna ji avantgarda
zato ne bo pulila las.

Klepsidra je peščena ura;
in pesek v nji se presipava,
za svetovljane je natura,
za kranjske Janeze narava.

12. oktobra 1984

Misel se kar brž plodi
 In požira širni svet.
 Rana včasih zaskeli,
 Ampak cel je še skelet.
 Notri pa poganja cvet.

Urednik.

Misel misel v svet podi,
 Ampak svet se še vrti.
 Rožice po njem cveto.
 Tičice po njem pojo
 In ljudem je prav lepo.

Marta Pirnat, zdaj poročena Greenberg.

Misel z mislijo se kreše,
 Ampak z njo tudi zapleše.
 Rajata po celem mestu,
 Jodlata po belih cestah
 In v vas hodita k nevestam.

Marja Bešter.

Jezero sred gozda spi:
 Eno črno jezero;
 Notri ribe plavajo
 Notri vile rajajo
 In v njem nič se ne zgodi.

Jenny Sraka.

Pred ko misel se zbudi,
 Ena ptička zažgoli.
 Tička poje do noči,
 Ena misel ji sledi.
 Res je vse, kar se zgodi.

Peter Weiss.

Tenko pojejo zvonovi
In so bronasti in novi.
Nekaj v srcu nam zbude —
Kakor up in kot želje.
In pojo, pojo zvonovi.

Martina Orožen.

Jed pogreta ni več jed,
Ampak misli se protivi.
Ne vije čez sneg se sled:
Eni pisci niso krivi
Za nepismen kranjski svet.

Janez Zor.

Srček delal je tik-tak
Kakor strojček, kakor znak.
Asparagus se je vzpel
Za konopcem skoz vrzel
In nam je požlahtnil zrak.

Bolj ko teče, bolj skomina.
Radost je lastnost spomina.
Encijan je moder cvet,
Da se piti spet in spet,
In bolj ko teče, bolj skomina.

Breda, kranjska veda,
Regratova lučka.
Ena sapica seveda
D.... listkom ne preseda
In ti ne stre zaključka.

Breda Pogorelec.

Končaj se že, grafomanija.
 Reci konec, in bo res.
 Iskra ogenjček razbija.
 Žarki spletajo se vmes.
 Ajda pa cvete —
 Jo poželo bo dekle.

Martina Križaj-Ortar.

Raje pojva kam drugam,
 Onkraj te prstjene hiše.
 Sam ne znam ti reči kam,
 Ampak tja, kjer duše ni še
 Nagrizljaj sovražni bes
 In nas ni začaral v kes.

Rosana Čop.

Prednica po zadnjici vse skupaj nas tepta,
 vendar v temnem gozdu tudi zanjo rase palica!

Za časa predstojnice Brede Pogorelec.

Misleč spomin se pod lasišče vgnezdi
 In išče proti nebu svetlo pot,
 Ljubezen vžiga lučke vsepovsod
 In stroka je podobna južni zvezdi.
 Sovražnik že na naše straže jezdi,
 Leskeče meč njegov se kot perot,
 A ne vemo, kam meri in od kod —
 Vse se strnilo v vajenski je mezdi.
 In kam se je namenil ta sonet?
 So znane mere, cilji in dometi?
 To, kar skozi meglo v oči se sveti
 In je okusno kakor sok pogret,
 Končalo bo svoj pot na našem sveti
 In spletlo v grafomanski se sonet.

Da bo steza preko Silvestra
bolj vesela in bolj pestra,
spremite, prosimo, vabilo
na veselico lahkokrilo;
se v ponedeljek¹ bo vršila,
še preden tretja² bo odbila.

Vabilo na oddelčno novoletno zabavo 1986. Tretja ura je bila kasneje spremenjena v šesto.

Dejstva se sprehajajo,
Ringarajajo tja v dan.
Angelčki se vdajajo
Goslim, basom, cimbalam.
Išče sreča Kranjcu glavo,
Jo obglavi in krvavo
Ujmo vbode v tkivo zdravo.

Dragiju Stefaniji.

Sanje sanjajo ljudje,
Arnika cvete, cvete.
Šumi za črno reko gozd
In k nam prihaja temni gost.

Aleksandru Skazi.

¹ datum

² natančna ura

Čast odšla je v svet od nas,
 Astre zacvetele so.
 Se obrača prostor, čas.
 To pa nam rosi oko.
 Misel misli sestro išče,
 Išče duhu brata duh,
 Raj spreminja se v smetišče,
 Akademik ni od muh.
 Nič na svetu nam ne manjka.
 Up za naš vrat je že zanka.

Uredniku.

Piše svinčnik dolgo rimo,
 Rima se objema z zimo.
 Oj, objem, objem sladak.
 Gaj se kopa v sončni luči,
 Rima, z rimo se zasuči,
 Aj, v skočen, vesel korak.
 Misel z mislijo se muči...
 Trga se papir in volja.
 Oves konja gor zredi.
 Niso preorana polja:
 Eden žanje, drug gnoji.
 To so že prevratni časi.
 Išči v njih, duh, svetlo luč.
 Ni še klasik vsak, kdor kvasi,
 Ker ključar je zgubil ključ.
 Išči, duh, z njim svetlo luč.

Tone Pretnar Martini Orožen.

To je pesmica o času.
 Otok v solncu koplje se.
 Peso je plevel prerasel.
 Oljka miru v čast cvete.
 Rajska ptica gnezdo išče
 In Ahasferja iz hiše
 Še podijo zli ljudje.
 In še oljka v mir cvete.
 Če si naš, kar z nami bodi,
 Up ne splava ti po vodi.

Kostanj že cveti ob poti,
 Ozka pot se vkreber pne.
 Roko je pogled zalotil,
 Usta je požrl nasmeh.
 Zanke so za vrat pripravne
 In za kaznovanje javne.

Črka črki se smeji,
 Glas je tu, glasu tu ni.
 Jaz sem ena revna stvar,
 Ki ne ve več, kdo je mar,
 ampak sliši, da govore
 tod okoli še ljudje,
 ko jih vprašaš, kdo je mar,
 da je to naš oratar!

Lepi cvet slavistika
 Eno zmoto le pozna.
 Ni to jed in ni pijača;
 Črna zemlja se obrača,
 Ko slavistična temà
 Izvoli naj predstojnika.

Alenki Logar-Pleško.

Ordinariji drugje
 Druga srca kujejo.
 Srca v jeklo jeklene,
 Ose čmrlje pomore.
 Truge se kupujejo.
 Nihče umirati ne sme
 Osamljen in brez vsake krste.
 Strnimo, bratje, svoje vrste.
 Treba je sprejeti krst(e).

Nismo zmeraj vsi pri pravi,
 In večkrat nori smo kot ne!
 Kri s pijačo človek zdravi.
 Usmiljenje nam srca žge.
 Jezero v temi počiva.
 Ena riba plava v njem.
 Življenje nam je sreča kriva.
 Up nam je po vodi šel.

Največ sveta otrokam sliši Slave

Majhen svet nenehno
rase. Majhna se živina
pase. Črna pase se žival.
Črn za njo rase kal.

Kdor sagovarja Darwina,
bo blisu ZOO kmal doma.
In vsaka dusha snanſtvena
bo zhiſlana ked opiza!

jast ne vem! Ty ne veſh,
sunai pa gre deſh!
ſe mi sdi, ſe ti ſdi,
ſunai pa ſneshi.
Mi vemo, vy veſtè,
ſunaj pa ledenu ie.

Suita krpa kriva ſita —
in klavir igra suite —
in suite igra klavir,
ſita pa je vsel hudir.

Maria k tebi mi vboge reve
v dolini ſols vsdihuiemo.
Dolino ſolse salijo,
ki is ozheſov nam teko,
ki tezhejo nam s obervi,
de naſ obras ſkeli, ſkeli.
De kosha ſvlazhi ſe s koſti,
De ſmo vſi reberniki, vſi.

Angelzhka hudizh oſkubi,
ſpezhi ſe ga mu ne lubi.
Kar ſurovega poshre,
Ker mozhné ima sobe.
Ko puhruſta vſe koſzhize,
Angela ni in ne ptize.
Kai bo sdei po luſt letelo,
kai bo ljubljén par imelo?

Roshmarin je sadišhal fkos nozh.
 Slishal fe je fkos luft poljubzhik vrozh.
 Kdo se je glašnu kušhoval,
 Nihzhe ni vedil niti snal.
 Oprema v fobe bo prišhla
 isobrašhvalnoškupnoštna.
 Rasiškovalne pa ne bo,
 ker škupnost jemlje she flovo!
 Miran bo she photograph,
 imel bo aparat is flešham.
 Sraven bo shviishgal phonograph.
 Komar pa plešal bo po plešhah.

Rajko fe je rasshivel,
 Tromostovje zavihtel
 Zhes glavišhzhe Rotarja,
 ki miru mu špat ne da!

Ena punza Zhóp Rošana
 Je po vfi Lublani snana.
 Pa tudi v Shirolnizi
 Punzo to poznajo vfi.

Druga punza je s Ternova
 In v vřim je ona smeraj nova.
 Vzhařih pa le zunjize
 noři od Rebulovke.

Ko řkupei fe řprehajata,
 narafe kar Lublaniza.
 In zheř ofke vre Bregove
 tje zheř Krakovo v Ternovo.

Ko sapirata ozhi,
 Ljubljana s njima kar sařpi.
 Ljubljana je po řvetu snana,
 da je bulana in sařpana.

Vse to je nastalo očitno na nekem oddelčnem sestanku, shranila pa je Rosana Čop. Pod punzo s Ternova si je treba predstavljati Mojco Terseglav; ta bo tudi vedela, kdo je imenovana Rebulovka.

Se še ni zares začelo,
 Ko je Saša vzel besedo,
 Ampak prehiteti Bredo
 Zame je grdo in blede;
 In mi apetit je vzelo.

Breda v sončni prah je mlela
 Rajske ptice Topa kljun,
 Eno arijo zapela,
 Da je kriv njegov račun.
 In je ptica rajska pela.

Boš zavezala
 Ruto za vrat:
 Ej, to boš zala,
 Da bo vsak rad
 Igrivo za tabo pogledal.

30. 12. 83

Belo vino se pretaka,
 Rujno vino pivca čaka.
 Eros se v ljudeh naseli,
 Da so angelci veseli.
 Angelci kot vino beli.

Breda Pogorelec.

Srce sprašuje za denar,
 Trpko breme v krvi nosi.
 Eksaj kavice nikar.
 Fukaj pa se v sveži rosi.
 Azija ti v krvi vre.
 Nekaj sili te v solze.
 Išči, srčece, denar,
 Jokaj, srčece, nikar.
 Azija ti v krvi vre.

Ceste so knjige

Dokler bo v knjižnici človeka
Objel prijazen, mlad smehljaj,
Bo rad prihajal v pravi raj
Razpoke v duhu zdravit. Reka
Odnaša sneg in na pobočju smreka
Trešči ob tla, v začetka naročaj.
Nikjer ni bolj zvesto popisan kraj
In bolj natančno vrisan metež veka.

Ceste so knjige. Mitničarji bralci.
Amerika jih pelje v vse smeri.
Milejše ko se knjižničar smeji,
Ambicioznejši so odjemalci.
Fanfar tu ni. A vse je praznično:
Že jutri spet se semkaj vrnemo.

8. marca 1984

Tržiškimi knjižničarkam.

Afne letajo z letali,
Fukajo se slončki mali,
En pozdrav čez polje gre:
Že vemo vsi Afeže!
Egoiste smo izgnali.

8. 3. 1987

Mimici Dernikovič Tone, Miran, Tomaž, Boža, Erika.

S Slovenko Bog ustvaril je smehljaj,
zato Slovenka zmeraj se smehljaj.
S Slovincem Bog ustvaril je nebo,
zato Slovincu venomer gre gor.

11. 11. 1988 na srečanju s Klausom Detlefom-Olofom v Kurnikovi hiši v Trzinu
so bili ti stih v treh variantah napisani na papirnat serviet: S človekom bog
ustvaril je smehljaj, / zato Slovenec zmeraj se smehljaj. / S človekom bog
ustvaril je gorje, / zato Slovincu zmeraj gori gre. // S Slovenko Bog ustvaril
je smehljaj, / zato Slovenka zmeraj se smehljaj. / S Slovincem Bog ustvaril je
nabor, / zato Slovincu venomer gre gor.

Marskteri romar pride novo leto
 Ankàt v življenji vošit v knjižnico.
 Razjasni se mu čelo in oko
 Ko vidi, da vsi delajo zavzeto.

Osrečil Tavčar filmarje je z Meto,
 Tržačani pa v geto se zapro,
 Učimo mladež na Silvestrovo,
 Kako užiti snov stokrat pogreto.

Razprlo se nebo bo nad zemljani,
 Ampak deležni bojo ga samo
 Notranje že očiščeni in sprani

Jeremijade pevci. Kdor pa ni za na to
 Cestišče gnan, mu bo zapisano:
 Up naj rešitve onstran ceste hrani.

Milobno žarek briše prah s police
 In knjižnica svetišče je in cesta.
 Med listi knjig sta si neskončno zvesta
 In sprta žar laži in luč resnice.

Duha, ki pride v njen vir potopit se,
 Enkrat preveč je, drugič ne ovesta
 Razuma sluh se ga in misli gesta,
 Nakar svet zlije se v tok govorice.

Iskala, našla si nam knjige prave,
 K Tebi prihajali smo trumoma
 Otrst si vseh skrbi, vedrit si glave.

Vendar od nas zares ne boš odšla,
 In ko ti voščimo dni srečne, zdrave,
 Čut govori, da si pri nas doma...

V Ljubljani, 28. grudnia 1990

Ob odhodu knjižničarke Mimice Derniković v pokoj.

Kjer slavcu peti gre

En učen mož iz Stražišča
ene kmečke zgodbe išče.
Zgodbe se dogajajo
v knjigah ino'kar tako,
teh je pest, onih prgišče.

Urednik.

Drug mož iz Vnanjih Goric
je ljubitelj zvezd in ptic.
Kadar zvezda zamiglja,
mož takoj pomen spozna
luči nje in perutnic.

Vlado Nartnik.

Tretji mož pa je iz Bleda:
duh njegov vsak štos spregleda.
Kadar tadla Bernika,
Bernik se vesel smehlja,
tako opaja ga beseda.

Rajko Korošec.

Iz Celovca do Ljubljane
včasih se Marička zgane:
smeh prinaša in mladost,
duh ob nji postane prost
in celijo se stare rane.

Marička Smolić.

Nič je noč, a noč ni nič
In žgoli na veji ptič;
Kadar mesec doli gre
Upajo v nov čas ljudje.

Niko Jež.

Se ponavlja grafoman
 In za šalo skrene v stran —
 Melodija pa zveni
 Onkraj čiste čutnosti
 Ni še vse čez rob ušlo
 Up nam še doji nebo.

Simon Kardum.

Namesto LISTKOV pišemo VABILA,
 da vas slovenščina bo veselila,
 da se izpod peresa bo izvila
 junaška pesem vam in pesem mila.

Iz Amsterdama in iz Osijeka
 se učenost v današnjo SLAVO steka,
 iz Lipskega, iz Grada Belega
 je v SLAVO učenost prijadrala.

Zato so znotraj spravljene vsi zgledi,
 kako ravnaj v slovenski se besedi:
 in vsako misel, ki se poigrava
 s slovenščino, objavila bo SLAVA.

In skupaj ročno bomo pohiteli
 v objem slovenski dražestni deželi,
 in skupaj misel nam bo zmerom prava,
 tako vam jamči vsaj DEBATNA SLAVA.

Objavljeno v Slavi IV/2 (1990), str. 270, ki je bila posvečena XXVI. SSJLK,
 ko je bil njegov predsednik Tone Pretnar.

V tercinah štirih naj se zaokroži
In v pesem-medaljonček stke besede,
Kjer slavcu peti gre, cveteti roži,
Tako da vsak, ki se po nji razgleda,
Ozre človeško dlan za to tkanino,
Razume smisel, ki se v nji razprede.
Ko z leti nas spusti čas v zgodovino,
Usahne z nami, kar je zunaj časa:
Drevesa, ironija, strup in vino.
Enkrat vre moč, enkrat nemoč iz glasa,
Lahno se v leporečje jezik spleta,
Kot da zamolkel je odzven Parnasa,
A konec je preprost: »Še mnoga leta!«

Objavljeno v Slavi IV/1 (1989), str. 3, ki je bila posvečena Viktorju Kudělki za šestdesetletnico.

Ljubezen se mu zlila je v sonete,
Enkrat v solzah, pa spet v prešernem smehu,
Zdravilo vsakemu je najti grehu,
Ampak zato so pesmi neizpete.
Jasni nebo se čez temne zamete,
A kar najbolj potrebno je utehe,
Ne bo pretrgalo najtanjše lehe,
Ampak svetilo medlo skoz obete.
Sonete piše roka in mašina,
Kar druží ju, mogoče čut rojeva,
A kar uhaja zvito iz spomina,
Celo v peklu do sodnega bo dneva
Ljubezen lilo še naprej v sonete,
A pesmi nikdar ne bodo izpete.

Objavljeno v Listku Slave IV/1 (1989), str. 120. Uvaja jo tole besedilo: V korespondenci med A. L. in T. P., ki odseva skupno prevajanje Skáclovih sonetov, se je ohranila grafomanija, ki nosi datum 19. 8. 1989. Taista grafomanija je bila izročena pesniku ob vilenških dneh. Slava jo priobča v njegov spomin.

Vremena zmeraj bolj se nam jasnijo,
 Lepota, ki vremena jasna znani,
 A skriva se, ker pesem samo brani,
 Da pesem bi bila, za melodijo

Komaj zaznavno, da se kar zgrozijo
 Ušesa enoumnežev, bo, ko se zdani
 Noč temna, razglasila družini zbrani
 Akt strpnosti, privlačno sanjarijo

Rodov, ki so bili, ki so in ki še bodo.
 Tako števila svet in svet števila
 Nenehno v zlato zlivajo posodo

In čas skrbi, da se ne bo razbila.
 Kdor vanjo s sitom bo prinašal vodo,
 Up vlival bo, da se bo napolnila.

Marsktera misel je obogatlila —
 A misli bo bogatih še nešteto —
 Razvoj jezika in obeta žetev,
 Tako da bo cvetela stroka mila.

In Tvojega peresa veselila
 Najbolj se bo slavistov mlada četa,
 Ko za Teboj korakala bo vneti
 In to, kar Ti gradiš, naprej gradila.

Obrača misel liste zgodovine,
 Razbira v njih zakone in pravila:
 Ob njih se marsikakšen dvom razbline.

Že se iz njih rojeva nova sila.
 Enkrat, ko čas popiše vse spomine,
 Nedvomno sredi njih se boš svetila.

Soneta sta bila objavljena v Slavi V/1 (1991), ki je bila posvečena šestdesetletnici Martine Orožen in petdesetletnici Vlada Nartnika.

Bog vsem rečem podelil je pomene;

Resnico je ljudem položil v usta:

Enkrat je sočna vsa, drugič spet pusta.

Da še hudič je v sočno ne zaokrene.

In če upepelijo svet ognjene

Puščice in če zlodej zlo pohrusta,

Ostane Kranjcem tja do delopusta

Gramatika in vse sladkosti njene.

Ostane v tiste nekaj nam sladkosti

Rajske lepote sled in njena senca:

Enkrat budi, ubije spet Slovenca,

Lepote pa Slovincu ni zadosti.

Enkrat njegova pesem bo izpeta —

Celo pretesen ji je plašč soneta.

Gramatika ravna svet in sonete,

Ravna pomene in nastavlja zanke,

Emone hčere prekrsti v Ljubljanke,

Čas zaustavi in ga spet zaplete.

A vse skrivnosti niso razodete,

Sij še objema z Juga Karavanke,

In sape z Juga so vse bolj razvnete.

Naraščajo pa naše mlade vrste:

Slovec ne bo moril Slovenca brata,

Ljubezen ju bo družila krilata,

A pesti ne umanjka sile čvrste.

Vrtar nam bo odprl nebeška vrata,

A prag prestopijo le naše — krste.

Natisnjeno v Slavi II/1 (1987), menda ob 60-letnici naslovljenke. Do polnih dveh sonetov manjka grafomaniji en verz! Kateri? Je napako zagrešil grafoman ali prepisovalec?

Ceste ne bodo gnale nas k pogubi

*Taka stara je postava,
da se trese rep in — glava!*

22. 5. 85

Marku Terseglavu iz Moravcev. Polno podpisov, s študentske ekskurzije.

Bili smo pri Vojanovu, Glavarju,
Razgledali ne eno staro lipo.
En glažek spili ob njihovem slovarju,
Dolžnosti smo postavili poslednjo piko
In črtico zarisali smo v koledarju.

Belo rožo Ti pošiljamo
Romarji, ki tu potujemo.
Ena roža je ljubezen
Druga roža je spomin
In nekdo je zvest in trezen
In nekdo je čisto hin.

Blajvajs reče lepo misel,
Resno za današnje dni.
En na galgah je obvisel,
Drugi se rodil še ni.
In ugani pravi smisel!

Na hrbtni strani načrta za ekskurzijo na črti Ljubljana, Domžale, Lukovica, Kamnik, Komenda, Kranj, Vodice, Repnje, Šmartno, Ljubljana. Breda ne more biti nihče drug kot Breda Pogorelec.

Estetika se v avtobus je naselila.
Rezbari zrak in čas beseda zrela.
In kmalu bo slovenstvo odrešila.
Ko bo premagana noč nevesela,
Imel estet bo komaj še kaj dela.

Erika Kržišnik-Kolšek.

Bog je ustvaril nam literaturo,
Obogatil z njo človeški um.
Žrtvoval ji je kdaj kakšno uro
Imeniten znanstveni razum.

Boža Krakar-Vogel.

Matra rase v jezik materin
In nikdar ga čisto ne prerase.
Romar je ob raji čisto hin,
Ampak vendarle zaupa vase.
Nekdaj bo od njega lep spomin.

P. S.: Včasih gredo tudi razglednice rade na izlet. Tale je šla
z mano v Žagreb.

Iz Tomaja, sept. 1987, obitelji Hladnik.

Matra z njim se še terenska vaja,
Ampak vzgaja jezik materin.
Res za svetom zmeraj še zaostaja,
Toda vzpenja se do teh višin
Imeniten kranjske zemlje sin.

Marta Pirnat, zdaj Greenberg.

Misel včasih le dopolni smisel,
Art tedaj postane arte fakt,
Res obraz ob njem je včasih kisel,
Kadar v ritmu zmede se kak takt.
Up pa Kranjcem še ne bo izvisel.

Marko Juvan ali Marko Terseglav, to se vpraša.

Vojska nam počasi jezik kolje,
Enkrat s silo, drugič pa z besedo.
Le slavist je včasih dobre volje,
Enkrat v petek, a največkrat v sredo.

Vele Gjurin.

Trka lakota nam ob telo,
 Obeduje pa samo nam misel.
 Morda pa kaj na zob dobo
 A tisti, ki že od lakote je kisel.
 Želodčni soki pa kar sami vro.

Tomaž Sajovic.

Mladost ohranja naša domovina,
 Ljubezen seje vsakemu srce,
 A kdor za to ljubav vseskozi ve,
 Dobil bo polno polno čašo vina.
 In na izlet se bo ves čas spominjal.
 Mogoče tole pesem kdaj zapel.
 Tak se mu zmeraj bo odzval odmev:
 En glažek spijmo: živi, domovina.
 Raj bo postala kranjska vsa dežela,
 En bo sejal, a želi bodo drugi.
 Ne bo zato nam nič manj veselo,
 Ceste ne bodo gnale nas k pogubi:
 En glažek dvignimo, en glažek vina,
 Mladost ohranjaj, ljuba domovina.

Na hrbtni strani enakega načrta za ekskurzijo.

Hladi nas tukaj mehka sapa,
 Ljubezen pa nam v žilah vre.
 Ampak vse skupaj kar klapa,
 Da izlet veselo gre.
 Ni vse res, kar pravijo
 In vsakdo je ob glavo,
 Kadar ga obglavijo.
 Pri Gospe Sveti, 26. 4. 1989

Naslovljencem v Göttingen.

Ko vročina nas pesti,
dobra kaplja nas hladi.

Suhor, 23. 6. 86

Miranu Hladniku z ekskurzije.

Miran je bil tudi Stritar
In med Nemci je živel.

Rad ne bil bi zli očitar,
Ampak staro jed pogrel.
Naš izlet je pa vesel.

Vsi skupaj lepo pozdravljamo Tebe in vse Tvoje s potepanja
po Dolenjskem!

Hladniku v Göttingen (1990). Cel kup podpisanih, med njimi celo Tinka in Paternu.

Hodimo po tej deželi,
Ližemo slab sladoled,
Ampak kakor že veselim,
Da ste vi šli v križemsvet,
Nam krati razpoloženje
In izletniško življenje.
Kdaj na pot skup gremo spet?

Ljubljana, 28. 5. 1985

Cel kup podpisanih z ekskurzije po Prekmurju.

En zveličar iz groba vstane,
Raj zemljanom se odpre.
Idrija se v smogu zgane,
Ko slaviste sprejme zbrane
In odklene jim srce.

Erika Kržišnik.

Srce odklepa plavolaska,
 ji nagaja mikrofon
 Če obraz zakriva maska,
 je že vsak berač baron!

Jezera ni, je pa danes —
 Ampak danes ni vsak dan,
 Niti vsak Slovenec Janez,
 En je slep, drug pošvedran —
 Zemljo je sonce ogrelo,
 Urno Janezi na delo!

Janez Zor.

Brd opečeno nedrje
 vinske trtice krase.
 Ena zate, ena zame
 ena za mrliča iz jame,
 in televizijske reklame,
 ki le sluh, ne okus objame.

Sluh krepi in vžiga Breda,
 klena teče ji beseda,
 vsako drobno reč zagleda
 in jo uredi, seveda
 zgledno uredi
 družini slavistični.

Družina slavistična
 pa po zborovsko kvanta,
 o žgečkanju in denarju
 in o vincu, o grobarju
 in marsikateri reči,
 ki jo pesem ljudska žveči.

V Avstriji je Milka čokolada,
 v Jugoslaviji pa Milka vlada.

Končalo se je sredi vrel
 medvojnih avantgardnih let,
 ko je še Srečko Kosovel
 re-konstruiral lirski svet.
 Ko rekli bomo si adijo
 čez nekaj ur v Ljubljani tihi
 bomo soglasno naselili
 današnjo našo poezijo.

Verzi so nastajali očitno na avtobusu, saj je rokopis s svinčnikom težko berljiv. Napisani so bili na hrbtni strani vabila na ekskurzijo (ne terenske vaje!?) prvega letnika na Primorsko (na Jurjevo, to je 23. aprila), ki ga je 17. aprila 1984 podpisala izr. prof. dr. Breda Pogorelec. Pot je vodila od Idrije skozi Slap na Idriji, Most na Soči, Tolmin, Kanal, Brda, Medano, novo Gorico, Gorjansko, Sveto pri Komnu, Dutovlje in Tomaj v Sežano.

Desh daneſ v Trubarieu naſ dom popelle

Reſnize ſled iſkat in' ſgodovine.

A kot ſtvar vſaka tudi deſh pomine:

Gor ſonze gre, ſa ſonzem gre veſele.

In peſem peti ſladko ie povel:

Tolashi iok in' ſdravi bolezhine.

In vabi kot domou lepe ſpomine,

Budi ſtraſti, ureſnizhuie ſhelle.

In lep ſonet bi ſhelel uam ſapeti

Na davne zhaſe in na naſhe dobe.

She ſvinzhnik piſhe, ſhe ſe myſl ſueti,

A zhut boyi ſe, da bo kai narobe.

Na ſdrauie vsdignimo en glashek vina:

Iſpymo ſonza vezh kakor pelina.

Velike Laſče, 1. roſznika 1988

Ob ekskurziji slavističnega seminarja iz Tuebingena. V konceptu, ki je v gajici, so nekateri verzi modificirani: glažek je kozarec ipd.

Skodele brez cegla,
 nebo brez oblaka,
 čez vodo va bredla,
 pot naju čaka.
 Šipek rdeč in kamera črna,
 maček gre preč,
 noč ga je požrla.
 Trn in krn, daleč sta oba,
 čez drn in strn
 neurje divja,
 brez leče očala,
 to pesem končala
 je iz Krakova Ala.

3. 7. 1983 (najbrž med simpozijem in seminarjem v Ljubljani) so prof. Marijo Žagar obiskali na Uskovnici Eva, Jernej, Lejla, Mojca in Marko Terseglav, Tone in Zvonka Pretnar, Zdzych Darasz, Alicja Pakulanka, Branka in Miran. Bilo je pijače in dobre volje, v spominski vpisni knjigi pa je ostala vrsta verzov, kot npr. Hrenovke, žganci, mleko, krompir — za fante je šnopec, za punce pa pir. Pričujoči izbor je bil očitno skupinsko delo; urednik prepozna svojo zapisovalsko roko. V vpisni knjigi se sicer nahajajo zapisi in imena takih znamenitih osebnosti, kot so Boris Pahor, Ivan Kristan, Jaka Čop, France Pibernik, Nada Matičič. 1988 ob podobnem času so bili na istem mestu Zdzych, Mimica Derdikovič, Mira, Mojca, Jurij in Miran Hladnik, Tim Pogačar ter Tone Pretnar. Družbo sta popestrila še soseda Vela Tuma z vnukinjo Živo. Verze je tokrat glede na slabe izkušnje s španovijo izpred petih let pisal grafoman sam.

Daleč od hrupa znanosti
 Angelski mir v nebo kipi.
 Raj za mnoge je turiste,
 A še najbolj za slaviste.
 Spise piše Darasz Zdzych,
 Zna vse, a je zmeraj tih.

Dama, ki pri njem sedi,
 Eno kranjsko je dekle.
 Rahel smeh ji preleti
 Nežno dušo in srce.
 Ime je puncu Mimica,
 Kar obljubi, to stori.
 Ostane včasih pesmica
 Vesela o tej deklici.
 In pesem ta naj se glasi,
 Če bomo se še srečali.

Tu sta gospa in vnukinja,
Ugibata potek sveta:
Malo sonca, sence manj,
A svet vrti se vekomaj.

Hodimo kar naokrog
Lahkih in poskočnih nog.
Ampak, kam bomo prišli,
Dohtar sam vam naroči.
Nikdar se ta fant ne zmoti,
In ko gremo z njim po poti,
Kriv ne bo ta, kdor se zmoti.

Prepotoval je človek mlad
Ocean in zdaj bi rad
Gore kranjske vse preplezal,
A vsak korak v spomin povezal.
Če sreča bo naklonjena —
A sreča nas nikdar ne izda —
Razložil nam bo Tavčarja.

Življenje teče, kakor reka,
A tok se nikdar ne konča,
Gore še vabijo človeka,
A človek rabi mir gora.
Red nam še zmeraj svet ravna.

Te verze je za vas skoval
en grafoman — nepridiprav.
En polverigar in polketnar,
sicer Tržičan Tone Pretnar.

Tudi tokrat so se v grafomaniji poskusili še Tonetovi kolegi. Zdzich Darasz je npr. skoval tole dvostišje: Če je bil na svetu raj, / potem je bil gotovo tukaj!, Tim Pogačar pa: Čeprav Slovenija ni moja dežela, / To ne pomeni, da nimam želja / v bodočnosti se vrniti v ta lepi kraj / obiskat dobro gospo, pogledat njen raj. Urednik je bil kot sicer brez fantazije, zato je grafoman vzel breme vpisa na svoje pleče:

Za vsako povele mam židano volo,
a Mirana pošljem v pisateljsko šolo.
Za danes zanj piše še moje pero:
vesel je sestanek, a težko slovo.

Poglejmo, kaj se letos je zgodilo

Akrostih naj oplazi ga po riti

Narobesvetpisava

Spor večni tekst ločuje od jezika,
You know, sweet Sylvia, kot pravi Stanko,
Ljudi prej tekst kot jezik spelje v zanko,
V jeziku tekst in jezik v tekstu se zatika.

In vendar se jim nič ne izmika
In skupaj razvozлата vsako zanko,
Bistrita um, čut uravnata tanko.
Od tega ljudstvu je korist velika.

Reči kdaj tekst obrne prav na glavo:
Odlično si jih prevrnila sama
V nekakšno kot-narobe-svet-pisavo:

Narobe tekst s tem ni spakljiva krama
In knjigi je, ko bralcu je v zabavo,
Koristna in premišljena reklama.

Sonet je nastal ob polemiki Borovnik—Klinar, ki se je razvnela v Književnih listih ob Hladnikovi knjigi Slovenščina za popotnike. Objavljen je bil v KL 10. novembra, celotno gradivo pa je na ogled v številki Slave, ki je posvečena parodiji — 1988/89, št. 1.

Bolj ko jasni se Kranjcam mrko vreme —
 A se do konca pač ne bo zjasnilo —
 Raje in bolje seme bo kalilo
 In to, čemur se tudi pravi seme.

Cilji so skupni, a drugačne vneme;
 Iz tega se težko dobi pravilo.
 Misel pojema, ne da bi obilo
 Ambicijam ustreglo njeno breme.

Resnice hodijo po svojih potih
 Ene naravnost, druge naokoli
 Nobena pa ne umre v popolni zmoti,

Tedaj, da rešimo se ostre boli
 In bratovsko si grehe odpustimo,
 Človeštvu v stiski dihati pustimo.

Ob polemiki o vlogi pedagoških predmetov na FF, ki sta jo Pretnar in Hladnik imela z naslovnico. Nekaj tega je bilo objavljeno v fakultetnih Novicah, nekaj pa menda v Mladini.

Po(l)misel

Kaj je pred tednom dni počenjal Janez
 z Balantičem, odgovorim naj danes:
 estetske k pridu strešil je po(l)misli
 čez vagaste politikantske svishi.

Tale epigram je bil poslan v Delo, pa se mi zdi, da tudi ni bil objavljen (Delo namreč objavlja le Bora in Torkarja). Pospremlilo ga je tole standardno pismo:

Spoštovani tovariš urednik,
 za objavo v Književnih listih Vam pošiljam tale epigram.
 Upam, da bo za rabo.

S spoštovanjem in pozdravi!

V Ljubljani, 8. junija 1984

Bodočima ministroma, sonet po grafomanski šegi

Brni skozi srce, možgane
 Ogromna moč poslušnosti:
 Dejanja v kali zamori,
 Ostri občutke, v resnost stkane!

Človeška misel ne obstane,
 Arhangelško perot dobi.
 Minister bo, kdor se poti
 In kdor celí »marksizmu« rane.

Ni dohtar, je homeopat
 In pridno s kuram' hodi spat.
 Se tim vikšim ne zameri,

Trden je v režimski veri.
 Reče Kranjec: Kdo je mar?
 Avtorski svarilni par!

Sonet je nastal ob polemiki, ki sta jo s strogih marksističnih stališč vodila proti Matjažu Kmeclu v Delu Leo Šešerko in Aleksander Kirn. Seveda v Književnih listih, kamor je bil poslan, ni bil objavljen.

Lačen študent — bolan študent

To je parola, ne lament.
da pa parola kaj velja,
študenta delaj bolnega:
želodec namreč prej zboli,
če tople hrane blizu ni.
In če študent ne bo prav zdrav,
pri Zdravstvu bo pomoč iskal.

Prepevali so svoje dni
pradedje naši naokoli:
»Če kdo želi zapletati,
po lojtri hodi gor in dol,
se v eno mer tako obrača
kot stekel polž in jara kača,
kot jara kača, stekel polž,
da vse je prav, da vse je fovš
in da ni jasno trezni glavi,
kdo je nor in kdo pri pravi!«

Začelo se je z dobro voljo:
dekan, ki zdravje sam štema,
najde lokacijo najboljšo —
to pa je poliklinika.
Če cele hiše ne dobi,
bodo zadoščale kleti.
In kuhali bodo v tej kleti
jedačo celi fakulteti.

Tu pa se zgodba zavozla,
ker vanjo stopi lojtrica,
ker vanjo stopi mnog napor —
po klinih dol, po klinih gor.
Slovenski svet po lojtri skače
kot stekli polži, jare kače.

Gor: to pomembni so organi —
izvršni sveti in župani,
mestni mladinski komiteji,
še kdo na drugi ravni, veji,
ki srčnega ima duha
in čuti se pristojnega
študente rešiti iz bede,
a zadnje nima — žal — besede.

Dol: to drugačne so vezi,
to faktorji so notranji:

študentov zdravstvo se zboji
in ne odstopi jim kleti,
saj — če študent bo čisto zdrav,
ne bo v njem pomoči iskal.

Pričakovali bi razplet
saj z njimi je izvršni svet,
saj je za njimi mnog napor
po klinih dol, po klinih gor.
Vendar pa zgodba še poteka:
strašna slepota je človeka!
Mikavnejša pa je igrača,
ki čas kroji in ga obrača
kot stekel polž, kot jara kača.

Teh nekaj grenko šaljivih verzov v premislek napisal Tone Pretnar na prošnjo Brede Pogorelec, ki mu je zapisala podatke. Objavljeno v Novicah (Filozofske fakultete), junija 1984, št. 4. pod naslovom Namesto poročila o prizadevanjih za fakultetno prehranjevalnico na Aškerčevi 14. Ohranjen tudi koncept z registriranimi ustvarjalnimi težavami.

Ljudem se je ljubiti na tem svetu.
Jasniti s čustvom vsak teman teren.
Up v srcih hraniti kot mož jeklen,
Braniti čednost v čednostnem pokretu.
Iz src izgnati zlo v vednem trepetu,
Cingljati lepe misli v vrč steklen,
In biti res navzven navznoter klen,
Plesati vseskoz lep kot cvet pri cvetu.

A sam kot rožica ljubo cveteti,
Razum je žarek bled na firmamentu,
Ta cvet sprevrže se v zdrav sadež z leti.

In če boš umrl v veljavnem zakramentu,
Je gvišno res, da pogubljen
In torej, trd bodi in srčen mož jeklen.

Sonet, zapoj! V penzjon Dolanc odhaja!

Toda, če sam ne bo hotél oditi,

Akrostih naj oplazi ga po riti,

Naj čuti, kaj je to: telesna vaja!

Enkràt grè pèsmi, drugič ji nagaja,

Toda prisiljena je govoriti,

Učiti, tróbiti, tako storiti,

Da vendar nekaj kar iz nič nastaja.

Opevaj zdaj, sonet, Dolanca čine:

Ljubezen domovinsko, lučco njeno,

A kaj, ko je na sredi domovine

Nemarno mahnil kakšno krivo steno!

Cestuj za njim v penzjon klic iz davnine:

Up je tvoj gojzd, zavít v meglic kopreno!

V brošurici Četrto stoletja 4. a (1963/64), ki je nastala 1989 ob 25. obletnici mature.

Šali

Politikari brez prestanka,

kdor z muzo petja je obdan,

nobenega ne izpusti sestanka,

ker pesnik je, ne grafoman.

Bogdana

Bog da na dame in na vse,

ki nam politiko kroje.

Bog da na vse darove svoje

in na dekle, ki lepo poje.

Bogdana Herman.

Današnji dan je poln luči in slave

Otok je blejski zvalil v svoje sence

Četrto A izpred četrto stoletja.

Enkrat še zaveslajmo skupaj spet tja,

Tja, kjer tako milo je vsem Slovencem.

Razparal čas je čar nekdanjim vencem,

Toda uničil ni še vsega cvetja:

Samo korak ostal je do poletja —

Tenka stopinjca čez drobno polence.

Ostalo marsikaj je, ni minila

Lepota, up še splaval ni po vodi,

Enakonočju kres v goste še hodi:

Tako svet uravnava modra sila.

Je res kar dobro, da nas konec maja,

Uzrt čez rob pomladi, spet pomlaja.

V brošurici Četrto stoletja 4. a (1963/64), ki je nastala 1989 ob 25. obletnici mature.

Da knjiga ta čez leto dni

Slovcem znanost obrodi,

želi iz vsega Ti srca

najbližja šolska družčina,

ki Ti voščit je prišla.

En vrisk in en nasmeh so naši dnevi,

Ljubezen nas rešuje v stiski, v revi —

In z njo je mlajši Abraham in slajši spevi.

Eli Kalanovi v izvod Paljetkovih Ubežnih pesmi, ki sta jih avtor in prevajalec predstavila v Vili Bistrici pri svetem Juriju 5. marca 1992.

Gradnik — to se rima s Hladnik,
 večni boj s: pisalni stroj
 In veselo — z zbrano delo
 tu in tam — pa s fest program
 in na koncu sneg Emone rima se z zafukan Tone;
 da boš vedel, kakšne se
 reči tu dol pri nas gode.

pesništvo nam čut gradi,
 veda zgubno strast hladi.
 čudno ni, saj pesnik gradnik
 rima se z magister hladnik.

Preden svet se bo ohladil,
 pesniku boš slavo zgradil,
 Saj v Slovencih doktor Gradnik
 rima se z magister Hladnik.

Fantoma — bradačema, ki zadnji čas
 Rokopise Vašega pokojnega moža
 Analizirata pri Vas in pregledujeta,
 Nalóžil Božiček tole je za Vas:

Cela reč je bolj za rabo kakor za okras,
 Ker — kar je koristno, to ta čas velja;
 In kar lépo je, to se gospem poda,
 Gentlemanski je glasil in še glasi se glas.

Rójen bil to noč je v daljnem Betlehemu
 Angelom v veselje, vsem ljudem v rešitev
 Deve čiste sad in božja izpolnitev —

Nazarenčan; in zato vse čase k njemu
 Išče pot naš spev, k njemu kipí molitev,
 Ko sveta noč rosi darove plemenite.

O božiču 1983

Ob pripravi Gradnikovega Zbranega dela. Pretnar in Hladnik sta tedaj preživela marsikatero prijazno uro med pesnikovimi rokopisi v stanovanju njegove vdove Francke.

Minerva danes je ovenčana

Današnji dan je poln luči in slave:

Oznanja novega nam dohtarja —

Hiti ga venčati sijaj zlata

Takove in premnoge še veljave.

Ampak še bolj ponosne so in prave

Rojene hčere iz njega duha:

Je vsaka nova še bolj cartana,

Učena bolj in lepše še postave.

Mi jim želimo večno mlada leta

In dohtarju še mnog pomladni cvet.

Raj naj s peklom se v znanosti prepleta,

Ampak v tej znanosti naj vlada red!

Nobena pesem ni zastonj izpeta:

Uk je le vstopnica za boljši svet.

V Ljubljani, v torek, 5. malega travna 1988: ob desetih.

Pesem se nahaja A3 listu umetniške kakovosti, vtaknjenem v rdeč žametasti tulec z napisom Dr. Miran Hladnik. Na voščilu so podpisani še Matjaž Kmecl, Breda Pogorelec, Marko Kranjec, Vele Gjurin, Alenka Logar-Pleško, Anka Sollner Perdiš, Marko Juvan, Vesna Požgaj-Hadži, Peter Weiss, Niko Jež, Mimica (Dernikovič), Janez Zor, Tomaž Sajovic, Franc Zadravec, Jenny (Sraka) in Marta Pirnat.

Milôbne sôre várujejo vzha fi
 In kdaj pa kdaj, ftra fhijo po Parna fi
 Redkó po fjjáne ró fhze poesije,
 A snano ft smeraj nove uenze vije.

Nov venez snano ft fi dane f fpletel,
 Ugnâl fi f nov in formo fi pregnetel,
 Hladil vrozhino fi in mràs pregréval,
 Lepoti biti lépa fi veleval.

A kot pokórna ftvarno ft je be fedi,
 Drevíjo mi fli v fe dogodke f krite,
 Nekaj pa sgíne jih kar tam na fredi

Isgnane leporezhno ft ubite.

Ko pa she réd je v v fej lepotni smedi,
 Utihnejo rezhi, pravkar odkríte.

Na Dan Njegovega Vstopnega Predavanja: 18. dne vinotoka
 leta 1988.

Ko učenost Diploma si nadene —

A do Diplome trnova je pot! —

Razpre se nad sotesko sinji svod,
 Modrosti Luč ovenča muke njene.

Enakomerno k luči svoj obraz okrene
 Neznanja včerajšnjega mrzli pot,
 Ko znanje razsvetli poslednji kot
 Eterične, nadzemeljske koprene.

Naprej se v potu trudi grafoman
 Dostojno Diplomantki peti Hvalo,
 A kadar mine let' in dan,

Je Hvale zmeraj še premalo.

En cvet nikdar še ni cvetel zaman:

Življenje je Vodnjak in je Nihalo!

Maja 1988, na pergamentnem papirju.

Zazelenijo včasih trave že v svečani,
A vendar to še zmeraj prava ni pomlad.
Mož včasih bi z roko dosegel mesec rad
In vendar zmeraj red mu srečo to ubrani.

Hladi mu kakšna zel obup, ki ga je rnil,
A vendar ne pomaga zel ta vsakokrat:
Bolj ko je breg položen, hujši je prepad,
Resnice pa vremenar nikdar ni uganil.

Enakonočje resda stopa že v deželo,
Gre up za njim navzgor, oko se veseli,
A nikdar ne spozna, zakaj da je vesel,

Nikoli ne spregleda potov radosti.
Tako sveta se zmeraj veselimo Kranjci,
A česa zveselijo se nekoč zanamci?

Za tako nagrado bi se spodobila bolj vedra grafomanija, na-
stala pa je, kakršna je.

9. svečana 1988

Podpisani so še: Boris Paternu, Mimica (Dernikovič), Erika K. (Kržišnik-Kolšek), T. Sajovic, A. Logar Pleško, Irena Novak-Popov, Niko (Jež), Miran (Hladnik), Breda Pogorelec, Marko (Juvan). Naslovljenčev komentar: Ta odlični postmoderni sonet je nastal na podelitvi študentskih fakultetnih Prešernovih nagrad. Slavljeneč, ki mu je posvečen sonet, je bil na podelitvi v svečani uniformi vojaka prostaka Jugoslovanske ljudske armade. — Usoda soneta pa je dokaj tajinstvena. — Napisan je na nakakšen odrezan in precej trd list koledarja, na katerega prvi strani je del freske nekega pravoslavnega Borscha, na zadnji pa sonet. Podobe so nenavadne. Okronani obraz sonca, ki ga obdaja v treh koncentričnih krogih deset rogljatih žarkov, nosi v razprtih dlaneh okriljeni goli deček, ki jezdi vzpenjajočo se hidro v barvi človeške ribice. Pred njimi je zamišljeni oven z zelo dolgo resasto dlako ali morda celo kivi-jevim perjem, ki z nekakšno šibo od spredaj, od napačne strani torej, poganja zadaj galopirajočo že omenjeno jezdno žival. Oven ima goveje oko, s solzo v očesnem koticu. Barve so rjavovijolično-kadmijeve. — Prijazna pozornost je bila shranjena in zvita v rdeč žametni tulec, visok kakih 25 cm, ki je prevezan z rumeno žnoro, na koncu katere visi 10 cm dolg alpinistični cepin, okoli katerega sta ovita planšarski klobuček in planika iz filca.

Slavljeneč je bil tisti dan zelo dobre volje, zaradi nagrade, pozornosti in prijateljev okrog sebe. Predvsem pa tega, da je sredi belega dne zunaj, sredi bele Ljubljane.

Nedavno pa se je nagrajenec zelo jezil, ko je prijatelju posodil svoj diplomski spis o Cundričevem sonetizmu skupaj s fotokopijo zgoraj prepisanega soneta. Diplomo je dobil avtor sicer čez kak mesec vsled svoje intervencije nazaj, svečanega soneta pa nikoli. Ker se poročevalec stalno seli po raznih najemniških

stanovanjih, »če se pa trikrat seliš, je isto, kot če bi enkrat pogorel«, ima slab pregled nad tem, kaj je kje in kaj je kje ostalo. Zato je bil že kar sprijaznjen z mislijo, da tulca pač ni več.

Ko so se pogrebci vrnili s Tončkovega pogreba, se je poročevalec spomnil, da bi v mali sobici svojega zdajšnjega stanovanja lahko pustil čez noč prižgano luč. Za dušo pokojnega, kot pravijo na kmetih. Malo nenavadno zanj, saj sploh ni mistično naravnan. Toda ko je zjutraj vstal, se spomnil, da je dan in šel ugasnit luč v malo sobico, ni bilo kaj ugasniti. Stikalo je bilo pritisnjeno navzdol in luč ugasnjena. Izgleda, da sem ponoči kolovratil po stanovanju, si je rekel.

Potem se je čez kakšen teden spomnil, da ima v mali sobici tulec s sonetom pravzaprav na zelo izpostavljenem mestu. Šel je ponj in skušal napisati ta spomin in prepisati sonet. Črke so po par letih nekam slabo čitljive. Flomastru pojema sapa, list pa je bilo zaradi nekajletne zvitosti v tulec kar težko ukrotiti, saj se ves čas zvija nazaj. No, zdaj je sonet prepisan.

Drže poti v ovinkih skozi vedo:

Ovinek vsak pa se zvoziti da,

Ker je v peresu toliko srca,

Tako da snov preliwa se v besedo.

Ostane pa še zmeraj pest pogledov,

Resnic, ki jim ne pridemo do dna,

In preostankov dražna množica,

Celoto pa je vendar duh pregledal.

In v to naj vplete naše se voščilo:

Med misli zmeraj kane misli med,

In če jih je premalo, preobilo,

Naj se zmedijo v nadržih besed,

Celo če vanje bi gorje kanilo

In razkrojijo naš svetovni red.

Minci Jug-Kranjčevi za doktorat iskreno čestitajo kolegi iz
sobe 211

V Ljubljani, 2. svečana 1990

Podpisani še Boža Krakar-Vogel, Niko Jež, Albinca Lipovec.

MODROST PRIHAJA SKOZ OSTRE ROBOVE,
AMPAK ROBOV MODROST SPLOH NE POZNA,
RESNICE ZMERAJ STARE SO IN ZMERAJ NOVE,
TAKO DA SE MODROST SPLOH NE KONČA.
IN ZMERAJ SO ZATO NOVE TEŽAVE,
NIKOLI NAM MIRU TA SVET NE DA,
IN ČE ŽE KDAJ SMO BLIZU MISLI PRAVE,
KAJ RADO KAJ TO MISEL ZAVOZLA.
RESNICE VENOMER SO TRDOGLAVE,
IN ČE KDAJ KAJ NJIH TEMO LE IZDA,
ŽE ZDI SE, DA SE NAPAK SVET VRTI,
AMPAK VRTENJE JE MOTOR SVETA
IN NI, DA BI GA KAR PREZIRALI.

Grafomanijo z akrostihom je Tonček ustvaril 16. prosinca 1989 v sobi 509, v družbi Erike, Marje in Tomaža, na zagovoru neke magistrske naloge z dolgo trajno in nenavadno predzgodovino.

Dvigni, Minerva, venez lovoriev,
Ovenzhaj danes Borjsovo glavo,
Ker umno sagovorill ie raspravo,
Tako da v fhtet je v zhredo doktoriev.

Okrogla mifsell nai sakliuchi fpev:
Refniza nai pousodt ima veliavo,
Jafni nai nad ljudmy nebbo fe plavo —
Up nai preshene vsag naimanj fhi gnev.

Befseada nai bo smerai to, kar ie:
Ofhemliena v vsnefsene poemate
Redi provinzialne birokrate

In njihove pojy pri fkljednike!
Se fueti fkos oblake nove saria:
Uka frze in roka ji nasdravlia.

V Ljubljani, 19 profinza 1988

Ko je doktoriral biolog, specialist za male sesalce, Boris Kryštufek. Pod grafomanijo sta podpisana še Miran Hladnik in Rajko Korošec, ki sta tedaj pila na slavljenčev račun.

Trije limeriki za magister Ireno

1

Iskala je misel sveteče poljane
 Raj sanjala, pila je mane neznane,
 Enkrat se ji
 Noro zazdi
 In kar brez iskanja pred sabo obstane.

2

Na strmo goro je prišel fantič mlad,
 Obstal je na vrhu, v nebo šel bi rad.
 Vendar samo,
 Ah, obrača oko,
 Ker zmeraj v zamudi je sončna pomlad.

3

Pa ga zvrnimo, na zdravje ga spijmo,
 Ognimo se Scil in Karibd se ognimo.
 Pogum in domiselnost bistra,
 O Irena, o magistra,
 Vidi in ve, da ne bo šlo nič mimo!

Limerike je naslovljenka dobila 24. aprila 1991 v svitku, zataknjenem v ličen šopek v lončeno rjavi vazici, kot čestitko od najbolj naklonjenega Člana ocenjevalne komisije. — Pod naslednjo pesmijo sta poleg Toneta podpisana še člana magistrske komisije Helga Glušič in Boris Paternu.

Zapela Muza bo po grafomansko,
 A vendar bo zapela iz srca,
 Minerva danes je ovenčana
 Arciveselo in sploh nepristransko.
 Ječalo v revah ljudstvo je slovansko,
 Da se rešitev sploh ni videla,
 Ob tem pa je privrela iz srca
 Pesem ljudem z ljubeznijo neznansko.

Ostala teoriji je na voljo,
 Toplo jo je objela njena roka,
 Rojeva misel se iz nje globoka,
 A misel ta rodi voljo najboljšo.
 Tako, kozarce gor, kot najbolj prav je:
 Odpijmo sok Magistrici na zdravje!

V Ljubljani, 20. listopada 1989

Za nagrajenca se sonet napiše.
Akrostih naj sonet v sonet poveže.
Mu naj doda s tem nekaj pevske teže.
In tesen stik z naslovljencem poišče.

Ljubljanski dnevnik iz domače hiše —
A ne z besedo — s srcem v Krakov seže.
Ne vjame pa se v časnikarske mreže,
A z lastno mislijo vse spore zbriše.

Marsikateri bralec vneto ga prebira.
Ekscerpte delajo rodovi mladi,
Doklej da se iz njihovega vira

Enkrat ne vzdigne k Tomšiča nagradi
Nekdo, ki se mu ta sonet zdaj piše —
A up še večji je domače hiše!

maja 1984

Dokler bodo še ljudje
Azurni svod osvajali,
Nihče ne vzame nam zemlje.
In nas od doma ne spodi.
Celo reč se da drugače
Izpeti tudi po domače.

Danici za 8. marec

Danes zmeraj v Jutri vodi,
Ampak Tu še ni Povsodi,
Noč ni Dan, ni Voda Vino
In če kdaj spreš se z Domovino,
Cesté prehodiš v Križemsvet,
Iskala pot Domov boš spet.

Danici za novo leto 1985 prvi spev Novoletne naivne poeme.

Drugi je v voščilu za Jožico.

V Tržiču, 26. 12. 1984

Knjižničarki Tržiške knjižnice Danici Kunšič.

Na vlak je star možakar stopil,
 Popeljal se iz Pivke v Koper.
 Napis na vratih se glasi:
 »Po tleh ne smete pljuvati!«
 In pridno pljuval je po stropu.
 Britanski limerik iz dvajsetega stoletja.
 Zabavno novo leto vošči
 Na Silvestrovo 1986

Jasné se Kranjcem nam vremena,
 Otepamo se mračnih sil,
 Živimo, kot kalé semena
 In zrasemo v — polivinil.
 Cilj pa se zmeraj nam odmika,
 Igrajo z nami se, pa pika.
 Jožici za novo leto 1985 drugi spev Naivne novoletne poeme.
 Tretji je v voščilu za Marijo.
 V Trziču, 27. 12. 1984

Jeze več ne bo na svetu.
 Obup bo iz sveta pregnan.
 Žulj ne bo več žulil pete
 In svetla bo vsak nam dan.
 Ceste bodo zmeraj čiste
 In besede zmeraj iste.
 Jožici za 8. marec

Knjižničarki Tržiške knjižnice Joži Ahačič.

Marec se še koplje v snegu,
 Ampak sneg se že topi;
 Raj razteza se ob bregu
 In še komaj raj se zdi.
 Je pa sicer vse po navadi
 Igramo, pijemo ga radi.
 Mariji za 8. marec

Minevajo mladosti leta,
Ampak ne minejo nikdar,
Raj se nam zmeraj še obeta
In previhariti vihar
Je zmeraj še naloga sveta,
A malokomu je je mar.

Mariji za novo leto 1985 tretji spev Naivne novoletne poeme.
Zadnji je v voščilu za Janeza.

V Tržiču, 27. 12. 1984

Knjižničarki Tržiške knjižnice Mariji Maršičevi.

Karavanke v soncu zažarijo,
Alpe pa zmeraj na zahodu so.
Je to koraža, da koražni spijo,
Je to koraža, da koražni smo?
Enkrat pogum je tisto kot koraža,
Ko smo pokončni, kot spodobi se,
Onstran neba pa je drugačna maža
Rajskih stopinj, ki jih ne zmanjka se.
Azur je zmeraj nekaj modrega,
Življenja pot se zmeraj v »blue« ravna,
A nikdar ni čez mero žalostna.

Nismo bili žalostni, 1. avgusta letos

Jožetu Štucinu, po domače Koražovemu Jožu, ob 50-letnici, tam okrog leta 1990.

Poti se tu začnejo in končajo.
 Resnici pa lahko se reče laž.
 In če lastništvo kdo zamenja s krajo,
 Dovolj dokazov vsak za laž imaš.
 Angeljc trobenta spev nam za vstajenje,
 Mimo pa grêjo brez besed ljudje:
 Up je naš gozd, gozd zmeraj pa zelen je,
 Ljudje pa zmeraj smo samo ljudje.
 Ni res, da vsi smo svoja slika.
 Enkrat podobni smo si, drugič ne.
 Kdor pa bi bil le rad svoja oblika,
 Uganil tuje bo uganke vse.

In še pripis: v oltarjih so le sveti,
 mi pijemo pri Cenu in pri Meti.

Prvega avgusta letos

V akrostihu je gostilna za cerkvijo svete Ane v Trzinu.

Začelo se je tretjega avgusta,
 A kdaj bo konec, Bog Nebeški ve.
 Raj ti obljubijo mimogrede,
 Obljub brezmadežnih so polna usta.

Samo da preživimo do predpusta —
 A komaj nekateri prežive —
 Nam vriskalo in pelo bo srce
 Ob moči nepremaganega čustva.

Če pa nas črna zemlja prej pokrije
 O nenadni in prezgodnji uri,
 Popotnik grenko solzico prelije,

Ožame robček, skoz železne duri,
 Vriskaje najbolj nežne melodije,
 Onkraj gorja jo nagloma odkuri.

Mojà popevka slavo poje.
Ljubezen, ki ne bo več greh,
Ampak ima pravilo svoje,
Da bo njen vsak tvoj jok, tvoj smeh.

Od daleč pride to pisanje.
Prisrčen zdomčevski pozdrav.
Ostani Ti življenje sanje,
Režim naj ti bo zmeraj prav.

Od daleč pride to pisanje.
Če sprejme tvoje ga srce,
Enkrat za vselej bodo sanje

Nasélile ti stanovanje,
Cel svet bo tvoji misli prav,
Usodi sam boš kljuboval.

Raj Vama zemlja rodna bo rodila,
A ne brez dela, brez potu in truda,
Se bo kresala mnoga ura huda,
Iščoč v prihodnosti za trud plačila.

Res bo postalo, kar je zdaj še mila,
A upa polna sanja, naj zamuda
Se ne zgodi; a to so danes čuda.
In čudo pesem rada bi voščila:

Hitreje hišica vzkali in zrasede
In milši zvezda se z neba zasveti,
Šepečejo vzpodbudneje obeti.

In bolj močno Vaju priveže nase
Cilj in potreba, če po pravi poti
A vztrajno jima pojmeta nasproti.

Minilo je štirideseto leto,
 Odkar se Mojca je na svet rodila,
 Jugoslavija pa je že gladila
 Cesté v svetlò prihodnost neizpeto.

In z njo je splavalo nebroj obovetov:
 Tako up splava, ko zle sreče sila
 Enkrat potrkla in ko razklenila
 Resničnost se je le na lepe svete.

Srce pa pravi, da je vse drugače:
 En črn dan belih vseh še ne požre;
 Glasno naj uka svet, zver ljubko skače —

Labod še ni izkričal pesmice.
 Angelsko nate čaka še življenje,
 V nebeški luči — radostno vstajenje.

28. XI. 1987

Bogovom dragi se rode decembra,
 Azurno boči se nad njimi oblak,
 Razžalosti le senca jih novembra,
 Bog zmeraj varuje jih skozi zrak.

Ker taki so, nikoli niso jezni
 In nikdar ne prekriva jih oblak,
 Milo srce jim vriska od ljubezni,
 Obdaja zmeraj jih radostni zrak.

Življenje jim kot bister potok teče
 In njihov čoln ogiblje se valov.
 Nikoli niso priča hudi sreči
 In nimajo nikjer sovražnikov.

Bogati Te Nov Naslov, o Breda,
Radostni s Teboj smo vsi.
Enkrat blišč, drugič spet beda
Druži in deli ljudi.

In še za rojstni dan voščilo
Piše naj Ti to pero.
O da bi nas še družilo
Grenko delo znanstveno.

Oljko naj golobček nosi,
Raj naj našo pot konča:
Eden jemlje, drugi prosí,

Ljudstvo pa jebe oba.
Enkrat vse se spremeni:
Cena in ugled ljudi.

Raj naj se na stežaj odpre življenju,
Arcnija naj ti nepotrebna bo,
Jeruzalem je vino in nebo
Kipi k objemu in kipi k vstajenju.

Usta telo privedejo k trpljenju.
Naj tja nikar te ne privedejo,
Angeli vaju naj varujejo,
Nihče naj ne utone v časa zrenju.

Obetov sto in sto prinaša čas,
V obetih skrivajo reči sledi,
Otrok naj slednjo nežnost prebudi,

Povrne času časa naj obraz,
Obličje sebe naj razveseli
Tako bo veselilo tudi nas.

Rajku Korošcu za poroko.

Zapojmo Rezki, ki v penzjon odšla je,
Ano okroglo, pesmico skočno:
Radostno naj pomladi ji teko
Enakomerno naj mladost jo daje.

Zato radi se vrnemo v te kraje,
Koder pomeša radost se s krvjo,
Od koder bolj zdravi se vrnemo;
Še kdaj bomo prišli sem v Tvoje raje.

V zrak vzdigni vsak prijatelj čašo vina:
Arcnija za mladost nezmotna je,
Bila je Rezka, je in bo edina

Od majerc, kot v okolšni jih cveti
V zrak vzdigni vsak prijatelj čašo vina,
Ob Rezki vsaka čaša bo edina.

Oskrbnici doma na Kofcah. Zapisano na hrbtni strani potrdila o nakupu/prodaji ATS 500.- po tečaju 99,8159 na 21. 6. 1990.

Že cvetijo kakor roža

Jest na świecie Pan nad Pany

Wielkie nieba, wielkie piekła,
Aniolom swym Božia rzekła,
Co trza robić co niedziele,
Kiedy robót jest zbyt wiele.
Otóż, strzeż się, Wacku, słońca,
Wieczne nie są duperele
I skóra twa nie bez końca.

Jest na świecie Pan nad Pany,
Aspiranci i zebrani,
Cnót prawdziwych właściciele,
Którzy mają gadać wiele,
Omawiają panskość pańską,
Wojską polską i osmańską
I zdradliwą krew cygańską.

Przyjdzie analfabecie pisać, psuć sonety
Okolicznościowe i arcygrafomańskie.
Establishment już zniszczył wszelkie role pańskie,
Tak pod czarną ziemią już zdychają krety.
Czerń ziemię już straciła, ktoś powiedział: rety!
Establishment się stroi v kolory cigańskie.
Gorują nad górami jakieś straszne Yety.
Raj zżarły do ostatków, żarty piromańskie.
Akrostychon powiada, czego sonet pragnie.
Francuz by zrobił lepiej, jaszczle lepiej Polak.
Okrutną jest dla Krańca grafomańska dola,
Minerwy nie doświadczył, nie zastrzelil Dagny.
Ale ułożył w sonet beznadziejne dźwięki,
Niech przekażę poetce jego wielkie dzięki!

Wisławi Szymborski.

J ana punca tam z Žironce

J ana punca tam z Žironce,
k noč n dan razbija lonce.
Kadar lonec ni razbit,
punci tej opeša vid
in gre preč v bl lepe konce.

Na hrbtni strani vabila na predavanje Heinza-Dietra Pohla v Lingvističnem krožku 23. marca neznanega leta ob 17.30 v sobi 526 na FF.

Če ne boš knjig kupovala,
Omejena boš ostala.
Prav vse bo k hudiču šlo.
Ko bo vse pokopano,
Iskra se v peklu bo vžgala.

Črka bo papir požrla,
Ostra bo obloga grla
Pivo pijejo ljudje,
Kadar jim narobe gre
In ko klet se je podrla.

Če se bo kaj spremenilo,
Oplazil te bo plaz nemilo,
Pravljica se bo začela
Kakor iskra spod pepela
In za te bo kot hladilo.

Črne štumfeke ima
Opoldanska deklica.
Prav veselo si zapne
Knofle v črne lasece
In je videt kot gospa.

02. 06. 87

Črno barvo rdeča je,
 Ostro z njo obroblja se.
 Prva barva je ideja,
 Ko se ji ta druga smeja.
 In je vsaka, kar pač je.

Črka na papir se piše
 O rečeh, ki se iz hiše
 Pokajo tja v širni svet,
 Ko lovi jih v glas poet
 In ki vsaka mu pobriše.

Črtomira je požrl
 Oglej, ga stvaril v mašnika,
 Preveč je že suhih grl,
 Komaj kaj je vinčeka.
 In potem se kraj ne pozna.

Črna vrana pride
 Očke skljuje deklici.
 Pesmico ji zažgoli,
 Kot se spodobi ptičici
 In ves svet se uredi.

Za črne dni se poje pesem bela,
 Astmatični jo kosi spremljajo.
 Če bolje bo, kakor do zdaj je šlo,
 Ostala bo dežela bolj vesela.
 Porasla jo bo patina debela,
 Obrasla njeno vitko bo telo;
 Vse riti nanjo pridno serjejo,
 Ostane čisto le, kjer ne podela

Rastlina na zeleno zemljico.
 Ognjena plazma bo ves svet požgala,
 Skotila štiriglavo spako bo:
 A ta pošast bo trdna kakor skala
 Navzven, navznoter grozni smrad sejala.
 Ostalo pa bo šlo, kakor je šlo.

Čas je ena zvita zver
Ostre kremplje in zobe
Pozasaja venomer
Ob telesa in želje.
Vanje grize pobesnel
In je plena kar vesel.
Rudo tudi čas razje,
Ostanejo le mrvice.
Siromak jih človek je,
Ampak reč že taka je —
Nismo se ljudje sveta
Izmislili prav takega!

Če bi si izmislil svet,
Obvladal bi drugačen red.
Prva reč pa bi bila:
Olepšati obraz sveta.
Vrlo šminko bi roke
Izvrstno svet prešminkale.
Res bi bil neskončno lep
Olepšani sveta oklep.
Sonce bi zahajalo
Angelsko skoz mavrico.
Nič ne da se brez dežja:
In šminka naj bo mavrična.

Če bo šminka mavrična
Ogle vse premalala,
Postalo svetu bo slabo —
Obisti mu presahnejo.
Vrat na prsi se spusti
In mu sapnik zamaši
Roka pa mu ohromi,
Odpadejo mu tri kosti.
S trupa koža pade preč,
A grba skotali se s pleč.
Nekoristno se mi zdi
Izvrstno svet prešminkati.

Če koristno bi bilo
 Ošminkati črno zemljo,
 Pa nikakor ne velja
 Očrnit jasno plat neba.
 Vidiš, da je svet na pol
 In še oblečen je kot gol.

Razkroji ga huda sol —
 Odgoji vrtnar fižol.
 Srbi pa ga pojejo,
 Albanci poserjejo.
 Narod naj živi, živi
 In je fižol vse žive dni.

Če fižol objema kol,
 Objema golo žensko gol
 Poldrug Martin; poldrug Martin
 Odpije z glaža ženski vin.
 Vunanja tale fabula
 Iskro misel v sebi ima.

Razišče misel znanstvenik,
 Obglavi misli glavni mik.
 Srce pa fabulo boli,
 Arcnij pa ni, arcnij pa ni.
 Notri v višnjevo nebo
 Izgnane zgodbe vpijejo.

Če izgnane zgodbice
 Ostanejo sirotice,
 Pretepa huda mačeha
 Osirotela ličeca.
 Vrejo solze iz oči
 In spirajo srčne boli.

Reže nož telo, srce,
 Obreže ude, glide vse.
 Solze v kristale zledene,
 Aristokrate obogate.
 Nič ne izgubi se v nič
 In to rodi mnogo prič.

Črka nekaj naj velja;
 Ovene bela vrtnica,
 Prerase grob zeleni mah,
 Ostane v prsih votel strah.
 Vrti se svet v rdeč zahod,
 Igra na srčno struno vzhod.
 Rase gor v nebo drevo,
 Ostre strele švigajo.
 Srčna kri polje poji,
 Arnika šest ran shladi.
 Notri v prsih je srce
 In teman črvič ga je.

Če srce črvič poje,
 Onkraj zemlje zažare
 Pokrajine, ki jih ne bo
 Oko človeško gledalo.
 V njih boš, ko že ne boš več ti,
 In svet, ki se sedaj vrti,
 Ročno obstane kakor štor,
 Obrne se navzdol, navzgor.
 Samo z zenita zvezdica
 Apatično mu v nos miglja.
 Naj nos ponese kdo v nebo
 In spremeni ga v zvezdico.

Če nos postane zvezdica,
 Ozvezdna noč prevzame ga.
 Pogrnjeno mu mizico
 Oprode pred nos prineso.
 Visita nos in mizica
 Igrivo sredi nebesa.
 Razgraja skozi noč vihar
 Ogenj vzplameni v požar.
 Svet se skozi srž prežge,
 Astralne sile se zgube.
 Naj nos se v zvezde zlevi
 In naj z obraza ven štrli.

Če nos z obraza ven štrli,
 Ogabno mora kihati.
 Površnež morda rekel bo:
 Ogabno kiha marsikdo.
 Vrste se sodbe laikov
 In stari svet postaja nov.
 Rak marsikako žre telo,
 Onkologi delajo
 Srčno, kakor morejo;
 Anamneza taka je:
 Notranjost črviček žre
 In grafita konec je.

Če grafita konec ni,
 Ostro pevca zaboli.
 Pojde si arcnij iskat —
 Ostro v kali bol zaklat!
 Vedite, prijatelji,
 Iste boli ne trpi
 Rajska ptica za vodo:
 Oljka v kljunčku se ziblja
 Sem in tja in sem in tja:
 Ako rajsko jabolko,
 Nese ptica čez nebo,
 Iskre svet prekrešejo!

Če postane svet pepel,
 Ostra zazija vrzel
 Pod predpražnikom pekla;
 Ogenj nima dimnika —
 V nos gre satanu pepel
 In v kopita gre vrzel.
 Roko pa pepel srbi,
 Osmradijo se pesti.
 Satan stiska roko v pest,
 Angel ima slabo vest.
 Nekaj pa narobe gre,
 In kaj je to, nihče ne ve.

A prinesla si program
v lila mapi stam?
te sprašuje tja v en dan
ostareli grafoman.

Naslovljenka Rosana Čop je z lila nalivko protestirala proti besedi ostareli tako, da jo je nadomestila z besedo omladeli, nakar je sledil grafomanov odgovor:

To ne more biti res,
ker preveč je časa vmes,
odkar grafoman preprost
je pohajal skozi mladost.

Na hrbtni strani zapisnika 4. seje XXII. SSJLK leta 1985.

Raj prihaja z rožno sapo,
Onkraj se spočije glas.
Srp požanje strmo grapo.
Angel se naseli v nas.
Noter z njim se v nas naseli
Imenitna dušica.
Če smo je zelo veseli,
Oreh nam v zahvalo da.
Pojejo podnebne ptice,
Ostri nož para nebo.
Vmrlim rezervat so vice
In ukradeno nebo.

Radirka pesem dol zradira,
Ospen pa žilce spravi v red.
Sovražnike zavira vera,
Atlet je še v penzjon atlet.
Nabucco opera je slavna
In prireditvev vseskozi javna.
Črnijo češnje v tujem vrti,
Obira jih meščan in kmet.
Praded se je predal obrti,
Odjedel je sosedu smet.
Visi smet v črnem dimniku
In mi smo tu in mi smo tu.

Bog nam požegnal je deželo,
 Obilo dal nam je darov;
 Gorelo v srcu bo veselo
 Ognjev sto tisoč, kot je prav.
 Mladost bo kakor zmeraj mlada
 In mlajša zdela nam se bo
 Ljubezen, ki se zmeraj rada
 Igra s poskočno pesmico!

6. julija 1987

Bogomili Čopovi.

*To ni čipka, to ni rjuha,
 To je mojster J. Ci-juha.
 In dostojen je spoznan,
 da pravišen je za rojstni dan.*

Miklavž naj Mimici prinese

Majhna knjiga zgodbe hrani
In zabava bralsko srenjo.
Majhen človek je pri hrani
In pri oblačilu zmeren.
Cestopisec je čemerer
In ne ve, kaj bi počenjal.

Ljubljana, 2. 4. 1984

Posvetilo Mimici Dernikovič v 2. zvezku grafomanij.

Milobnih tristo ljudskih pesmi
Izseljenec poklanja Hladnik
Mimici kot znak ljubezni
In spomin, da bil je Zadnik,
Cestovavši po deželi
Iz slavistami veseli.

August 1984

Posvetilo v Tristo narodnih.

Meni je papir prinesla
Imenitna deklica.
Meni bo papir za vesla
In bom splaval prek morja.

6. 11. 1984

Bele roke so bolj bele,
ampak tudi bolj trde,
statične, odrevenele,
kot da so oklenjene.

Ampak tudi to bo mimo,
ko dol mavec vzamejo.
Glej, da se naslednjo zimo
palci ne polomijo!

grafoman iz 211 za mimico iz 204
marca letos (= 1985)

Ljuba duša, ne obupaj —
teden še, pa bomo skupaj!

Niko, Alicja, Tone
Krakov, maj 1985

Morje kot na tejle sliki
Iskalci samo sanjajo.
Mrgole po cestah čiki
In turisti roza so.
Cesta vre v tem žgočem soncu
In smo s pesmijo pri koncu.
Dubrovnik, 19. junija 1985

Midva piševa veselo
In lepó razglednico.
Misliva na Tvoje delo
In prijazno knjižnico.
Ceste tu je dež opral
In čiste so za lep pozdrav.

Aška, Tone
Varšava, 1. 10. 1985

Miklavž naj Mimici prinese
Iz skladišča svojega
Marsikaj, kar se obnese
In kar srcu radost da.
Cekar pisan in klobuk
In veselja zvrhan kup.
6. 12. 1985

Moja dežela ti vesel
In srečen rojstni dan želi!
Moja dežela ti en zrel
In nov napev zagostoli.
Cokle so za zimske dni
In cekinov nič več ni.
6. 12. 1985

Mnoge tople naj pozdrave
Iz premražene Varšave
Marčna pošta t' izroči,
In naj te doma dobi.

Aška, Tone
marca 1986

Volilna pesmarica

Misel je zašuštrana:
Iskra z iskro se igra.
Majski hrošči listje žro
In gnojijo zemljico.
Cankar je pri tem prezrt
In dežuje v sveži prt.

18. 6. 1986

Mi smo te obiskat prišli
In s teboj poklepetat.
Marec trka na dveri
In dež nam kaplja za vrat!
Cesta je preluknjana
In z dežjem se sneg igra.

Obiskovalci: Tone, Vesna, Niko, Rajko

19. svečan 1987

Kar tu leze, kar tu gre,
o Dąbrowski ve prav vse.
Midva tega nisva kriva,
pa se kar naprej učiva.
In učiti se — je prav,
tebi pa en lep pozdrav!

Tone, Niko
Kalisz, 18. 10. 1989

Mlini božji meljejo
 Izpod oblakov mokri sneg.
 Misli ga prestrežeje
 In ves blaten je še breg.

Aška, Tone
 Miklavž 1989

Mastyti misliti pomeni,
 Ampak *mastyti* presti le,
 Res včasih zavrti se meni
 In v glavi vse pomeša se.
 Je vse še prav, če se mastim
 In mislim, predem, sploh živim.

Drugače pa gre vse lepo —
 Enako, kot je zmeraj šlo.
 Radno jesen je; sonce sije,
 Nekdo navija gramofon
 In radio tke melodije,
 Ko sonce spušča se v zaton.
 Oblaki tu so čisto beli,
 Veselo tukaj je nebo
 In Kranjcu trdemu, čebeli
 Čiki veselje dajejo (ali delajo, kakor hočeš).

Vilnius, 14. oktobra 1990

Mojstri so sešili hlače
 In telovnik za vse,
 Midva pa sva po domače
 Iskro vžigala, kakor gre.
 Cesta beli se pred nama
 In na pot greva spet sama.

Tone, Niko
 Inowroclaw, 14. 12. 1990

Mejduš, zabavno je,
 In se veseli srce.
 Mejduš, je lepo
 In še bolje bo.
 Cajtenge se tiskajo
 In na nas pritiskajo.

Na seji, 5. 6. 1990

Za Mimico na Aškerčevo

Madonca, to so dobre finte!
In zdravo naše je srce.
Misel zrasla je iz tinte
In se v prst zadrila je.
Cela roka te boli
In iz palca teče kri!

Zraven je narisana rožica, zraven pa piše: »TO JE ROŽICA ZA BOLNIKA!!!«
Potem je notno črtovje za b-mol, namesto not pa piše: »NOTE SO ŠLE NA
JUŽINO. JUŽINA JE HUDA. Pojdimo domol! Zgoraj je ...« Na drugi strani:

Mi smo stare korenine
In Slovenci to smo mi.
Mine čas, vendar ne mine
Iskra, ki v očeh gori.
Curek ladjico odnaša
In zavrela že je kaša.

Zraven je narisana ladjica na morju, nad njo pa napis: »Zastave ni, so jo
zamenjali!«

Maske skrivajo obraze
In obraze gubajo,
Mi smo vljudnostne nakaze
In se s tem ne strinjamo.
Cevi tudi ror se pravi
In butica pravi glavi.

Levo je narisana zaskrbljena glava, pod njo pa napis: »ALI SEM BUTICA?
ALI SEM GLAVA?«

Misel misli.
Igra se igra.
Mi smo kisli
In smo del sveta.
Cirkus živ je
In poln kopriv je.

Desno je narisano za gorami zahajajoče sonce z napisom: »KLE SO GORE.
KE PA J CIRKUS? PA KORPIVE?« Vse je nastalo na seji, 5. 6. 1990.

Mi smo k *Stari trti* sedli
In kosilo že pojedli,
Mislimo, da so slavisti
Izpodrezani, a čisti.

Tone, Niko, Albinca, Alenka, Bilka, Miha

Na Lentu, 2. oktobra 1991

Mojstru iz gline se vrti posoda
In vanjo kaplja lije se iz soda,
Mi pa z njo si svežimo suho grlo,
In zmeraj več jih bo k posodi drlo.
Ceste vse vodijo zdaj k Miklošiču
In v njem se je Slovencev duh obličil.

Tone, Niko, Špela, Jožica, Mojca, Toni, Marija

Ljutomer, 7. 10. 1991

Mirno se ogleduje v Visli
In na moje mesto misli.
Mirno k morju reka teče
In sanjari hipe sreče.
Celo mesto je obstalo
In se gleda v ogledalo.

V Varšavi, 23. 10. 1992

Boža, ti si pesniški izdelek

Boža, ti si pesniški izdelek,
Oče te planiral je v tercinah,
Žeja te po žganju in planinah
In tako še boljši si izdelek.

Veš, ne vem, kaj rima se z izdelek:
O, če kdaj zablodiš po dolinah,
Grenki čut okusiš od spomina —
Enkrat, stokrat enkratni izdelek.

Lojze je za verz sonet podaljšal,
Kakor se življenje podaljšuje.
Ravno s tem te je še bolj pozaljšal —

Angel si, ki vse nas navdušuje.
Ko v sonet se štulijo terčine,
Angel mraza se zave, vročine.

Ravno s tem, kar tukaj je, ne mine.

Boljše je, kar bolje se prodaja,
Ožje v svetli raj gredo poti.
Žulj, ki včasih roko zaskeli,
Iskro vžiga sredi direndaja.

Direndaj nas vžiga in zavaja.
Arnika za rane nam hladi.
Rane suhe so in že jih ni,
Kadar vihra okrog nas razsaja.

Izveličani bodo ljudje,
Večni leben jih v nebesih čaka,
Okrepjen od čednostne želje,

Gnan od zore, sence, gnan od mraka.
Enkrat veseli nas, drugič žge,
Ljudstvo pa se v neokus pomaka.

Draga Boža,

Bodi nežna kakor roža,
Ob večerni tihi rosi
Žarki ogenj si zakuri
In naj plamen te poboža.

Ti želijo Tomaž, Rajko, Tone
V Ljubljani 31. 8. 1989

Bolj kot kdo nam živce žre,
Ošaben bolj postaja,
Življenje pa ne neha se
In vse je samo (s)vaja.

Brž se jezik v pesem zrase,
Osel pa osat popase,
Žep je zmeraj poln denarja
In bel robec zanemarja.

Bolj ko vнемajo se spori
O oslovskih senčicah,
Žalostno bolj polje orje
Izmaličen davni strah.

Božič letos bo brez dela,
Orgle bodo bučno pele,
Žalostna bo viža preč
In podrta se bo peč.

Bel hleb ven se skotali,
Ob zelen bor zaleti se.
Žrli bomo dolge dni
Iste cartane potice.

Bile so bele rožice,
Odšle so v daljne južne kraje.
Že so jih posrkale
Imenitne južne svaje.

Ob obupnem Miklavževem dolgčasu se je tole za Božo zapi-
salo.

Bledokrvna trava rase
Okrog čisto prazne kase.
Živ in mrtev si brez dnarja
In s teboj se Bog ne ukvarja.

Božo ena roža boža
Osladi ji kratek hip.
Žlahtna je beseda moža
In zaspan cvet starih lip.

Bled od žalosti je bled,
Osa se šopiri bosa,
Žret se vsak pripravlja spet
In kaplja mu izpod nosa.

Na hrbtni strani Skazovega vabila na sestanek uredništva JiS-a 4. oktobra ob 17. uri v sobi 213 na FF.

Božje bičano telo
Očem je v noč zaklenjeno.
Življenje mimo njega gre
In mirno hodijo ljudje.

Bela jopa je prišla:
O! v tej jopi Krakarca.
Živa je kakor nebo
In vesela kot oko!

Takole sva nekoč plesala,
ko sva še lektorja bila,
sedaj pa nama je ostala
samo še žlahtna kapljica!

Na 5 cm širokem listku s sličico dveh, ki se plesaje nalivata.

Zastonj so tukaj modre vse besede,
 A bolj zastonj je tukaj vsak prepir.
 Bo tukaj vojna, bo tu vladal mir,
 Ostanek pa bo le ostanek bede.

Življenje je le bleda senca krede:
 Ostanek dneva je krilat večer,
 Krilat pod svinčnikom je bel papir,
 Resničnost pa je izpeljanka zmede.

Arabci ljubijo le eno rimo,
 Kaside zlagajo si in gazele,
 Ampak ko pesem že odšla je mimo,

Rde lica jim in ustnice uvele.
 Celo, ko bomo kdaj pretolkli zimo,
 Otrokom bojo sanje zaživele.

Lenčka Logarca

Let trideset je že preteklo —
En sam hip komaj je prešel,
Navzven bo zmeraj vino teklo,
Če bo navznoter kak čut šel
In Kranjec vsak ga bo vesel.

7. 6. 1987

Lepo je, če se vsi imamo radi
Enkrat sam ali na veke vekov!
Nekoč zato je umrl Sin Človekov,
Križ ga ubil je res, ampak pomladil.

In kadar čas obrne s k pomladi,
Ljubezen naj stori, da ne bo vekal
Ob preizkušnji drugi sin človekov,
Ga vzdigne naj in prepoji v nasladi.

Ampak v trenutkih vsakega slovesa
Rosi oko se, omahuje roka —
In ni opravičila niti vzroka.

Če kaj kdaj v noči prestreli drevesa,
Ne bo spomin samo, bo Božja Roka:
Iz nje se vate naš spomin pretresa.

31. avgusta 1989

Na hrbtni strani risbe Czesława Stępieńa Barbakan przy Bramie Floriańskiej (krakovskih vrat) na umetniškem papirju formata A3. Podpisani so še Albinca, Breda, Helga, Anka, Staša in Mimica.

Lepa Vida skozi čas potuje:
En korak naprej in dva nazaj.
Nič ji novo ni, nič ni ji tuje —
Čas ji z ustnic zbrisal je smehljaj.
Ko nebo vžgo zvezdice srebrne,
Iskri smeh se ji na lice vrne.

Lepa Vida je čarovnica:
Ognja pol je v nji in pol ledu —
Grad ji stiskajo pošasti sna,
A pošasti zmeraj so le v snu,
Res jih v ne-pošasti izravna.

Potlej so samo še avtobusi,
Luč in sence tigrastih dreves,
Eden skusi, drugi pa okusi
Širno zgodbo senčnatih nebes.
Ko boš brala to grafomanijo,
Ostre sence vsak obris izgubijo.
En akrostih se ti je zapisal 11. malega travna 1988

Albinca

Ako kaj ne pride vmes,
Ljudstvo bo že preživelo
Bedo in težaško delo
In kar vidimo, bo res.
Naj za praznike želimo
Cel koš slastnih sladkarij
In bo vse hitreje mimo.

Albinca Lipovec.

Milši zvezde so sijale
In ves svet je lepši bil.
Leta vihre so pregnale
Imeniten stari stil.
Abotnost je vse prerasla,
Luč pod sajami medli.
Bolj ko se je čreda pasla
In redila, manj rodi.
Nismo mi za tele čase
In za nas ta čas sploh ni.
Cena astronomsko rase —
In za nas sploh cene ni.

17. aprila, ko se je začel 10. kongres in je bil Grad razsvetljen.

Albinca bere Verin referat,
Ljubko za oknom že cvete osat.
Bog bi v teh dneh postal že vsakdo rad
In v nič odpodil ta neznanski smrad.
Nihče, ki kdaj je bil med Kranjci mlad,
Celo v nesreči ne bo zgubil nad
In solzo potočil bo malokrat.

Alkohol kri poživi,
Ljubezen pa jo razdivja,
Bolj ko veselo se živi
In bolj ko nas razvnema sla,
Naš čas postaja vse bolj nov,
Ceste gredo navzdol, navzgor
In nikjer jim konca ni.

Erika K & K

Ene tercine piše v odpuščanje
Razvlečeno pero, zaspana roka
In ščepec sanj, ki niso nič več sanje.

Komaj Ljubljana je dovolj široka
In komaj dosti velik nebotičnik,
Križ že napravili so čez preroka,
Resnična je za naju le — Kržišnik.

Žal nama je, da je prav naju sila
Izmenična polnila skozi vtičnik

Šepav v deželo, ki je ni zgubila
Najljubša domovina izpod neder
In ji še draga je in večno mila:
Končujeva: Naj čas bo mil in veder!

Na hrbtni strani vabila na oddelčno novoletno zabavo decembra 1986. V podarjeni verziji je v drugem verzu namesto peresa stroj.

Ena ptička prileti,
Rajsko pesem zažgoli
In potem jo pod nebo
Krilca tenka poneso
In očem se kar zgubi.

Eskimom zmrznejo lasje,
Rit jim skupaj vleče mraz.
In če zmrzne jim srce,
Konec vzame njihov čas.
In Eskim zašpasa špas!

Eros Erico nasEli,
Reči so ljudje veRjeli
Ista reč ni vselej Ista,
Kaplja silvanca je čista.
Ista kaplja, kaplja čista.

Ena punca vse zapiše:
Reč, besedo, misel, up.
In pospravi okrog hiše
Kramo in smeti na kup.
Išče pot, stezico k nebu,
Koščke sonca lepi skup,
Ostri mraz ji bo pozebel
Lilij belih sladki duh.
Še si vse bo zapisala
Ena punca pridcena.
Kolikor ve, bo veljala,
Kakor vsakdo ve in zna.
Reč, beseda, misel, up
Že cvetijo kakor roža
In vse te pojave skup
Še njena pridna roka boža.
Nič ne bo se spremenilo,
In če se, bo tudi prav,
Ko bo vsak reči obilo
Obilno v sebi poiskal.
Vrlo teče čista reka
In človek še šteta človeka.

Ena ptička prileti,
Rajsko vižo zgostoli:
Išče tošelček, denar,
Ko gre vsaka vest v nemar
In se v nepovrat zgubi.

Esperanto govoriijo
Resni, čislani ljudje
In žgolijo melodijo,
Kadar sonce doli gre
In se vrane jim smeje.

Ena punca — rajski cvet —
Rada liže sladoled.
In če sladoled ni,
Kavica ji zadiši —
In vesela je kot pred!

Ena domovinska

Eksajo Jugoslovani
 Roso, vino pa pustijo
 In so skozinskož usrani,
 Ker jim nežno melodijo
 Afrika prišepetava.
 Komaj da še rase trava,
 Rosa rast ji zagreni.
 In v veselje se zagriže.
 Še sedimo okrog mize.
 Nimamo mesa ne vina
 In je revna domovina,
 Ker so vse zapravili
 Komunisti žalostni.
 Oj, kako bo še lepo,
 Lepši kot je kdaj bilo.
 Še bo teklo rujno vino
 Enkrat v hrib, enkrat v dolino,
 Ko vrag vzame domovino.

Naslovljenkin komentar: Naslov je moj, dan grafomaniji že takrat na tisti (seminarski) seji enkrat konec junija leta 1990 (se mi zdi). Čas je bil pesmi primeren. — Zadnja pesem na tej strani meri na Petra Kolška (op. ur.).

Ekvinokcij svet obrne,
 Rit pa glavo zamori
 In zato noči so črne,
 Kadar sonce dan zlati
 In ga vrže v dno noči.

Ena rožica cvete,
 Roža tista je le-ta
 In lahkotno trepeti,
 Ko že dan k večeru gre
 In se romarji smeje.

Pes v svetla polmesec laja,
 Ena misel pa razgraja.
 To je čuden limerik
 Revnih misli in oblik,
 Ustna nepoetska vaja.

Ena lepa pesem — najlepšejša

Ena ptičica veselo
Rožico uspava velo.
In ji poje pesmice,
Ko že sonce doli gre.

Ampak ali rožo velo
K cvetu spravi naše delo?
Roža, ki ves čas cveti,
Žeje nikdar ne ugasi.

In ta roža pije, pije,
Šnops in pivo in pomije.
Nikdar se ne oživi
In pijana le medli.

Kdaj se martra ta konča?
Kdaj bo roža rožica?
Onstran ptičica leti,
Lepo pesem žvrgoli.

Šnops in pivo in pomije
Ena roža pije, pije,
Ko se pesmica izlije.

Ena ptica prileti.
Rep prekrasen izgubi.
In to ni le ptičica,
Ki po zraku frfota.
In to ni le pisan rep,
Kar letelo je skoz zrak,
& to ni ne prazen žep,
Ki ga s sabo nosi vsak.

Komur je sreče dar bila klofuta,
Odrasel bo v pokončnega moža,
Ljubezen bo čez mero mu nasuta,
Še čutil več ne bo njenih solza.
En glaž ga zvrne, ker je stvarnost kruta,
Komur je sreče dar bila klofuta,
Odrasel bo v pokončnega moža.
Moj grafograf naj tukaj se konča.

Sonet ni v modi, v modi so tercine.
 To potrjuje s knjigo pesnik Veno,
 A sindikat vse sine domovine
 Nas sodi.... v novih časov moč jekleno.
 Osvobodila nas bo vse neznosne reve
 Vodilna stranka, ki ji vupat.... smemo.
 A kaj da zrno je in kaj so pleve,
 Ne vejo še neuki državljani —
 Jugoslovanov trume desne, leve,
 Up v srcu hranijo mohamedani,
 Koran bero ob tihcenih večerih,
 Obujajo vse dneve neugnani
 Ljubezni v marsikaki Eve hčeri.
 Šegav je čas, ki danes ga živimo:
 Enkrat nam prija, drugič izneveri,
 Ko tega se zavemo, je že mimo.

Ena Erika je blede,
 Resno jo požira Breda.
 In živeti ji ne da,
 Ko bi živa rada b'la,
 In se tega ne zaveda (Breda)

Kot bi mignil, je minilo,
 Ostal morda bo lep spomin:
 Lep in kot izšivan s svilo,
 Kot kupček kruhovih drobtin,
 Še vedno močno, a drobljivo.
 Ostalo vse bo kakor v kinu.
 Vsak svojo vlogo bo igral
 In se do solz okopal v vinu:
 Magister dohtar je postal.

Datum na razglednici je 26. februar 1988 — to je rojstni dan Mice Kolšek, a Tone tega verjetno ni vedel. Kdo je magister, ki je tedaj postal dohtar, bi tudi naslovljenko zanimalo.

Sreča hodi k Silviji

Srce ne vpraša za denar
In je zato tembolj srece.
Ljubezni je ljubezen mar
Voda ni voda brez vode.
Izginjajo v oblaku hlapi
Jeza jeze ne požre
In Gorenjci so bedaki.

Zapoje pesem ne gnev, a ljubezen:
Azurno zimska krajina zaniha.
Že ni mračnjaštva, ki v oblasti diha.
Enkrat v življenju ni nobeden jezen.
Ni ga med nami, ki ostal bi trezen
In mrzlih misli, saj popevka tiha
Trenutnih muk nadležnost vso pogliha
O! in prostosti, smelosti ni jeza!
Vidva v življenje skupaj zaveslajta!
A z vesli, ki premagajo vsa morja.
Naj ravnodušja se razpoči skorja,
Jezersko dno naj biserno se sveti,
Celo oblake v jasni sij ravnajta,
Ej, in bodita mlada še po letih....!

7. januarja 1984

SREČa hodi k Silviji
In se ji na glas smeji.
Lirika pa izpove
Vse, kaKO človeku gre:
Išče duhu srednjo pot,
Jasnost iz temačnih zmot —
In si je s človekom bot!
O božiču 1984

Seminar bo dež zalil
In bo svet kot iz kopriv.
Lačni bomo na livadi
Vriskali kot Kranjci mladi.
In bo svet kot iz kopriv,
Jezne nas bo dež zalil.
Iskri duh imamo radi.

Naslovljenka: Prva grafomanija je stara toliko kot moj zakon. Velikanski vpliv nanjo je imel koroški šnops. Nastala je v celem tropu različnih udov vesele družbe, bivših študentov, tudi slavistov. Peti verz pa dovolj jasno priča o tem, kako se je oddogajala ta velikanska prememba v mojem življenju. — 2. grafomanija. Vem le to, da sem nepovabljena prišla v Tonetov kabinet, kjer se je ravnokar odvijal neki sestanek, o katerem pa tudi ne vem nič drugega kot to, da je na njem govoril in govoril profesor Skaza, ne da bi mu bilo kaj mar svetega večera... Tone je pesmico napisal na nekakšen kopirni papir in tako je po naključju ohranjena v treh izvodih. Podčrtani Sreč-ko pa je moj mož. — V 3. grafomaniji gre za SSJLK. Na spoznavnem popoldnevu smo sestradanci kar predolgo čakali na kosilo. Žvečili in požvečili smo (sprva sramežljivo na skrivaj, potem pa kar vsem na očeh) ves kruh, ki je bil za ta slavnostni vzprejem nastavljen po mizah, pridno pa smo pili tudi kompot (= šnops s slivo in zobotrebem). Ker papirnate servete ni bilo za kaj uporabiti, jo je vsaj Tone s pridom izkoristil — za pesmico.

Pri Karmen zdaj sedim v predzadnji klopi

Ko se k nam pomlad pripelje,
Aškerčeva osami,
Rajske vabijo nas želje
Med cvetice in zveri.
Eno čustvo nas prebode
Noter v živo srž svobode.

Knjiga je za Karmen Kenda,
Ampak sama zase ni.
>Res< je nekaj več kot >ménda<.
Modus slovnica uči.
Ena muha pajka žre,
Nič ne de, če motim se.

Karmen, ki je lepo o meni pisala, s prisrčno zahvalo.
Na Nebotičniku, v torek 1983

Posvetilo v knjigi prevodov I. Cankarja Widok z pudelka i inne opowiadania.

Ceste vodijo čez gore,
Alpski svet odpira se;
Razvrščen je med zapore
Majsko-rajske dežele.
Eni po arestih mro.
Ne odreši jih nikdo.

Kar na ta papir se piše,
Absolutno ne drži.
Raje bolj se drži hiše,
Manj se brigaj za ljudi.
Eni naj oblast imajo,
Naj se z njo zastonj igrajo.

Pri Karmen zdaj sedim v predzadnji klopi.

Rešujem akrostišni anagram.

In kar je zunaj njega, rad priznam,

Kaj prida me ne mika. Zdaj potopil

Akróstih bi kot sidro, da poškropil

Reči bi in oživil tu in tam

Malenkosti, ki silijo drugam

(Enkrat morda začuden bom zastopil

Nesrečneže, ki vedno vse vedo!)

Kot želel človek bi in hotel Bog.

Emanuel mu Židje pravijo.

Ne smeš brez cilja bloditi okrog.

Da cilj imamo, so nekoč s krvjo

Antifašisti pognojili log.

Spremljava bil je pri pisanju glas o Grudnu taborišč in gozd-
nih jas.

Na nekem zagovoru diplomske naloge v seminarju prof. Paternuja l. 1984.

Koza je na drugi strani,

Ampak tam ne meketa

Raz-uz-danosti se brani

Malomestna množica.

Eksajo samo pogani,

Nam pa »družba« več ne da!

En »s« lahko odspredpripišeš, kamor hočeš! Se toži po tebi
namestnima učiteljema Tonetu in Miranu

23. prosinca 84

Naslovljeno na »Made-moi-s'-elle« Carmen Kenda. Na kartici z gamsom. V konceptu se tretji verz glasi: Rezgetavosti se brani in peti verz: Ena bi vse po postavi.

Kar meni Schopenhauer, reče Nietzsche,
A vendar Nietzsche Schopenhauer ni.
Resničnost ena pa po drugi kliče,
Mladost se ena v drugi pomladi.
Enkrat na leto pa se nasloji
Na eno knjigo druga prejšnjih dni.
O božiču 1985

Posvetilo v knjigi, v kateri se med platnicama Schopenhauerjevega Sveta kot volje in predstave skriva Nietzschejeva Vesela znanost.

Kadar sonet na bel papir se piše
Ali ko srka bel papir sonet,
Razlega droben vrisk se v širni svet,
Mrak pa zaziblje v sen človeške hiše.
Enkrat sonet se piše, drugič briše,
Nobena ne zgubi za njim se sled.
Ko Grafoman bi rad ga pisal spet,
En sam migljaj — in že sonet se piše.
Naj Karmen svinčnik zmeraj lahko teče,
Da znanstveno blago se ubogati —
Ampak do konca naj vsega ne izreče:
Je namreč vse — in hkrati vsega ni!
Eno reč vošči ti lahko srce:
Življenje vse do konca naj pove!
24. marca 1988

Ob zagovoru diplomske naloge v seminarju prof. Paternuja.

Kam so rožice odšle,
Angelci, kam so zletele
Rajske mile ptičice,
Mar vse pesmi so odpele?
En odpre, drugi zapre
Nežnost v drobceno srce.

Kaj ti mar, je zdaj vprašanje,
Ampak ni odgovora.
Rad zradiral bi nekdanje
Mrve večnega dolga.
Ekvivalenti so ustrezni,
Narodi nesramno trezni.

Kost se gloda in ogloda,
 Amen zmeraj je na koncu,
 Rakev zadnja je posoda,
 Milost pa se kuha v loncu.
 Establišment je zmeraj večji,
 Nesreča pa se ponesreči.

Kdor hoče nekaj narediti,
 Ampak tega ne stori,
 Raztepi ga po nagi riti,
 Mečkaj in zdrobi mu kosti!
 Ena reč je krvoločna,
 Nobena pa ni vsemogočna.

Komaj v vrtu zacvete
 Astra, že se cvet ospe.
 Rasi, rasi, rožica,
 Milost božjega srca!
 Ena zrase, druga zvene,
 Nihče pa ne ve nje cene.

Pisemce s sestanka oddelka l. 1990 ali 1991 je bilo naslovljeno »Spoštovana gospa Karmen Kenda Jež, po pošti, brez znamke«.

Roža naj ne bo zaman

Melodija kar nastaja,
Orosi jo sveža sapa.
Je vlak, je peron, postaja.
Cesta je, na cesti trapa.
In ta trapa nisi ti.
Sonce sem vagon pripelje,
En pozdrav s cvetocih njiv.
Ljudočercem ni mar zelje
In za ljudi ni človek kriv,
Še manj pa za nor planet,
Ki se kar naprej vrti.
Ampak če kdaj obstoji,
Raj je raj, in svet je svet.

Miglja svetla zvezdica s svoda neba,
Ozre zapeljivo se v zemeljska tla.
Jo znalo ugledati bo
Celo revno človeško oko
Ali bo migljala kar sebi z neba.

Mojci za rojstni dan, katerega število se bere z obeh strani
enako

29. listopada 1991

Zvonka Tone

Misli modre tvoja roka piše,
Angelske jim kdaj doda peroti,
Raziskri in jih ziskri kar sproti,
Take Kranjci stavimo si hiše

In opremljamo prebivališče,
Pospravimo reči, ki so napoti
In da v veselju nas nič več ne moti,
Razkošno uredimo si stranišče

Notri prebiramo učene knjige,
Angleške, srbske pesmi pojemo.
Tako nam fletno urice teko

Onstran pa južni brat moli nam fige.
Vrniti se ne smejo davni časi
In klasik je vsakdo, če le kaj kvasi.

Marsikdaj je rojstni dan,
 Ampak samo enkrat Tvoj.
 Roža naj ne bo zaman.
 Tvojih misli sveži roj
 Išče naj poti na dan!

Pod rožo,

1. 2. 1984 (ali dva dni prej)

Mljet požira Boršnik Marjo,
 Alpe pa Zaplotnika,
 Raj je ovenčan z zlato zarjo,
 Tone pa je grafoman
 In napiše eno stran.

Malo časa še imamo,
 A dovolj ga je za kavo.
 Rada bi, da greš za nama
 Tja v Mrakovo trdnjavo,
 In boš zvedela o jurju.

10. 12. 1983

Albinca in Tonček

Vesna reče se pomladi,
 Ene kipe imamo radi:
 So zato, da zvesele
 Našo dušo in srce
 In nas vračajo k pomladi.

Vrč je stvar, ki se razbije,
 Emaus biblijski je kraj,
 Srček za drug srček bije,
 Nič ne vrne se nazaj
 In je večni direndaj.

Vesna Požgaj-Hadži.

Hodili pevci so po zemlji naši.
Enkrat v življenju so zapeli delo:
Resnobno z njimi ljudstvo je zapelo,
Molče za njimi šlo je k prvi maši.

In naj Te, Minca, prosim, ne preplaši
Nepočesanih misli teh krdelo
In teh besed satjè, ki je privrelo
Kot vode vir na sočni paši.

Raj je ljudem na Zemlji Bog obljubil,
A je pozabil na obljube svoje.
Naj pevec v naših dneh, kot hoče, poje,
Je vse zaman. V tej splošni zgubi
Enakonočje pa naj vsem zasije
Cankarjanske medle melodije.

Tržič, 30. 12. 1983

Na razglednici.

Marsikteri romar jo od tod pobriše,
Iztrebi ped prostora, časa, kose,
Na limanice ujame mlade kose,
Cestè pripelje do domače hiše.

In kdaj pa kdaj ga dober glas obiše,
Jasni mu misli slečene in bose,
Umiva s srebrom jutranje ga rose,
Ga v nji okoplje, in ga iz nje obriše.

Ko smo Šetincu strog sonet pisali,
Res morali v ime smo črko vdeti,
A tukaj črko moramo odvzeti,

Na žalost, to dogaja se s soneti,
Jih razgibava s kriki, joki, vzdih,
Cilj pa, kot vsi vemo — so: akrostihi.

Minci, ki sva jo pobrisala s predavanja, in Marjetki za dokaz
grafomanovega nasilja nad akrostihirancem.

22. 5. 1984

Klara, Tatjana, Mateja

Kot sonček zlato detece
 Ljubezen sije nam v srce.
 A če megle nebo
 Res kdaj zakrijejo,
 Iskre ga očke razsvetle.

Take so pri nas reči:
 Angel zlodeja umori.
 Truplo vrže v gnojno jamo,
 Jezno pljune si čez ramo
 Angel in hudič postane,
 Nove zmisli si ukane
 In zabode grafomane.

Trga rožice dekle;
 Asparagus, nageljne.
 Trga jih za dragega;
 Ji vzame revolucija
 Asparagus in bel cvet
 Nageljnov in fantiča!
 In ga videla bo spet?

Mlada punca iz naselja
 Aspekt je našega veselja.
 Tole zdaj se zanjo piše:
 Ena radost jo obise,
 Ji želi za rojstni dan
 Igre, kruh in cvetno plan.

Nastalo menda na neki vinski poti po Vipavski dolini (ali pa pred njo/po njej v študentskem naselju). Klara je namreč od Mateje punčka, Mateja od Aleša sošolka, Tatjana je Tatjana Možina, zdaj poročena Božič, razkropljena pa so dekleta med Podrago in Dobravljami, kjer smo svojčas kupovali vino.

Poetje Kranjski Lahinjam pisali
Akrostihone večkrat so na čast.
Torej začnimo: daleč na obali

Rasejo mesta, ki so tuja last.
In vodijo iz njih čez svet poti.
Zori danica se, cveti oblast.

In nas pri srcu ostro zaskeli
In nam oči solza potok oblije!
Razstati se trenutek nam veli

Ampak morda še kdaj nam vsem zarije
Velika sreča, da se srečamo.
En glažek ga takrat spet vsak izpije.

Gore obžarja grudnovno nebo.
Gore obzorja nove domačije
In solze se v očeh leskečejo.

Ob odhodu Patrizzie Raveggi iz Ljubljane.

Te pozdravljajo vsukinja,
in vsi, ki so tukaj z njo,
Vas pozdravljajo srčno!

Na Kofcuh, 10. 1. 1983

Jožetu Hladniku. Podpisani: Jožica, Mira, Slavka, Mojca.

Hodi tukaj zgodovina,
Let je tristo že minilo —
Ampak ti je poslabilo,
Da je v Donavi otlo
Nekristjanov potokilo
In sato nru v razvedrilo
Krakow Jana in Marylo
Oživlja z dražestno idilo!
Manjka le kozarec vina...

Midva dva se zmeraj na dopustu! En lep zgodovinski pozdrav
Aliseja in Tone

Krakov, 10. 3. 1983

Miran, mi smo te zaman čakali in smo šli Pod Lipico

*Z zasneženih dol gora
Te pozdravlja vnukinja,
in vsi, ki so tukaj z njo,
Vas pozdravljajo srčno!*

Na Kofcah, 10. 1. 1983

Jožetu Hladniku. Podpisani še Mimica, Mira, Slavko, Mojca.

**Hodi tukaj zgodovina,
Let je tristo že minilo —
Ampak ni se pozabilo,
Da je v Donavi obilo
Nekristjanov potonilo.
In zato nam v razvedrilo
Kraków Jana in Marylo
Oživlja z dražestno idilo!
Manjka le kozarec vina...**

Midva sva še zmeraj na dopustu! En lep zgodovinski pozdrav
Alicija in Tone

Krakov, 10. 9. 1983

Dragi Miran & Co.,

lepo zahvaljen za pomoč in pismo in ker si dal vnesti v Boženino razpravo popravek, srčno od mene tolažen, ker sta Ti zakuhala tisto reč z A in B: resnica in prav je na vsaki strani, delavec pa dobi po glavi. Škoda, da je bila prav Tvoja glava rabljena v ta namen.

Ker sem že ravno pri glavi, naj Ti navedem lastni prevod Govornika iz trebuha pred kakimi dnevi v Bogu umrlega Mieczyława Jastruna:

V lase dostojno siv, v obraz rdeč od napuha
resnice je postal žandar, ki je ni skusil,
in s tujo glavo marsikomu je odbrusil
glavó, sam po brezglav govoril iz trebuha.

Pesem je sicer nastala pred sedemindvajsetimi leti, je pa najbrž za vse večne čase.

Na direkciji inštituta bom prosil za uradno vabilo zate in za Rajka (od 11. 3. do 20. 3.), prinesel ga bom v Ljubljano, vendar ga bo treba potrditi na Poljski ambasadi v Beogradu. Upajva, da bodo to storili v enem tednu, sicer pa je treba vprašati Nika Ježa, kako se to uredi najhitreje.

Kar zadeva izlet, bi raje videl, če bi bil v petek, 1. aprila, ker imam v sredo šolo ves dan.

Radoveden sem, kaj Ti je povedal Komac. Treba se bo potem z vso vnemo lotiti gradiva in ga nekako urediti. Jaz bi se mu raje dal voditi, kot pa da bi ga moral na vso silo selekcionirati. Sploh pa računam na Tvojo razsodnost.

Kar zadeva poljske grafomanije, to jih bom po spominu zapisal, ko bom doma. Glasila, za katera sprašuješ, so Kanal, Horuk, Bramor itd.

Z mano je marsikaj narobe, sploh se mi nič ne ljubi. Toliko prijetnih drobnih tem sem opazil, pa se jih nisem lotil, ker mi visi na glavi ta prekleta formalna reč, ki skorajda nič ne napreduje.

Tukaj umirajo dobri stari literati. Z Jastrunom sem potolažil Tvoj vsiljeni glavobol. Umrli pa je tudi dvaindevetdesetletna mladenka Kazimiera Illakowiczówna. O obeh sem napisal drobno notico za Razglede, o nji pa člančič za Književne liste, ne vem pa, kakšna bo usoda. Prevedel sem tudi tri pesmi Cypriana Kamila Norwida: Predvečer sem poslal Mohorjevi

družbi, »vpisa v spominsko knjigo« pa Naši ženi. Morda bodo kaj objavili.

Pred desetimi leti sem prevedel za vajo kratko ljubezensko pesem zgoraj imenovane gospe; spomnim pa se samo prve kitice:

Želim, da moja roka te ubije,
puščica moja umori,
da bodo mogle moje elegije
nad tabo mrtvim jokati.

Zelo dobro »ready made« literaturo je izdal v knjigi Edvard Redliński: notri so pritožbe, jetniška korespondenca, šoferski dnevnik, jedilni listi, natančno ljubezensko računovodstvo upokojene knjigovodkinje, ki je razburilo — čeprav je branje na moč mikavno — časopisno kritiko, da jo je morala naše gore list Katka Šalamun Biedrzycka pogledno poučiti. Dobro, da so povsod po svetu Kranjci in to tako imenitni.

Ko sem že pri imenitnih ljudeh, se Ti moram pohvaliti, da mi je pisal Matjaž Kmecl, s katerim sva se skoraj teden potikala po varšavskih ministrstvih in hotelih. In je bila lepa zgodba z Jolko. Odpisal sem mu z razglednico.

Ko sem že pri fotografiji, se moram pohvaliti, da sem videl v kinu Wajdovega Dantona, ampak Ti moram, žal, priznati, da sem bil popoln daltonist in dami je ušla prenekatera barva iz spektra preobilnega dialoga, prebogato diferencirane igre in čudno razgibanih skupinskih prizorov. Intelektualne pretveze z zgodovino so zame najvišja matematika, zato mojemu občutenju srca ni treba vsega verjeti. Najbrž sem bil samo prstjen, zdaj pa imam za to nezaslišane pretenzije do ustvarjalca.

Medena deklica bi rada
Oblak z roko z neba sklatila,
Jelena v mišnico ulovila,
Cesté v naprstnik zapodila
In svet na krožnik skotalila.

18. 3. 1983. To je grafomanija za Mojco. Zdaj pa še za Miro

Mesto ne odteka z Vislo
In z letali ne potuje:
Radostno je zdaj, zdaj kislo
Imenitno mesto tuje.

Ker je treba paziti tudi na obliko, bo grafomanija za Mirana na drugi strani. Na tej strani pa bodi informacija, da tu razsaja trebušna gripa, ki se je lotila celo malega Kristofa. Meni pa so zaradi odjuge otekle dlesni in sem odpravil otekline z grgranjem žajblna.

Mizerija — to je solata
 Iz svežih kumar s smetano,
 Revnemu je jed bogata,
 Aristokrat pa viha nos.
 Nauk tak je: da lopata
 Učenemu ni nikdar kos.

Pozabil sem se zahvaliti za razglednico, informacijo na nji in za pozdrave, ki so bili na nji od Mirana neposredno, posredno pa tudi od njegovih gospa.

Metulji so nebo prekrili
 In okitili oblake.
 Mir v ljudi so naselili
 In jih skrbi rešili vsake.
 Ceste v senco so zavili
 In dolge krajšali korake.

To je za Mimico, ki je bila z rdečo kulico vpisana v pismo. Zanima me še, zakaj nismo dobili zadnje številke lanskega letnika Slavistične revije. Sprašujem po naročilu gospe knjižničarke, ki pripravlja periodiko za vezavo.

Zdaj pa še lepi pozdravi za vse pri hiši in vse v šoli.

Tone

V Krakovu, 3. marca 1983

Mašina Melje Zrno, melje pleVe.

Izjema je praviLo brez praviL.

Res smo v evropi Zadnje Šleve —

Ampak zavijmO svet v poLiviniL.

Ne bomo med evropci Zadnje Reve —

Up nam ne Bo zavezaL srčnih žiL!

Za Rojstni dan in Božič in Novo leto in za Celo Tvojo Obitelj!

25. 12. 1984

Poleg Toneta so podpisani še Vlado, Silvija in Tone (Perčič) s sentenco **Fuck You!** (But gently).

Hladnokrvno v nove čase

Ljudstvo kranjsko se peha.

Amerikancem perje rase,

Druge pa sesa megla.

Noter v črno Turčijo

Iskre bele krešejo.

Komaj ogenj se prižge,

Ognja skoraj konec je.

Mi smo z Vami večne čase:

Tone, Aška, Zvonka, Miha, Rajko in Rajkova mama.

Hladnikom v Lawrence, USA iz Lesc, 5. 11. 84. Komentar Rajka Korošca: Odposlano Hladnikom v Ameriko 6. 10. 1984 z Alpske ceste v Lescah. Komentar urednika: Na kartici je datum 5. 11. 84. Kdo je zadrževal grafomanijo cel mesec, preden je na kartico prilepil znamko, lahko le sumimo.

Milo sonce skozi šipe

Išče pot na bel papir.

Rajske zacvetijo lipe,

A v srce vzleti nemir.

Niso to prezgodnje ure

Ustno-pismene nature?

Hudiči so se naselili
 Ljudem pod kožo in v srce.
 Ampak po domovini mili
 Duh z duhom ne izganja se.
 Notri pod kožo nam sedijo
 In jim je skozi in skozi toplo,
 Kolovrate z nogo vrtijo,
 Osladno prejo predejo.
 Vreteno se vrti, vrti
 In niti videti več ni.
 Morda hudiči so odšli.

V Tržiču, na Jožefovo 1985

Naj sonet morje preplava,
 A ne zmoči si peroti.
 Še »za« mi smo zmeraj »proti«!
 Imenitna ta zabava

Marsikdaj srce uspava.
 Hodimo po ravni poti.
 Les ravna hrbet nam sproti!
 A les je arcnija prava.

Dan se v temno noč izlije,
 Naša družba pa še pije
 In ji kaplje škoda ni.

Ko na Krakov sonce sije,
 Okna zlata luč oblije,
 Misel v Lawrence pohiti.

Če hočeš imeti prijatelje, moraš biti sam prijatelj, je rekla
 televizija in grafoman je misel prepisal. Lep pozdrav iz
 daljav!

Pesem je pripisal Tone pismu, ki ga je Zdzich Darasz 8. maja 1985 naslovil iz
 Krakova v Lawrence.

Hoče pesem svoj program,
 Ljudstvo hoče svojo pesem.
 Ako pesnik rase sam,
 Dan mu je prostorček tesen.
 Ni ne človek ne drevo
 In ne duša ne telo.
 Kdor ga hoče dati v red,
 Oslepi za drugi svet.
 Mu besede v grlu mro.

Na separatu Pretnarjeve razprave o Podbevškovem verzju v zborniku Obdobja 5 (Obdobje ekspresionizma v slovenskem jeziku, književnosti in kulturi), 1984.

Hrčke tu prodajajo na cesti,
 Led pa ceste čisto je prikril.
 Adventne se dogajajo povesti,
 Daleč je up in strah goljiv.
 Nič težjega ni kakor domovina
 In lažjega kakor na njo spomin.
 Ko srkam glažek bledga vina,
 Ostajam sam in zmeraj z njim:
 Mi nismo steklo, mi smo res — kovina!

Lep pozdrav, Tone, Aška

Varšava, 17. 12. 1987

Toneta Pretnarja
GRAFOMANIJE
Miranu Hladniku
 (z dodatkom)
Kranj 1987

Pričujoči zvezek je tretji del Pretnarjevih Zbranih Grafomanij, tokrat tematsko in ne kronološko urejenih. Izhaja za srečno novo leto 1988 in v spodbudo vsem znanim in neznanim hranilcem rokopisnih grafomanij, naj se ne boje taistih poslati na Pot v Bitnjo 16, Kranj.

Naklada: 50 izvodov.

Nekatere grafomanije iz omenjene izdaje so bile medtem potaknjene v druge razdelke in se tu ne ponatiskujejo.

Mlad je ta fant in ljubi gore
 In včasih jih celo izziva
 Raj v njih in v njih pekel odkriva,
 A čisto odkriti ju ne more.

Ne jenja delati zaman pokore
 Up zanj steza je in je voda živa
 Hladi mu misel, čustvo mu umiva
 Lepota, ki ljudem dajo jo gore.

Alpe spoznava s konca sončnega,
 Dokler poti in steze so prehodne,
 Nikoli se prestrašiti ne da

Išče navdih in najde misli plodne.
 Komaj v papir zareže mu pero,
 Uznesene misli zrak napolnijo.

V prvi, nedokončani verziji, je imela grafomanija takole podobo: Mlad je in
 ljubi gore / In včasih jih izziva, / Raj in pekel odkriva, / A odkriti ju ne more.
 // Ne brigajo ga more, / Up rase kot kopriva, / Hrib v njem, on hrib uživa //
 Lep referat napiše, / A lepšega še bo, / Da bo ime od hiše // Na svet vesoljni
 slo. / In. Zadnji verz se v varianti glasi: Usodne misli zrak napolnijo.

Mi pa mislimo naprej
 In gradimo nove čase.
 Regrat med zelenjem zrasede,
 Arniko pa sredi vej
 Naše žrelo ne požre —
 Up še naš prijatelj je.

Misel se kot miška ujame
 In iz mišnice ne gre.
 Raj je zmeraj onstran jame,
 Ampak onostranski je.
 Notri pa žive svetniki,
 Umetniki in drugi liki.

Na separatu članka Poistenje ali vzporednost, 6. 5. 87.

Marskteri romar gre v cesarski Dunaj
 In tam gre gledat novo opereto,
 Riž je, konzerve, dvakrat jed pogreto,
 A trebuh moral je pustiti zunaj.

Naj že Balkan nam enkrat zjeba Dunaj,
 Užene že Evropo to prekleto,
 Hladi nam rano spet in spet načeto,
 Le da ostali bomo zmeraj zunaj.

Ampak čez tedne bo že spet poletje,
 Dežja ne bo in solnce bo sijalo,
 Naravnost gor v nebo bo gnalo cvetje

In ti boš rekel, da ga je premalo.
 Kdor med nesmrtnike kdaj že bil vzet je,
 Usmrti ga ne zemlje pokrivalo.

Piknik Slava, 2. junij 87

Hladen tuš bi prav prišel,
 Lepa pod večer kopel
 Ampak vode v pipi ni,
 Da gremo spat umazani.
 Nismo pa preveč natančni
 In si las ne pulimo,
 Kadar na dopustu smo.

Razglednica iz Umaga z dne 22. julija 1987; naslov: Obitelj Hladnik!

Možu in ženi iz Kranja
 Isker cel požar se sanja.
 Roža iz isker zacvete,
 Ampak cveta ne prežge.
 Niso sanje, kar se sanja.

Midva ti piševa vsak pol soneta
 In zlagava vsak pol ti akrostiha.
 Resnična že pomlad skoz okno diha,
 A njena prava moč ni razodeta.
 Na koncu pesem je šele začeta;
 Upa prepolna in v veselju tiha
 Hotela bi se oprostiti stiha,
 Leteti živa, kakor ptica leta.
 Astralni red premnog nered obeta:
 Dani se že, ko se ni prav znočilo.
 Naj vzcveta roža ali naj odcveta,
 Ime, bi rekel Eco, nje je milo.
 Kdaj bolečina iz hrbta bo vzeta?
 Up vendarle najboljše je zdravilo!

BARBKA + Tone na seminarju pri mojstru Paternuju

Barbka je Barbara Suša.

Hrabra misel svet poganja,
 Lepo čustvo ga vrti,
 Angel o vstajenju sanja,
 Dan se v zvezdno noč zgubi.
 Notri čas pretaka ure
 In prešteva slepe kure.
 Kadar kure vse prešteje,
 Opraviči svoje delo,
 Milozvočno in veselo.

Mare, Tone, Aška na razglednici z dne 28. 2. 86 iz Varšave.

Razjasnimo dvome:

Tekstologija za nepedagoge prvega letnika je v petek od 11. do 12. ure v sobi 210. Vstop prost.

T. Pretnar l. r.

M. Hladnik l. r.

V Ljubljani, 8. novembra 1985

Hladno tukaj je ponoči.
 Luč poti nam razsvetli.
 Ampak dnevi so še vroči,
 Da prehlad še ne grozi.
 Notri v Visli plava riba
 In turistom se reži;
 Ko čez luže avto šiba,
 Obleke damam oškropi.
 Mlad zamurc se pa reži.

Tone, Aška 1. 10. 1985 obitelji Hladnik iz Varšave.

Hladno tukaj je le v senci,
 Lovor hladno senco da,
 A zato smo tu Slovenci,
 Da se glava ovenča!
 Ni ne mlaja niti sonca
 In oblak ju zatemni,
 Ko potuje prav do konca
 Onostranske večnosti.
 Mi ostanemo le mi!

Tone 17. 7. 1986 iz Dubrovnika »cenjeni obitelji« Hladnik.

Mlad fant naš svet bo uravnal
 In zadnjo mu podobo dal.
 Rasel navzgor bo kot drevo,
 A črpal vase vso zemljo,
 Nikoli se ne bo ugnal.

Na 3 cm ozkem listku z računom za zapitek, ki je znašal $800 + 240 + 1200 = 2240$ din.

Marksu bodi zmeraj zvest
 In po Engelsu se špeglej,
 Rodu v dar daj čisto vest.
 Ampak, če ti zmanjka cest
 Noter v krtovo deželo,
 Ukaj v beli dan veselo.

23. vinotok 1985

Misticizem je nevaren,
 Igre z njim nevarnejše,
 Raj je kot pekel soparen:
 Angelom peruti cvre.
 Naj se ta grafomanija
 Ustom, sluhu dopade,
 H koprnenju naj pribija
 Ljubice prav cartkane.
 Alkohol naj jih požegna,
 Dostojanstvo poživi,
 Naj njih dražna, mehka stegna
 Iskra čutov razplamti.
 Kar se tamkaj bo začelo,
 Up vrnilo bo v deželo.

Prvotna varianta zadnjega verza se je glasila: Uzakoni naše delo.

Mikrobi jejo mikroanalize
 In se tako prepuščajo orgazmom,
 Razumskim in zavoženim fantazmom,
 Algoneritme pa požrejo krize.

Nismo predmeti psihoanalize,
 Usmerjene včasne protoplazme,
 Hladimo z Luthrom zmedene Erazme,
 Ljudem pogrinjamo obhajilne mize.

Ako ni komu ta sonet povšечи,
 Doda naj sam, kar bi ga zveselilo,
 Naj zmagajo v vesoljski tej nesreči

In svet nam naj preuredijo s silo
 Krvi sestradani in kri trpeči
 Uničevalci, ultradesno krilo!

Hitro minevajo dnevi,
 Leto bo skoraj okrog,
 A če na desni, na levi
 Dano nam bo, ve le Bog.
 Notranjec sploh ne počiva
 In se vse dneve poti,
 Ko bo pognójena njiva,
 Oves bo bolje rodil.
 Misli bo v klase poskril.

Lep pozdrav!
 V Varšavi, 25. septembra 1988

Marskter sonet se Miranu zapiše
In marsikakega hudič ukrade.

Radost naj spleta ti cvetlične nade,
A nada naj bo prag domače hiše.

Narod pod škornji tujimi ne diše.
Up zdaj se vzdigne, zdaj pa zopet pade.

Hlad je, ki ni, in je, ki ne da, de
Lahko vetrič čez divjo stepo diše!

Ampak to naj bila bi le zdravica,
Da se povrnejo neštete leta,
Naravnost noter v nos, obraz in lica.

In leta naj ti ne bojo šteta,
Ko laž se razbohota kot pravica.
Unstran ljubezni in sveta in sveta.

Na hrbtni strani vabila na sejo SSJLK 18. 12. 86 ob 10.00 v sobi 509.

Hladnik¹ tu je gozd in juha,
Leska² pa je palica.

Angelc v gozdu župo kuha,
Da bo dobra južina.

Nič na svetu nam ne manjka
In kar dobro svetu gre.

Ko nam vrat zadrigne zanka —
Oh, saj to pravično je —

Videli bomo prostore,
Imenitne carske dvore,

Moro, senco trotamore.

1. 10. 87, Varšava, razglednica je naslovljena »Szانونni Panstvo«.

Misel se je razplamtela
In na pogorišču tli,

Rana rdeča je, ne bela,
Ampak se je razplamtela

Noter v britof žegnani.

¹ Chlodnik v sodobnem jeziku mrzla župa, še pri Druzbaczi — gozd.

² Laska drugače kot v češčini. Vse skupaj se ni preveč posrečilo. Zato naj bo pozdrav toliko bolj prisrčen!

Mi kakor hunska horda smo prodrli
 In vam zasedli več kot pol vrčiča,
 Rajskih dobrot bili smo nema priča
 In kakor dachavci smo vse pozrli.

Huni nekdaj za zmeraj so umrli,
 Ljubezen jim razjedla je obličja,
 Alkoholizem jih prignal do ničja,
 Da so se upi kar v smeti podrli.

Nov človek se nekoč rodil morda bo
 In bo napake vse popravil stare,
 Kar se nam zdi, da je za nas preslabo,

Odvrgel bo kot smet med stare šare,
 Vrtel se svet bo še naprej k zahodu
 In slep bo človek še prot' vzhodu blodil.

Konec leta 1987 natisnjenih Grafomanij.

Hrvaško beli sneg prekriva,
 Lepa je zato še bolj,
 A rože ne rodi kopriva,
 Da bi bilo cvetov dovolj.
 Nekaj pa se zmeraj skriva
 In potika tu okol'
 Kakor sila zapeljiva
 Oli trop razbojnikov.
 Mi pa pojdemo domov.

Osijek, 25. svečana 1988

Hladi čez dan prevajanje romana,
 Ljubezen nočna ne hladi srca.
 Anarhična je včasih tudi hrana,
 Drugače pa se svet kar prav ravna.
 Napačno sodil tisti bi, ki meni
 In je prepričan, da se vse poletje
 Krepi le znanost in učinki njeni.
 Onstran cveti še bolj prikupno cvetje,
 Valovi onkraj so še bolj vabljeni
 In onkraj nje se v skromni kraški njivi
 Medijo v vince grozdki ljubeznivi.

Lepe počitniške pozdrave!
 Dubrovnik, 23. julija 1988

Hladijo čela nočne sapice,
 Lágodno pomlad stopa v poletje,
 A nama poljska rajža h koncu gre,
 Doma pa naju čaka grenko cvetje.
 Noter v glóboko gre cesta
 In vanjo vleče bratska roka zvesta.
 Ko pa se vsi v en rod pobratimo,
 Oko od radosti bo prav solzno.
 Miru in strpnosti si voščimo!

Lep pozdrav Tebi in obitelji, Tone, Zdzich, Niko, Ala
 V Krakovu, 10. rožnega cveta 1989

Razglednica Wawelske katedrale naslovljencem v Göttingen.

Že ob šestih je tema,
 kot oktobru se poda.
 Bodite veseli, zdravi,
 mi pa taki smo v Varšavi.

V Varšavi, 1. vinotoka 1990

Hladnikom. Podpisana tudi Aška Pomorska.

6. 4. 1994

Mi kakor kdaj kdaj
 In vam mi
 Rajski
 In kakor
 Doma pa
 Nole v
 In vajo
 Kjo pa
 Ojo od
 Mimi in
 Lepo
 V
 Od
 Vrtel se
 Razdelnica

Konec leta 1987 nastajajoči Grafomanj.

Hrvaško boli
 Lepa je
 A rože
 Da bi
 Nekaj
 In polka
 Kakor
 Ohi trop
 Mli pa
 Časjek

Še ob
 Kot
 Hodite
 mi pa
 V

Hladi
 Ljubezen
 Anarhi
 Drugače
 Napačno
 In je
 Krepi
 Onstran
 Valovi
 In onkraj
 Medjo
 Lepe
 Dubrovnik

Čast, ki pa imenu kdaj pa kdaj preseda

Prosim, nič več korektur

Poti razhajajo se do obzorja.
Eskimi zunaj so asfaltnih cest.
Tenor prebija se do svetlih zvezd.
Enakoumnika prerašča skorja.
Rastlina nima basa ne tenorja.
Wallenrod v dolgi pesmi stiska pest.
Erjavec je prirodoslovna vest.
In Knoblehar osvaja južna morja.
Se liči, šminka mlad ljubljanski rod.
Slovenija se Laibachu umika.
Kultura, leporečje in omika
Izpólnili so v vsem se in povsod.
Ječi pod svinčnikom grafomanija.
Enjambement nesmisle ji izbija.

6. 6. 1984

Komentar Petra Weissa: Grafomanija je bila zapisana na list, ta pa dan v škatlo z naslovom A. Pretnarjevih Zbranih grafomanij 2. zvezčič, ki je navedenega dne postala last akrostihiranega. KI JE se bržčas nanaša na istega, ki jè, kajti jè kot očitek domala ne pride v poštev glede na strogo dieto, ki naj bi se je držal v akrostihu navedeni. Ali pač? — Urednikov komentar: v konceptu se 7.

verz glasi: Erjavec sinonim je za povest, v 11. verzu je namesto leporečja lepa čednost, v zadnjem verzu pa so namesto nesmislov nosniki. Vse nadaljnje stihe Petru Weissu komentira naslovljenec sam.

Prosim, nič več korektur!

Ena je bila zadosti.

Tisk izvir je hudih ur,

Ruši zadnji zid prostosti.

Unkraj je samo megla.

Wien požira Donava.

Ena plahta mokra je,

In je suša ne požre.

Sem prihajajo ljudje

Se učit semantike.

Uk pa v prazen klas jim gre.

Na hrbtni strani kataložnega listka formata A6 je zapisan datum »8. 10. 1986« in še »pri Hladniqiju« (tj. v kabinetu Mirana Hladnika na filozofski fakulteti), korekture pa so bile najbrž opravljane za kako knjigo iz zbirke Obdobja (česar datum ne izpričuje zagotovo), pri kateri je T. P. velikokrat izdatno garal.

O treh govoricah ljubkosti naj spregovorim ob novi knjigi z istim naslovom, ki bi jo rad tako pomembnega dne, kot je današnji, priporočil v branje tako izbranemu občestvu, kot je to, pred katerim po konvenciji tiskovnih konferenc stojim trepetajoč, da se ne bi kot kritik, ki mu današnja sodobnost zlahka odreče kompetenco, zmotil preveč. In o katerih in kakšnih govoricah in umetnostih mi je govoriti? O pesniški Petra Weissa, likovni Jožefa Muhoviča ter uredniški in kritiški Frančiške Buttolo. V knjigi se namreč prepletajo, se medsebojno organizirajo ali pojasnjujejo ali pa so v kakšnem drugačnem umetniško-pojasnjevalno-ustvarjalnem razmerju, in to na način, da je knjiga, ki je veskož odprta navzven in navznoter, tudi koherentna, se pravi taka, da se jo da brati kot zgodbo in biti potem, ko je knjiga prebrana, obogaten za trojno skušnjo.

V trojno skušnjo vstopimo skozi ikonično groteskno izpovedano naslovno vrednoto in skozi črn prostor, ki se odpre kontrastu med belim (osnova) in črnim (poudarjen letrizem v notranjem naslovnem polju), med afirmativnim pristopom in zabrisanim neafirmativnim nasledkom, kar oboje oblikuje avtomatsko stisko tako lirskega kot likovnega subjekta (kritiški

je bržčas nekje v ozadju kot spreten režiser) v temle programskega sporočila: Nadpis / te pesmice bi / angelci prebiral / ko bi želodce in / usta imeli da bi lahko / bru(hali). Okoli pogojniške členice bi se torej vrti pesniški svet. Ta pa je tak, da ga je treba, če si njegov konzument, živeti in izživeti. In avantgardizem tukaj rase iz solidnih osnov tradicionalne mističnokozmične metaforike o dobrem okusu. Konzumenta priveže na eksperiment in mu hkrati ponudi nepreklicno možnost uživati v neminljivi moči naše folklore. Tisti, ki bi jih prebesedenje zunajpesniško ali kako drugače vrglo iz tira, niso, po mojem mnenju, dobre in prave misli.

Iz domačnosti in vseobsežnosti narodovega izročila nas zgodbe o očeh popeljejo na lasten konec »na islandiji«, kjer »v vasi akranes stoji cerkev ki ima s prtom pokrit oltar« in je za tem prtom »punčka brez oči«, upanje je sicer, da se bodo oči vrnile in gledale, »nihče pa ne ve h komu in kdaj in koga in kaj«, eksotika se tu steka v popevko, o janezu orešniku in njegovi islandski slavi pa nič. Temveč nasprotno: zvemo, kako srečno skuhati ženo »nalašč za črnohumorne sladokusce, polocija ima drugačen okus«. Pozdraviti je treba to relativizacijo, in to iz dveh razlogov: iz vstopne ljudske apologije dobrega okusa in iz opravičila, da prijateljici namenjena občudovalna pesem ne more nastati, kajti vloge so se zamenjale, ne pustijo se več nagovarjati kot majhne deklice. Potem sledi zgodba o tem, kaj se dogaja po poljubu: naš maček crkne in nasprotje med črnim in belim se na ikonični ravni zabriše. Izkaže se, da je zabrisovanje tega nasprotja funkcionalno in služi temu, da bi bilo poimenovanje ti svinčnik jaz papir bolj nazorno in bolj skrivnostna naravnost usmerjena beseda o francoski postelji in o božati nago ritko, ki doživlja na ikonični ravni dokaj prvinsko udejanjenje. Naprej gre pa vse kot v privatnem življenju: moja postelja je moja trdnjava, nit življenja in ljubiti abstrakta, kar kvadrat spreminja v krog in naseljuje dogajanje v daljno šanghajsko psihiatrično bolnico. Potem spet konkretna črnina in verbalni zeleni okvir, pa narisana in napisana diabetična čaša in vodoravna struktura lirske izpovedi, ki se ji je umaknila navpična, pa navodila, da se »ob branju pesmi in potem ne smej«, ki ga ilustrirajo rahlo zaviti, skoraj roladasti vektorji navznoter. Temu sledijo avtotematske pesmi o pesmi in njihovem nastajanju »svinčnik je bil, papir je bil in zapisal sem jo zdaj je«, seli se v pisalni stroj in postaja delo, ki osvobaja. Osvobajalnemu delu ustreza likovna belina in se odpira zgodovini bivanja in ustvarjanja. Tam se marsikaj besednega in likovnega dopadljivo citira, parafrazira in aludira: je rekel en gospod, da

oživlja. Škoda, da ni tukaj Marka Juvana. On bi že znal vse razložiti. Jaz samo ponujam v uživanje in razmislek. Podobno kot ponuja v razmislek celo reč Apologija Frančiške Buttolo, ki naj jo ob sklepu tako kot ikonske in verbalne znake izredno in nikoli dovolj ustrezno pohvalim.

P. Weiss: Besedilo je T. P. prebral na predstavitvi moje zbirke pesmic (z likovno opremo Jožeta Muhoviča) Ljubkosti 1. aprila 1986; svoje je prebral tudi Miran Hladnik. Nekaj malega je o tem napisano tudi v Slavi v Tončkov spomin. — Popravki izvirnega besedila:

razmerju, in to ← razmerju in to
 členice bi ← členice bi
 pobesedenje zunajpesniško ← pobesedenje zunaj pesniško
 ljudske apologije ← ljudke apologije
 je<, seli ← je.< seli

Wesele tyh Modriz f onet osnani
 En wezhne Leben v f im Modrizam dey!
 In en trenotik nay na vekomey
 Serza nedolshnoft in f trafti ohrani.
 So vupali v verige sakovani,
 Up hranio fhe v ketnah f a naprey!
 Morda nam kdey politikar povey:
 Ud zhef a to ie, de f mo v f i f kef ani.
 Hiteti nam je v shidano bodozhnoft,
 Oteti i f pod hudih kremplou zha f,
 Verniti potencialno f ti mogozhnoft
 In Krajnzam f f hminko lizhiti obras.
 Če bo obrasu f he obras of tal,
 Upeymo v f i, de Kraynzam v f e bo prau.

O rojstvu te grafomanije je napisano v Slavi v Tončkov spomin.

MIDVA SVA LETOS PRAV TRDNO SKLENILA
 AVGUSTA SE ZA P R E Č I V E N SAM JAREM:
 NA VELIKO GOSPO — NA SVE T I Š M A R E N
 CESTE BO NAJINE V E N T I R V E Z M I L A,
 A TRDNA SVETEGA ZAKONA T R A J N O Z L I L A.

P R I J A T E L J, T O L E M I L O N A Z N A N I L O
 E N P T I Č E K P I S A N N A J Z A G O S T O L I:
 T A K O S E J E N E K O Č P R I N A S Ž E N I L O —
 E N A K O Ž E N I M O C E L O S E M I:
 R E S N I Č N O E N K R A T Z A V S E Ž I V E D N I!

Tudi nastanek naslednjih grafomanij je popisana v Slavi v Tončkov spomin.
 S piščevim dovoljenjem je bilo besedilo v eni od variant natisa (izmed dveh)
 opremljeno z naglasnimi znamenji. Zadnja pesem je bila napisana po pepelnici
 leta 1989, ki je bila tedaj menda 8. februarja.

Zaplavaj, pesmica, v Ljubljano belo

Ali polēti tja kot ptičica:

Moži se danes s Petrom Manica —

Angelsko mora biti tam veselo!

Njun pot življenja naj bi sonce gredo

Celo skozi meglo, prav iz srca —

O, še natančneje: prav s srca dna —

Iskreno grafomanu je privrelo.

Naj se jima še v ščipu lesketa

Polarna zvezda in luč meščeva —

En sam in več en zemski raj ljubezni!

Težav, bridkosti jima Bog ne daj,

Razveseli ju smeh potomcev naj,

A umaknejo naj se uroki jezni.

O Velikem Šmarnu 1987

Tako gradili božje hrame

nekoč so naši predniki,

da nam še zmeraj mir prevzame

srce, ko molimo v njih mi.

Manci in Petru, da bi kdaj prišla

V Ljubljani, po pepelnici 1989

Raj pa se ljudem izmika

Rastlinje že oblači se v zeleno,
Angina pri ljudeh že pojenjava,
Jasnost v ljudeh je in v kozarcih slava.
Kar je narobe, je že pozabljeno.

Obujamo vsevprek resnico eno:
To je en drek, to res ni več država,
Usrančeva premnoga prazna glava
Kriči, roti nas, da ni vse zgubljeno.

Obstajamo v sonetih, na papirjih,
Rastlinje pa v zeleno se oblači,
Obstajamo kot tisti netopirji

Še vedno in nikdar ne bo drugače.
Cekin je eden manj, kot da so štirje,
Up, da je več, pa res nam prav domač je.

Zvesto srce in delavno rožico,
A doto ji bržčas država vzame.
Razvoj pa obteži ponižne rame
Aparatčikov s pravšnjo govorico.

Jasni se kinč nebeški pod Golico,
Kasna so in brez klasov zlate slame,
A nova se ob pravem času vname,
Ko položijo v rani grob koščico.

Obljubljamo ti mesto prezidenta,
Rast oblasti, po smrti lovor venec,
Obljubljamo ti vsake vrste šmenta,

Šetinc bo proti tebi le kremenec,
Ceste bo ribal duhamoren šemec,
Upor bo tvoj adut, ker si Slovenec.

Na hrbtni strani vabila na razgovor s predsednikom slovenskih sindikatov tov.
Marjanom Orožnom 13. 3. 1986.

Raj pa se ljudem odmika,
Akademik poln je krika.
Jezero pa se blešči
Komaj kdaj izza noči.
Upa upati ne mika.

Rekruta kliče domovina,
Armada kliče te v naročje.
Je še v rezervi glažek vina,
Ki spraznil ga boš po otročje.
Up tvoj za nas je zgodovina.

6. 10. 1984

Podpisi: Tone, Zvonka, Aška. Zapisano v knjigi Marie Janion Odná Wianie znaczen, ki so jo podpisani (Tone, Zvonka, Aška) podarili rekrutu Rajku Korošču. V zgornji desni kot prve strani so zabodli in prilepili tudi zelo lep obesek s Terezijo deteta Jezusa.

Misleči modreci po svetu
A znani nebes slačijo.
Radujejo se, pačijo,
Janke krađejo dekletu.
Arabkinje, ki kdaj spočete
Na jutrovi obzorjih so,
Upa jim dodajajo,
Dolge misli za sonete.
Oče bog skoz lino zre,
Laskajo se mu zemljani,
Grajske žrejo kumarce,
Ali srkajo sok neslani.
Niso to le rožice,
Usta stvarnost govore.

Mično imel boš stanovanjce,
Okna štiri in pet vrat.
Notri boš popival žganjce
In poljubljal ljubci vrat.
Srčne želje, večne sanje
Ti izpolni stanovanje.
Up zakleni skrbno vanj(e)!

O Božiču 1983

Sad telesa čiste deve
Ti želijo Kranjske reve:

Tone, Marko, Karmen, Miran

Marjanu Dolganu, ko se je ta preselil na Brilejevo ulico v Šiški. Zraven grafo-manije je prišel še čajni servis in firbčna želja, videti to stanovanje. Do obiska vendar nikoli ni prišlo in Tone je to dejstvo rad jemal v spomin.

Ep za Marjana Dolgana po naročilu

Prazen ep
 si vtakni
 v prazen žep.
 Izmakni
 jedru sklep!
 Za nameček še podatek:
 Kadar ep,
 je res lep,
 je mikaven in je kratek.
 Tale tekst je res okorn,
 kot bi ga napisal Zorn.
 Ampak hkrati je nadziran:
 nadzira ga urednik Miran.

Monistova opomba: ljubka umotvora sta bila vtaknjena v kuverto, na kateri je pisalo: Marjanu D. v Novo stanovanjE! Namesto znamke pa je bila vinjeta s Triglavom in tremi kralji.

Za en sonet papir je treba vzeti

Igra se z mislijo pijača,
Z nemislijo pa dolg izpit.
Po vodi se boš k misli vračal
Izmozgan, moker in izpit.
Trpežno naše je življenje.
(Inteligentno potrpljenje.)

Igra s pijačo se mišljenje
Za stare dni kopiči znanje.
Poglobi ga v časti brezdanje
In izpite suni v rit.
Treba bo vse to zapiti!
(Eks za nov izpit izpit!)

Ko je Kos (= Janko, op. naslovnika diplomanije, M. J.) rekel
hvala in Miran (= Hladnik, op. M. J.) ni vedel, kaj bo pil.
19. rožniga cveta letos (= 1984)

Komentar Marka Juvana: Pri treh pesmih na moj račun gre za diplomanijo (= zvrst grafomanije, snovno-motivno določena z naslovnikovimi diplomskimi opravki, se pravi izpiti oziroma nalogami, ko so že pivskega veselja vredna preteklost). Besedilo je subjekt literarnih dejavnosti Tonček izvirno fiksiral na zadnjo stran Kosovega Pregleda svetovne književnosti, kar je eden lepih zgledov pomenotvorne funkcije nosilca in oblike zapisa književnega dela. Okoliščine nastanka: po naslovnikovem diplomskem izpitu, na vrtu gostilne Mrak, prisotni pa so bili poleg naslovljevalca in naslovnika /pač obvezna subjekta sleherne grafomanije/ še Miran, če me spomin ne vara, pa še Rajko, Karmen in še kakšno lepo dekle.

Za vsako povele mam židano volo:
An glažek ga rukni, pobožaj dekle.
Minili so časi za britof in šolo,
Aspekt se pripravlja, da čase požre.
Recimo, da danes obstaja še svet,
Ker se mi med verze vpisuje dekret:
An glažek ga rukni, objemi dekle!

Naslovnikov komentar: Diplomacija je nastala v gostilni Mrak (le-ta je postala okoliščinski topos pisanja grafomanij) po prvem delu naslovnikovega zagovora diplomske naloge, 14. marca 1985 v večernih urah. Za omizjem so bili še pesnica in knjigotržka Meta Kušar, lektorica SMG Mateja Dermelj, njena kolegica

(tudi naslovnikova) Martina, iz stalnejše družine pa Novakova Irena, Javornikov Miha, Kendova Karmen, Pavičevičev Deni.

Za en sonet papir je treba vzeti,
A-4 je za to format najbolji:
Maskira se po njem po mili volji
Akrostihon in »pesem trikrat peti«.

Razšli so se poetje za soneti,
En šriba jih, drug poje, tretji moli,
Tako so se razpasli naokoli, d
A ust brez njih ne moreš več odpreti:

Jih zbral si in uvrstil med citate,
Usmeril jih v razvojnost poezije:
Vonja zdaj prvi, drugi s srcem bije, d

A forme njih zato so bolj bogate.
Natisniti jih dal boš v časopisu, d
A pevec vsak bo zdaj citate pisal.

21. 3. 1985

Naslovnikov komentar: Ta mojstrski diplomanski /ne diplomatski/ sonet je bil zapisan na istem mestu, teden dni kasneje, po drugem delu zagovora diplomske naloge pri profesorju Paternuju. V resnici je zapisan na manjši format, kar tematizira razdaljo med idealom /= A4/ in stvarnostjo /= manj kot pol ideala/. Mimo tega pa besedilo s svojo motiviko, obliko in slogovnimi prijemi aludira na naslovnikovo diplomsko nalogo o književnih odnosnicah — citatih, citatih struktur, stilizacijah, aluzijah in podobnih zadevah. Posebnosti rimanja parodično namigujejo na verzne prestope, ki so v Tauferjevih kolažnih sonetih marsikatero besedo na verznem koncu prelomili. Prvobitno občinstvo diplomacije /ki je pomembno za nastanek te častivredne vrste bolj kot drugotno, kamor sodi/š/ tudi bralec teh vrstic /je bilo nekoliko manjše in pa drugačno kot pri prejšnjem tekstu: od prej so vztrajali Karmen, Irena, Deni — poleg pisca in naslovnika —, nova pa sta bila Albinca Lipovec in Niko Jež.

Merila merijo blago,
A ga nikdar ne zmerijo.
Resnica tehtati se da,
Ko je natančna tehtnica.
Utež pa meri in teži.
Ječi skodelica, ječi.
Uteži smo in smo merila.
Večna je spomina sila.
Ampak spomin se ne konča,
Nikdar ne prideš mu do dna.
Utež teži in snov ravna.

19. januarja 1990, ko si postal magister

Naslovnikov komentar: Ti enigmatično-simbolični verzi so zapisani za posve-tilo v mali adresar, ki ga je adresatu — podobno kakor drugim bližnjikom, prijateljem/-icam in kolegom/-icam — podaril podpisani pesnik kot znamenje svoje pozornosti ob veseli priložnosti.

Rja pa požre nam jeklenine mnoge

Vino nam po grlu teče,
Ena zlata kapljica,
Luč pa se prižiga rdeče,
Ena lučka partijska.

Velemir Gjurin.

Muhe not se pariyo
In komarji gonijo.
Hira žlahitno besedišče.
Upa Bog več ne obišče.
junija 1984

V drugi zvežčič Grafomanij Mihi Mohorju.

Milost zanje je ljubezen,
Iskre vžiga, da gore.
Hodil sem po svetu jezen,
Ustom rekel, naj molče.

6. 4. 84

Mihu Mohorju ali Mihi Bregantu?

Zastavil si si pot, ki bi peljala,
A če peljala bo, sploh nisi vedel,
Mad množico ustaljenih obredov,
Imen, ki jih je nova oblast izbrala,
H koristi, ki lahko bi obveljala.
A red se sploh še ni približal redu:
Bolj ko je hotel, bolj se je seveda
Raztapljala resničnost v novem valu.

Enaka med enakimi, vsi vemo,
Gre le navzgor, nikoli v drugi smeri.
Ažurno meri z vnemo novo vnemo,
Nikoli pravšnjosti se ne zneveri.
Taka, kot je, velja naj za izjemo?
A če je res, jo bo že čas izmeril.

V Tržiču, 25. avgusta 1992

Naslovnik grafomanije na zlato obrobljenem pisemskem listu s sličico javorjeve veje v pisanih jesenskih barvah v levem zgornjem kotu ni posredoval uredniku. Je avtor še ni utegnil pretipkati in odposlati?

Bodi ti v prijetno branje
Onečlašeno pisanje,
Res ni vredno, da bi snažil
In s tem divje bike dražil,
Saj na koncu bo za vse
Upanje — en lep pogreb!

Borisu Kryštufku?

Ali je ljubezen greh,
Ljubka misel in nasmeh?
Enkrat je in enkrat ni,
Še od daleč se smeji.
Usta pa posrka smeh.

Aleš Bjelčevič.

Osmina rase v nedeljive kroge.
 Marskteri romar za to rast ne ve.
 Arcnije se po kapljicah pijè.
 Rja pa požre nam jeklenine mnoge.

Tir so sestavili v dvotirne proge
 In po dveh tirih laže pride se
 Naprej med najbolj svetle zvezdice
 Brez truda in brez vsake martre stroge.

Enkrat o postu smo na Mirju pili
 Najboljšo kapljo, ki jo kras rodi,
 Elementarne misli uredili

Do kraja in še zmanjkalo jih ni.
 In to pero, ki se z besedo sili,
 Konča sonet naj pičico na i.

Ljubezen s slovnico se spaja.
 Astralno rase ji telo.
 Dokler de ne doseže kraja
 Unstranske glorie, še ne bo
 Nastala čustvu dobra skleda,
 Astralno-kvadrasta beseda
 Razjasnila ne bo sistema.
 Tako godi se tema dvema
 Nasprotujočima srcéma.
 In seže preko s smrtnim mečem,
 Kdor bo razumel, če mu rečem,
 Ustvarjaj zmeraj le lepo.

Zahvalo so mi naročili peti

Francu Zadravcu zdaj sonet se piše:

Rad bi zapel sladkó, zagodel slaje,

A revno liro strah in sapa daje,

Napol samo igra in zmeraj tiše.

Ceste v svet njemu vsak poet poišče,

Užitek mu književnost zmeraj daje,

Zapelje duh ga včasih v tuje kraje,

A nikdar ne pozabi rodne hiše.

Dežela cela mu na zdravje pije,

Raduje vsako mesto se, vasica,

Akademija dala mu časti je —

Vzkalila mu je iz srca cvetica:

Cvete in s svojim vonjem nas opaja,

Up v srcih nam lepe dni poraja.

Na hrbtni strani zapisnika pripravljalnega odbora za XXI. SSJLK 30. 9. 1985. Koncept soneta je na hrbtni strani vabila na predavanje Josepha Schütza iz Erlangna z datumom 17. X. 1985, torej je pesem lahko nastala le po tem datumu, najverjetneje kar na predavanju 23. X. 1985 ob 10.30. v predavalnici štev. 2 na FF.

Francetu zopet se sonet zapiše,

Rad Kidričevo bi slavil nagrado,

A hkrati z njo naj rase ljudstvo mlado

Na trdnih temeljih domače hiše.

Ceste in cilje um, umetnost išče,

Up klije iz obupa, v novo nado

Za ideale bi zgorelo rado

Apolona srce, ki v pesmi diše.

Dokler viharji jezne domačije

Rjové, uničujejo, se ne vmirijo,

A zmeraj novo tkejo poezijo,

Vizija nas krepi, iz nje moč klije.

Ceste in cilje um, umetnost išče.

Up nov sonet za nagrajenca piše.

Tujka je vsaka skozinskoz prekleta

Od JOŽETA nesmrtnega spomina.

Pa bodi torej tričetrt soneta

Osnova temle laškim trem tercinam:

Resnica ni počiščena beseda

In ni ponarejena ljudska skrinja,

Šomasterska in katehetska kreda,

Ime, ki naj človeka vekoveči,

Čast, ki imenu kdaj pa kdaj preseda —

Up je, da priti kdaj se k nji posreči!

Na Jožefovo 1986

Adrija je naš

Dokler so še v njem

Anima je

Misel gr

Breza v

Otok pa v

Hoče v

Orje

Raj se v

Išče cilje,

Če se

Up

Jadran.

Otoki.

Živa stvar.

E iz srca po roki.

Topol se zarašča.

Oazo rase.

Poezijo kašča.

Osman zlate klase.

Raj kar sam obrača.

Išče pota.

Španec z morja vrača,

Igla mu klobuk prebode,

Črna igla in pomota.

Uspavanka nam bode.

Poluglasnik je kot i,
tolsti l pa brez masti.
Bohorič je nepregleden,
in preveč gostobeseden!

Na hrbtni strani programa za XX. SSJLK.

Zavriskajmo, Rosana, Jože, Tone,
 A vriska z nami naj še marsikdo.
 Je spet okoli leto dni prišlo;
 Ožarja sonce cerkve in kanone.

Želje, da bi premagal prav vse sponse;
 En sam trenutek, pa bo vse lepo.
 Tako Ti tukaj zbrani voščimo,
 A sonce rano vzhaja, pozno tone.

Ker smo rodili se pod znakom leva,
 Oblast nam že do dna ne bo prišla,
 Resnica bo bolj prava, če bo leva,

Ublast bo pa še kar levičarska.
 Zdravica pa se je bo kar ognila —
 Ozdravila bo rane, zacelila!

Zahvalo naročili so mi peti,
 A se pero boji, da je ne zmore.
 Kako se trudil je od jasne zore
 O tem, kar se godi v dramatskem sveti

Razlagati in ves plevel opleti,
 Uk v red postaviti in ... duha napore
 Zakone izostriti v sklep, ne more
 Opeti grafoman v pičlem soneti.

Je bolje po domače več zaviti,
 Ostati zvest gorenjskim šegam starim.
 Življenje nas uči, da zahvaliti

Enkrat samo za vse, je res premalo.
 Tako, da vsega skupaj ne pokvarim,
 Akrostih naj končam z »iskreno hvalo«.

Človeško pleme svet je naselilo,
 A dolga leta tavalo v temi je,
 Sejala brata sta grafomanije,
 Tako je znanje pleme razsvetlilo.

Jug severu podaja uka silo,
 Azbuka se skoz besedila vije,
 Nobena zla premoč ne ukroti je.
 Enakomerno ji srce bo bilo:

Za rod, ljubezen in ideje svete
 Ustvarja pisana beseda čuda!
 Za tako stvar si ne odreci truda,

O, Janez, in izpolni nam obete.
 Razišči luč, ki se v papirjih skriva,
 Uberi jo v sozvočja večno živa!

Poluglasnik je kot i
 toisti / pa brez mami
 Bohorik je nepregleden
 in prevse gostobeseden!

In se toži nam za tabo

Brezov gaj cveti, cveti,
Otok bistri val objema,
Že toplo je njima dvema,
Enkrat le se tu živi.

Ni navadna voda kri
In ni vsak dogodek tema.

Čar ni le Nivea krema
In slogan resnica ni.

Notri v meni ni nobene
Nore pesmice ostalo.
Kar jih vreme ni pobralo,

Oglene med ogledali;
Led povsod, kamor okrene
Eksel se, smo preorali.

Fantom je bitje, ljudstvu kri pijoče,
Razdira duše, jih v kozarce zbira,
A kdor ni vaje srda in prezira,
Ne ve prav, kaj fantom na svetu hoče.

Človeštvu od boga so nevmrjoče
Kosmate dane duše in nemira
Up v njih razjeda duh in ga požira,
Da v kotu okrvavljen bridko joče.

Resnica pa prezira gladka pota,
Ogiblje blesku se in vsaki laži,
Ljudi uči, kaj je prevara, zмота.

Če sramote te, jezik jim pokaži,
Ker kdor to ve, pričuje se v kavarni,
Up sreče onkraj časa v prsih hrani.

Franc Drolc, knjižničar v Kranju, prej tudi lektor v Krakovu in v Celovcu.

Azbučili so Praslovani,
 Neslan krop Naum jedel je.
 In ko pomrejo Italijani,
 Cel svet cirilica poje.
 In Kranjci so iz raja izgnani,
 Celijo rane z oljem si.
 Enkrat jih zjebajo Cigani,
 Drugič jih zjebajo uši.
 In so kakor mohamedani,
 Ledeni, zgrbljeni možje,
 Nikomur niso slepo vdani
 In se nikogar ne boje,
 Kadar pomrejo Italijani.

Delamo kakor mašina,
 Enkrat dobro, enkrat slabo,
 Nimamo v kozarcih vina
 In se toži nam za Tabo!

Mladen Pavičević.

Poslušajo te množice zgubljene

Brž ko knjiga se zloži,
En gospod je žalosten.
Reč reči ne zadosti,
Niti časa mož jeklen.
In vse to se ponovi,
Kakor bi te mahnil dren,
Ura v stolpu pa zvoni!

Jezike vse Evrope si učene
Opajal s svojo bistro mislijo.
Si vsi Slovenci s tabo glavo venčajo
In brez tebe ni gloriije nobene.

Poslušajo te množice zgubljene,
Up tvoje jim besede vžigajo
V prihodnost za teboj bo krenil
In plemenitil naše slovstvo bo.

Danes za te zdravice pijemo
Mi — stare bajte — tu pri Kopru zbrane.
A kadar misel novo misel zgane,

Roke spet po kozarcih sežejo.
Jeruzalemčan poživi nam kri,
Ukaj mladost: Naš Vidmar naj živi!

14. 10. ob 15h 1985 — ob cvičku (ne jeruzalemčanu), kjer so ob kulturnem prazniku in Albinčinem slovesu v slovanski svet — používali južino: A. L. J. D., N. J., T. P.

Blestijo iskre pesniške ideje

Prepozni soneti

I.

Prepričan sem, da križanko sestavljam,
Rešujem z njo prastari anagram
Estetski rebus, ki morda se reši sam
Pod belo pernico zasanjanega zglavlja.

Odkrito, ljubi bravec, zagotavljam:
Zadelj anahronizma me ni sram.
Noben poet, čeprav pozabljen, pisal ni zaman.
In nihče v pesmi svoje slave ni oznanjal.

So pa imena, ki jih gluho čas prekriva:
Onkraj so — kakor pevca umrlega telo.
Neznana so. Za križanko morda še zanimiva.

Enkrat bila so, pa umrla so.
Trenutek svetel kdaj pa kdaj z njih prah obriše
In neokretna roka slabe verze o poetih piše.

Občutenje srca nad pesmijo

II.

Oči zagledanih v blešču privid Lenore,
 Četudi je zaprt v temačen samostan,
 En sam neskončni hip doživlja svet prostran
 Dejanj in sanj, ki le lepota ustvarjati jih more.
 Akacij temni drevored zarasel je prostore.
 Mladosti in osamil svetli hudournik sanj,
 A kdo je z njim priplul v modrosti temni ocean,
 Srce s svetlobo dvojno mu odseva nepoznano morje.
 Cenili bodo njegov naplavljeni zaklad umel
 Enak mu mož, ki je nenehoma
 Na krilih pegazovih meril moč duha.
 Dokler ni od njegove strašne luči onemel.
 Enkrat se tedaj mu razodel je svet,
 V tem hipu se iz njega je rodil poet.

Kako bi neki sladke pel Lesničnjek

III.

Iz večno mladega naročja tisočletna lipa
 Grozljivo kot privid rojeva belo deklico
 Na zlih bojiščih zanjo mladci umirajo,
 A še umirajočim zanjo jim srce utripa.
 Cest brez števila in poti jim svetli cilj odmika.
 Hoditi k cilju, vejo, pa je prava pot:
 Osamljeni zato v vse ožjem krogu hodijo
 Loveč se za zdrobljena kopja lastnega umika.
 Zazrt v slovenstva nepopaceno podobo,
 A v srcu strt, jo neizprosno je iskal.
 Pesem njegovo mlado je zatrl naval
 Farških obrekovanj, začinjen z nečloveško zlobo
 En sam migljaj in vse se v nič odmika
 Le pesem ne: čeprav ni zlahten sadež, je lesnika.
 Avtorjeve opombe:

- 1 Četrty sonet tega cikla je sonet ljudskemu pevcu z akrostihom Vojtehu Kurniku, objavljen v novembrski številki Tržiškega tekstila kot spominski tekst ob 85. obletnici Kurnikove smrti.

- 2 Naslov soneta je skrajšani naslov devove pesmi Obzhutenje tiga serza nad pesmijo od Lenore, ker si sonet prizadeva razkriti Devovo pesniško resnico prav ob tem tekstu.
- 3 Naslov soneta je prvi del Prešernovega epigrama Lesničnjeku in Levičnjeku, zakaj sonet poskuša najti Holzapflor pesniški utrip prav v tem Prešernovem tekstu in ga osvetliti s Holzapflorovo mladeniško ustvarjalnostjo.

Tržiški tekstilec 1971, št. 12, str. 401.

**Večno sonce pozibava temna reka.
Ob nji udarja kladivo prešerno pesem.
Jez sanja pes valov in daljno tésen.
Trepetajoč narava seli se v človeka.**

Enakomerno kakor tok valov mu čas poteka:

**Hrast se odene v pisan plašč na jesen,
Ugrabi jutro biser v nebu zvezdnem,
Kote bela deklica zasije v gori smreka.**

Ukanil pevec je človeka in naravo:

**Razdril in spet sestavil je mogočno pesem kladiv.
Na gankih in vrtovih je slapove nageljnov posadil**

In vsaki reči poiskal besedo pravo.

**Ker reč človeku vrača, kar ji človek da,
Uspavanko poetu temna reka šepeta.**

Tržiški tekstilec 1971, št. 11, str. 374.

Ker so deželo pesmi bogatili

Za Milo Kačič se sonet napiše:
 Akrostih v posvetilo ga spoji.
 Milo naj spomni se tržiških dni
 In spominjaj se sive stare hiše!
 Lahno obrise luč na steno riše
 Od zunaj skozi okna se noči.
 Ko pa zor jutranji prižge luči,
 Angel spomina naj iz glav ne zbríše.

Čas tu poteka malo bolj počasi
 In bolj poredko tu se iskra vžge.
 Čeprav bili so še bolj revni časi,
 En up na spremlja, da bo boljše vse.
 V Trziču, kamor ste nocoj prišli,
 Ostanajo samo prijatelji.

7. 11. 1986

Ob 25-letnici Trziške knjižnice po literarnem večeru z Milo Kačičevo.

Inercija sonet v akrostih kuje,
 V njem se razvrščajo samo imena,
 Ostajajo pa usta suha, nema:
 Tostran je smisel in nesmisel tu je.
 Uganka širi svet in ga zožuje,
 Sonet pa ga prikriva kakor pena,
 Troši kali in pogubi semena,
 Rase navzven, navznoter grenko/(gluho?) kljuje.

Ostanek v drugo zlije se osebo,
 Posrka jo in se rodi dvojina —
 Nujna za bol in pičla za potrebo.

In ko smo že čisto na dnu spomina,
 Krik ne boli več in molk več ne zebe,
 Upor zapeče v jezik kot ščepec pelina.

Za lep večer!

16. 10. 1991

Ob predstavitvi pesniške zbirke Podtalnica Iva Stropnika, ki ji je bil Tone Pretnar recenzent, na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Akrostihoni spet so muzam mili.

Lansirajo jih Borisi Novaki.

Endekasilabo v sonetni tlaki

Naj tu še en akrostihon zašpili.

Ker so deželo pesmi bogatili

In presvetlili najini rojaki,

Bo prav, da se v maniri njim enaki

Opiše, kar za Kranjce ste storili.

Lepota španskih Muz bila bi znana

Edino redkim kranjskim poliglotom.

Tako pa plan latinskega romana

Obdana ni nič več z jezika plotom.

Vanjo je Vaša žlahtna misel vtkana

In kažipot naj bo bodočim potom.

Za gorenjsko Prešernovo nagrado in v lep spomin

V Tržiču, 31. januarja 1986

Da bi dolgo še živeli,

Okrogle pesmice nam peli,

Radost sevali v srce

Celo noč in dne

In bili mladi in veseli.

10. 3. 1987, ob predstavitvi številke šolskega lista Stezice, ki je bila posvečena ljudski pesnici Dorci Kraljevi.

Bližina se z utripom meri,

En nas zbliža, en izmeri,

Res je zmerja nekaj vmes,

Tako čudna je tu zmes

Igre, ki ves svet premeri.

Berti Golobovi 10. 3. 1987.

Ko se nad mestom je prižgala zvezda,
 Lahno bi poletele modre ptice —
 A kriva, temna pot je do resnice —
 Rade v zaprta zmeraj druga gnezda.

In vendar zdi se vsaka vez pretesna,
 Se v gnezdo naselile kukavice
 In slišati je le zamolkle lice —
 Ne najde smisla v njih divjad peresna.

A pesem bi se rada v pesem stkala,
 Postala kakor ptica bi svobodna,
 Enkrat vihar, enkrat bi misel gnala

S seboj lahkotno jo čez polja plodna.
 Enkrat v srce, enkrat v razum priplava
 Morda zlagana, morda pesem prava.

Klarisi Jovanovič ob predstavitvi Novogrške književnosti v Tržiški knjižnici 10. 3. 1989.

Zastalo je pero, ni več besed,
 A volja je, da karta se napiše,
 Da se besede vzdignejo vse više,
 Endekasilabo da lep sonet.

Notri v teh krajih vlada zgleden red
 In vsaka duša v prosto vzdušje diše,
 Samevajo ob progi kmečke hiše,
 A radio prinaša vanje svet.

Pošiljava jesenske ti pozdrave.
 Oblake je razjasnil sonca sij,
 Nebo kristalno boža zdaj dobrave

In reke. Vendar harmonije ni.
 Življenje se bo dalo preživeti!
 Asketsko nam jesensko sonce sveti.

Ker rada bi ti lep sonet poslala,
A lep je po pravilu vsak sonet,
Razgalja in prikriva čutni svet,
Ob teži akrostiha sva obstala.

Lastnost ta lepa nama je ukazala
Uvesti pest arhaičnih besed:
Jasnost bo v formi in vsebini red,
A le v imenu se bo sled poznala.

Naj lep pozdrav vsebina bo soneta!
Čeravno tema forme vredna ni,
A vendar vsaj zabavo nam obeta.

Radostno stopaj v nove jasne dni,
Jeza in strah naj bosta ti neznana,
Ugnal tako boš vsakega tirana.

Književnost, ki sprejema od drugod,
je rada revnejša od tiste, ki ji daje,
zato otroci radi spuščajo povsod
papirnat, polivinilne zmaje.
Da Puškina bi kdo prevedel v češčino,
je moral Macha napisati Maj,
potem prevodi zacveteli so,
da bil je pisan češki prevajalski gaj.
Tu v zgodbo se že realizem vplete.
Z njim stopimo na magistralno cesto.
Odpelje se junak v tujino po nevesto,
Otrokom z njo priženil bo devizne tete.
Tako se manjša svet, morjè stoletje
in že na pragu smo moderne dobe,
že v najlon delavec in kmet odet je,
že aircondition nam ohlaja sobe;
in v najlon in hladu, če nam zdi se,
prebiramo učene časopise —
v njih jasno višnji nas uči gospod,
da slovstvo, ki sprejema od drugod,
je rado revnejše, kot tisto, ki mu dáje.

Podobna je usoda gledališča.
Ubožen fant bogato punco išče.
Poda se ponjo v daljne tuje kraje,
spozna, da gledališče, ki se drugim daje,
je rado bogatejše kakor tisto, ki sprejema,
zato njegova usta so vse bolj tiha, nema.

Zavzeti se za dobro, pravo delo,
 A hkrati z delom sam se veseliti,
 Metaforo v diskurz berljiv preliti
 In se skozi kritiko prebiti smelo,

Rešiti tu in tam vez zarjavelo,
 A hkrati z reševanjem se vtopiti
 Na dno umetnosti, kjer morebiti
 Ars še živi, kot se je davnim zdelo.

Ko se loteva človek umetnine,
 Ostaja misel rada nezrečena,
 Široko sicer orje brazda njena,

Usmerja čute iz srca v spomine.
 Tam misel nikdar z mislijo ne zgine,
 Ostaja sama vase zagozdena.

Kristjane nekdanj so mohamedani
 Mučili na mogoče vse načine,
 A komaj bol se vneme, sama mine.
 Tako bili so bratje Bogu vdani.

Jih gleda marsikdo iz neba postrani,
 A nič ne de, saj pota zgodovine
 Že od začetka polna so temine,
 Upa po sreči pa nihče ne vbrani.

Krivice delajo se vsak dan nove.
 Mrliču Bog nič več ne odgovarja:
 Enkrat samo mu je namenil dnove.

Ceste prepredla bo večerna zarja.
 Ljudje bodo v njej vse bolj plemeniti:
 Uzrejo sebe v sebi morebiti.

Včasih jutro Kranjcem nam zvedri vremena
In že svinčnik par tercin zapiše.
Tisto, kar bilo je muka, naj bo vnema
In naj nekaj smisla v slovnici poišče.
Žarki niso še predrli skoz megle,
Eden pa je že zažgal ognjišče,
Rad ga čas sprejel bo med spomine.
Jasen dan bo zdržal do večera.
Alpe blisk — ne daj Bog: grom — prešine,
Letos Viti je že dana mera
Odličnosti med Kranjskimi lingvisti!
Viti zdaj naj čaša marsiktera
Iskro vžge in misel vsem prečisti!

4. 12. letos

Vrvež slišiš z ulice
In medlo nasmehneš se.
Težki konj se oddalji
In ponikne sred noči.

Luč, ki si jo ti prižgala
Umnemu Alešovcu,
Čiste cilje bo kazala,
Kranjcem poznega rodu
In jih bo vseskoz oprala.
Jim odstela gvišen dнар.
Enga bo čez rob pahnila,
Noter v črno prst vsigdar,
Če ga kost bo preslepila
In življenja zgubna sila,
Človeka ustaviti nikar.
Eden reče: kdo je mar,
Vsa se mladež je zganila:
I no: slovenski oratar.

3. 9. 1984 ob poslušanju literarnega večera Lučke Jenčičeve Večer z Jakobom Aleševcem od 20 h do skoraj 9 h brez zadnjih besedi na Švabičevi 3 v Ljubljani.

Fant spiše puncí svečno recenzijo,
 Razpre ves spekter mavričnega štita,
 A v srcu ga dve rani zabolita,
 Noči tako v očeh nas ne bolijo.

Cekini ne, besede naj zvenijo:
 Eni ustvarjeni so za korita,
 Pretesna drugim naša so kopita
 In pravšnja so le za grafomanijo.

Blestijo iskre pesniške ideje,
 Enkrat se sonce kremži, enkrat smeje.

Razpira spekter mavričnega štita,
 Nad njim Veronika je v prt zavita.
 In nam pošilja mavrične signale,
 Ker vredna poželenja je in hvale.

Pesem zre iz dialogov
 Ena sama dolga stran.
 Rešen si domačih logov,
 Eksodiran si v onostran.
 Z nama pa so birokrati —
 Ušivci z dvojnimi podplati.

Tonetu Perčiču, ko je ravno nekaj objavil v Dialogih, akrostih se sklicuje na enega izmed nazivov, ki si jih je nadeval Perčič v pismih Hladniku ali Pretnarju. Zadnje štiri pesmi so napisane na hrbtni strani vabila na predavanje Rastka Močnika, ki je bilo 23. maja 1984 na FF.

Tujci hodijo med nami,
 Otroke z njimi tu straše.
 Nam pa na sploh kar dobro gre,
 Ekvilibrirajo nas nebeščani.

Tujci zmeraj so v gostilni zbrani,
 Ukrepajo in ves svet uredi,
 Ponižno si odpirajo srce,
 Esenčno pa so v notranjosti sprani.

Resnico tkejo tu nevidne statve,
 Črevo se kmalu v struno prelevi
 In z glasbo spravi skupaj vse ljudi,

Če so plačali bogu vse dajatve.
 Ujemi misel, če je tukaj skrita,
 Uboga misel, skoz in skoz zapita.

Meni, Ki roko odtegne,
A odtegniti je ne sme,
Ji skoz Njega v svet pobegne
Drzna gesta, Majda it Kne!
Ali ki je, ali it Kne?

Posvetilo pesnici v prvi snopič Grafomanij iz leta 1982.

Maj dal Majdi je ime,
Ajda potlej zacvete,
Jo odreže ostri srp,
Daje maju bridko smrt
In ime je še ime.

Tale limerik se je zapisal Majdi za rojstni dan.
februarja 1981

Maj da nekaj mesečine,
A ta luč prav hitro mine.
Je na nebu črna noč,
Da se vidi kot obroč
In je vse kakor nekoč.

Na svetega Tineta dan 1991

Kot posvetilo na separatu Pretnarjeve razprave o visokošolski aplikaciji Ku-
merdejeve metrike v simpozijemskem zborniku Obdobja.

Za okni vzhod krvav in strah pred vrati

Za okni vzhod krvav in strah pred vrati,
 A breza podrhteva še v sonetu ...
 Ljubezen je — morjé prepisovati,
 Up greti v srcu, da bo vero netil,

Ker glas uhaja večnosti krilati,
 A ne zapišča ust, mir išče v svetu,
 Pa ga najdeva in izgublja hkrati,
 A vendar vedno vztraja v svojem letu.

Lepota ne rojeva zgolj dobrote.
 Jezljivo včasih stre jo zgodovina ...
 Enakomerna verzov se tkanina

Tedaj zatika ob usodne zmote:
 Ko pred očmi gori ti domovina,
 Angela varha ni, da pride pote ...

V Tržiču, 13. januarja 1992

Za vratima strah, krvav istok cvati,
 A breza još trepèri u sonetu ...
 Ljubav je — more prepisivati znati,
 U srcu grijati nadu, vjeru svetu,

Kad bježi glas što vječnost krilom prati
 A ostaje na usni, mir u svijetu
 Pronadje pa ga izgubi pa vrati,
 Al' ipak u svom ne popušta letu ...

Ljepota ne zna radjat tek dobrote,
 Jezivo povjest katkada je smrvi ...
 Elegično stih po stih tka se, vrvi,

Tad se zaplète u kobne grozote:
 Kad gori ti domája sva u krvi,
 A anđel čuvar ne dolazi pó te ...

U Tržiču, 13. 1. 1992 Preveo Luko Paljetak

Sonet je Tone Pretnar napisal Luku Paljetku, Luko Paljetak pa ga je prevedel v hrvaščino.

Gore se kopljejo v svetlobi zlati,
Ozarja sonce trave in gozdove,
Soparice so vlažne; zmeraj nove
Popevčice žgolijo nam skr"zati.

Enkrat bilo je Judom v svet bežati,
Jih vzeli so sovražniki pod krove,
Potem pa so porušili zidove
Antikristusi in podobni svati:

Ljubezen je vse krize prebolela,
Jezo pregnala in se prerodila
Enkrat za vselej v bela krila

Trepetajočih angelcev krdela.
Ako pevec loti danes se soneta,
Kljub vsemu v njem naj bo ljubezen peta.

19. malega srpana 1986

Zvezdno nebo teman oblak prekrije,
Akacijo prebode nož — in rana
Ljubezni, ki je nji, človeku znana,
Usmeri up v žalobne poezije.

Ko sonce na akacijo posije,
Osenči listje roko grafomana,
Pero popelje k luči moč orkana,
A kar ostane tu, v grobovih gnije.

Lepo v sonetih se vrste podobe,
Jih spretni pevci urno razložijo:
Enako prav so jim ljubezni, zlobe,

Tako rojevajo v svet poezijo.
Ko pa je svet jedača za mikrobe,
Angelska usta pevcu obmolčijo.

19. malega srpana 1986 v Dubrovniku

Ust pa ni za vsak bonbon

Vse je čisto v kuhinji,
ko se mamica smeji.
In soba je pospravljena,
če se mamica smehlja.
Še zima zunaj je bolj bela,
če je mamica vesela.
In če vesela šla bo spat,
vsenaokoli bo pomlad.
Če zadiši skoz okno cvetje,
vseskoz nas grelo bo poletje.
Če z njo bo vsak pogled iskren,
vesela bo celo jesen.
Vse bom lepo pospravila,
da bo vesela mamica.

Kitaro mlad fantič igra,
Odpeva strunam fantov glas:
Zgodijo v njem se tri reči —
Mladost, modrost in sončni sij,
A fant pa kar igra, igra.

Kozmi Ahačiču za lepe pesmi

Limerik, ki ga je na svečani podelitvi bralnih značk napisal dr. Tone Pretnar Kozmi Ahačiču.

Na svet privekal Nejček si poleti,
En sončen dan še bolj si pozlatil
Jasen smehljalj se ti v očeh iskril
Če ležal boš ves čas med sveti.

Enakomerno so nam dnevi štetí.
Tako da naš svet ni preveč igriv
Up pa poji ljudi nepremagljiv —
Po vrsti goljufajo jih obeti.

En sončen dan naj venomer ti sije,
Radost naj v tvoji zibki bo doma,
Četudi sonček kdaj za oblak se skrije

In nad cveticami leži megla,
Četudi včasih mile elegije
Up ti na srčne strune zaigra.

Vacek spi, ko Mira bere,
Aja tuta, nana nina.
Cela srenja pa skup dere
Kakor travma iz spomina
Ujčka Vacka, nana nina.

Junak, ki ni iz Naklega,
Usta polna cukra ima.
Razgrize z zobčki cukr vsak
In še večji je junak,
Junak, ki svet ga ne pozna.

Jagnje pase se po bregu,
Ura kaže pravi čas;
Ročno boš drvel po snegu
Enkrat, Hladnik — kranjski as.
Takrat spet ti drobno pesem
Urno kar domov prinesem.
Na veliko soboto 1984

Juretu Hladniku ob rojstvu. V konceptu je namesto Hladnik Jure.

W czasie ferii śniegu nie ma
 I błocista polska ziemia
 Tu i ówdzie w słońcu lśni.
 U nas takie są zwyczaje:
 Syn Ojczyźnie ból zadaje
 I Ojczyzna tonie w krwi.
 Oby wreszcie zaświeciła
 Wiosna, co by nasza była
 I jej bylibyśmy my.

W dzień Matki Boskiej Gromnicznej (na svečnico) 1983 r.

Iz spominske knjige Vikija Darasza.

Majhna dama spi sladko,
 Okrog nje svet klepeta.
 Ji prihaja na uho
 Cela zoprnost sveta.
 Ajaj, ajaj, deklica!

Septembra 1982, ko je bila Mojca Hladnik stara dobra dva meseca.

Majhna punčka iz Stražišča
 Očke ima polne blišča.
 Joče, če je žalostna,
 Cepteca pa ne pozna
 In je cvetka sred strnišča.

Morje bo prišlo kar v Kranj,
 Ob hišna vrata butnilo:
 Jadra razpel bo kapitan,
 Cunjo vrgel bo na dno.
 In noben ne bo zaspan.

Mojci Hladnik za 5. rojstni dan! (torej 5. julija 1987).

Ali se prepirata,
Nič se ne pobotata?
Ali pa sta žalostna?

Za Ano

22. 9. 1989

10-letni Ani Maršičevi pod sliko dveh, ki se kregata, na naslovnici podarjene knjige Metke Zobec Pogovarjamo se.

Je maj končal tvoj prvi jok,
Uho zaznalo zven sveta,
Raduje zemlja se okrog
In so nebesa radostna.
Je maj končal tvoj prvi jok,
Uho zaznalo zven sveta.
Jasni nebo se naokrog:
En žarek nov ga obsvetli,
Že človek si, že človek si:
Uho zaznava zven sveta!

Ob rojstvu Jurija Ježa — 31. 5. 1988.

Wiosną słoneczne imieniny
Obchodzą ludzie wiecznie młodzi —
Jeszcze daleko jest do zimy,
Trawę mleczek żółty słodzi.
Kiedy w Sosnowcu Imieniny
Obchodzi Kolarz Wojtek Tokarz,
Wszyscy szczęścia mu życzymy
I żeby zjadł żywego smoka!

23. kwietnia 1983 r.

Osijek je mesto zdravo,
počepnilo je nad Dravo,
pomočilo v njo noge,
uredilo si lase.
Zdaj pa kot nevestica
čaka še na ženina.

V hotelu imajo tako lep papir, da sem Ti moral nanj napisati
pescmico. Lepo Te pozdravljam, Ti pa od mene pozdravi
Andražka, mamico, očija, mamiko in mamo.

Redek snegec naletava.
Otroci pa so že doma.
Kakor pocukrana je trava,
Umita vsaka zvezdica.

Zdaj še Rok se bo umil,
>An glaž< na svoje zdravje spil.
Redek snegec naletava,
Otroci pa so že doma.

Je pri Kiklovih zabava,
Saj Rokec rojstni dan ima.
Takole k mizi bomo sedli
Noter v belo kuhinjo

In plesali, pili, jedli,
Da se hiša tresla bo.
A tako je čisto prav:
Naj Rok bo srečen, priden zdaj!

28. 12. 1984 na naslovnico Ingoličeve signirane knjige Rokove Zgodbice, ki je izšla z letnico 1983 pri Mladinski knjigi. Podpisana sta Zvonka in Tone. Tudi pesem iz Osijeka na prejšnji strani je bila 12. maja 1989 naslovljena na Roka.

Zajokal si, Andraž, in že si tu!
A vseokoli vroče je poletje,
A vseokoli drobno ptičje petje.
Nikjer zle misli ni, nikjer strahu.

Da k nam prišel, Andraž, si v juliju,
Raduje se med travo pozno cvetje;
A strmi breg za hišo že požet je,
Že kmet zre v novo setev v upanju.

A še sejali bodo in še želi,
Ko rasel boš, sejal boš, žito žel
In ko te bomo, kakor zdaj, veseli,

Ker sam pri delu boš vesel.
Ljubezni žar Te je podaril svetu,
A Bog daj, da bo tudi Tebi svetil.

30. julija 1987

Andražu Kiklu ob rojstvu. Podpisana sta Zvonka in Tone.

Lučka v srcu zagori,
 Jezi vso moč zastrupi.
 Uredi se zopet svet,
 Bolj je lep in bolj je svet.
 Išči, ljubica, povsod
 Često v tisti srečni kot
 Iger in brez vsakih zmot.

16. 5. 86

Pod pesmico sošolki Ljubi Jakšičevi je njen sin Jaka narisal ograjo s kahlo na kolu, dečka Miha in sonce, ki se smeje nad deževnim oblakom.

Jaguar ne je solate,
 Arnike ne pije slon.
 Kače niso vse krilate,
 Ust pa ni za vsak bonbon.

Ena pesem se zapiše
 V blokec in dekle poišče —
 Isto, ki v drug blokec riše.

29. maja 1987

Jaku in Evi Jakšič.

OSREDNJA KNJIZNICA KRANJ

COBISS

00080972

A 2010

Kranj

K SLOVENSKA KNJIŽEVNOST

pesništvo

PRETNAR T. Stkal

886.3-1

099304034

COBISS ©